

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. VASARNAP, május 8.

125 117. szám

Telefon: Kladóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52
Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg. 3. szám (Minerva-palota)
Kladóhivatal: Subotica, Zmaj Jovan trg. 3. (Minerva-palota)

A genfi konzilium

Tudós professzorok gyűltek össze a földkerekség minden részéből a világgazdaság betegágya körül. A gazdasági élet legkiválóbb anatómusai, belgyógyászai, sebészei és farmakológusai vesznek részt a nagy konziliumban és bölcs tanácsokkal látják el a kezelőorvosokat, akik azonban tehetetlenek a súlyos beteg hozzátartozóinak — kormányoknak és politikusoknak — közömbösségével, receptet drágálló szűkkeblűségével és minden kurát lekicsinylő egykedvűségével szemben. Mit ér, hogy megvan a biztosan ható gyógymód, ha a beteg gondozói az orvosokat nem csináltatják meg, a terápia előírásait nem tartják be és ragaszkodnak a maguk kuruzsló módszeréhez, a melyek a betegséget csak elmérgesítik?

A genfi konzilium megafónjából törvénytáblába vésendő igazságok harsognak a világ négy sarka felé. Cassel, a nagy svéd közgazdász szerint nem a termelést kell a csökkenő fogyasztóképességhez alkalmazni, hanem a fogyasztó- és vásárlóképességet kell olyan mértékben fokozni, hogy ne legyen szükség a termelés csökkentésére. Bonin-Longare olasz tudós az igazi gazdasági béke feltételét abban látja, hogy minden egyes nemzet kapja meg a lehetőségeket a jólét bizonyos fokának elérésére. Nem szabad a nemzeteket korlátozni az életstandardjuk emelésére irányuló békés munkájukban. Sir Walter Runcimann a vámtarifák enyhítését sürgeti, míg a lengyel delegátus arra helyez sulyt, hogy a kivándorlási országok jussanak megegyezésre a bevándorlási országokkal.

A legméltóbbak azonban a figyelemre a vita eddigi anyagából az amerikai kiküldött fejtegetései, amelyek azon az alapon gondolatok sarkalnak, hogy a kibontakozás egyedüli útja a gazdasági élet szabadságának helyreállítása. Robinson, a First National Bank igazgatója és a Dawes-bizottság tagja azzal magyarázza Amerika anyagi boldogulását, hogy az ottani törvényhozás sohasem gátolta a gazdasági élet szabad mozgását és a végső határokig elment a gazdasági fejlődés előmozdításában. Az amerikai vállalkozó nem törekszik a konkurrencia alacsony árait a bérek leszállításával letörni, hanem iparkodik a magasabb munkabérek fenntartani, ellenben magát az üzemet javítja, a vezetést egyszerűsíti és általában olyan módon csökkenti a termelési költségeket, hogy a megtakarítás ne essék a fogyasztókörzéség fölvevőképességének rovására.

Mindezek az igazság szinaranyából vert és a tudomány precíziós mérlegén megmért megállapítások föltárlják a világgazdaság gyógyulásának teóriáját anélkül, hogy az orvoslás gyakorlati részének megoldását előbbrevinnék. A konziliumot tisztelettel meghallgatják, eltűnődnek mélyértelmű utbaigazításain, de senkinek, akit illet, nem jut eszébe, hogy a betegség kórokozóinak elpusztítására a világhírű celebritások instrukciói alapján járjon el. Elviselhetetlen adók, a magánkezdeményezést föltogató államhatalmi beavatkozások, a fajok közt nemzeti féltékenységet szító nacionalizmus és a népek bé-

kéjét ostromló imperialista készülődések nyomasztják Európa gazdasági helyzetét és a kormányok semmi egyebet nem tesznek a baj elhárítására, csak bevezetik a takarékoskodásnak azt a módját, hogy az államháztartási bevételekből egyre kevesebbet fordítanak magára a gazdasági szanalásra. A gazdasági élet szabadsága fékevesztett belpolitikai harcok martaléka lesz s ahelyett, hogy azokat redukálnák és az így

elért megtakarítást a termelés föllendítésére fordítanák, a bérek leszállításával kísérleteznek, ami újabb krízisnek lehet a kuforrása, mint a tavalyi angol bányászstrájk által okozott horribilis veszteségek statisztikája mutatja.

Az az egyensúly, amelyből a háboru zökentette ki az egyének az államhoz való viszonyát, még mindig nem állott helyre. Ebből a tragikus konfliktusból született meg a bolse-

vizmus és ikertestvére a fasizmus, de ez a két forradalmi irányzat Európa vívódásait csak viharosabbra korbácsolta. Új gondolatnak, a fogalmakat átértékelő eszmeáramlatnak kell a szenvedések kohójából ki-edződnie, hogy Európa a béke és megértés szárnyai alatt hozzáfoghasson annak a gyógymódnak végrehajtásához, amit a közgazdasági élet Genfben összesereglett szakértői ajánlanak.

Enyhült a jugoszláv-olasz feszültség

Békés megegyezés készül — Olaszország felhagy a jugoszláv-ellenes tevékenységgel, Jugoszlávia ratifikálja a nettunói egyezményeket

Beogradból jelentik: Az olasz-jugoszláv feszültség az utóbbi napokban mintha bizonyos mértékben megenyhült volna.

Beogradban különösen jó hatást tesz az olasz sajtó mérsékeltbb hangja Jugoszláviával szemben. Beavatott körökben tudni vélik, hogy a két ország közti konfliktus békés ki-egyenlítésére sikerült megtalálni a meg-

felelő alapot s ennek a ténynek tulajdonítható, hogy az olasz kormány befolyása alatt levő olasz sajtó is más hangon tárgyalja már a Jugoszláviával kapcsolatos ügyeket. A megegyezés alapja az volna, hogy

Olaszország felhagyja a Jugoszlávia elleni balkáni propagandával, ezzel szemben Jugoszlávia ratifikálná a nettunói egyezményeket.

A tiranai paktum tekintetében Olaszország semmitéle engedélyre sem hajlandó és ez a kérdés nem is került be a tárgyalások anyagába. Az olasz-jugoszláv feszültség enyhülését a kisantant-konferencia előtt politikai körökben kedvezően ítélik meg és azt hiszik, hogy ez a belpolitikai feszültség enyhüléséhez is jelentékeny mértékben hozzá fog járulni.

A szovjetdelegátus beszéde a világgazdasági konferencián

A szovjetkormány szívesen ad kiváltságokat külföldi ipari vállalatoknak

Megalakították a konferencia albizottságait

Genfből jelentik: A világgazdasági konferencia szombat délelőtti ülésén Hermes volt német birodalmi pénzügyminiszter szólalt fel. Főleg mezőgazdasági problémákat ismertetett és arról beszélt, hogy a világ buzatermésének évi termelési értéke nagyobb, mint a széntermelés és háromszor annyi, mint a petróleumé. Az agrártermékek összesen az egész világkereskedelem egyharmadát adják és az egész emberiség minden jólétének hatvan-hetven százalékát élelmiszerekre és mezőgazdasági termékekre költik. Mégis az a helyzet — mondotta — hogy mindenki tudatában van annak, hogy a harc a petróleumért világprobléma, de

a gabona világkereskedelmével senki sem törődik.

Ezután felsorolja Hermes volt pénzügyminiszter a háboru utáni agrárvilág-váltságot okait és kifejtette, hogy az agrár-kezes csereforgalmi értéke nem elegendő a sokkal drágább termelési eszközök, mezőgazdasági gépek, stb. beszerzésére, ami annyit jelent, hogy

a mezőgazdaság nem képes költséget fedezni.

A német delegáció vezetője után

a szovjet fölelegátusa Szokolnikov szólalt fel.

Számadatokat becsátott a kongresszus rendelkezésére a szovjetorszag ipar, főleg a nehéz ipar talpraállításáról. Adatai szerint

a két utolsó évben Szovjetország-

szag másfélmilliárdot investált ipari célokra.

Ezután az orosz gazdasági szervezetek működéséről és az állami ellenőrzés határaitól beszélt. A szovjetkormány a mai rendszerben koncessziókat ad, de fenntartja magának a jogot a későbbi államosításra. Ezután a mezőgazdasági termelésre tért át, amely ma huszonötmillió paraszt gazdálkodót foglalkoztat. Szokolnikov azt állította, hogy

az orosz ipar és mezőgazdaság már elérte háboru előtti színvonalát,

csak a külkereskedelem maradt el mögötte, amely a háboru előtti méreteknek a negyven százalékát teszi ki. A szovjet kormány az utolsó két évben százhetven millió rubelt költött ipari felszerelési cik-kekre, amelyeket beföldön állítottak elő. Ilyen körülmények között

Szovjetország napról napra alkalmasabbá válik arra hogy a külfölddel a legszorosabb kapcsolatba lépjen és bekapcsolódjék a világgazdaságba.

A szovjetunió nem csak módot es lehetőséget nyújt a külföldi kezdeményezésnek koncessziók formájában, hogy elhelyezkedjen a szovjetorszag termelésben, hanem kiváltságokat is szívesen ad. Ennek hamarosan mutatkozni fog az az előnye, hogy két egymástól teljesen különböző gazdasági rendszer, a kommunista és kapitalista rendszer ideális versenyre kel egymással, amiből azután messzemenő

következtetéseket és fontos tapasztalatokat lehet majd leszűrni.

A magyar delegáció részéről ezután Hudák János gróf szólalt fel és utalt a protekcionista rendszer túltengésére, ami szintén súlyosbította a válságokat, majd azt hangoztatta, hogy ezzel szemben Magyarország már a porto-rosei értekezlet óta következetes céltudatos-sággal gyakorolta a kereskedelmi szabadság elvét. Adatokkal igazolta, hogy amíg Magyarország megszüntette a behozatalt és kivételt tilalmakat, addig az utódállamokban még ma is ilyen tilalom van érvényben. Befejezésül hangsúlyozta, hogy tiszteletben akarja ugyan tartani a konferenciának azt a határozatát, amely a politikát kizárta a tárgyalás anyagából, annyit mégis meg kell állapítani, hogy kizárólag gazdasági intézkedésekkel nem lehet eredményt elérni. Elsősorban a lelkek nyugalalmát kell helyreállítani — mondotta — ez pedig csak úgy lehetséges, hogy ha jövészik a békeszerződések igazságtalanságait.

A világgazdasági konferencia szombat délutáni ülésén végeztek az általános vitával és Loucheur összegezte a vita során elhangzottakat. Ezután kiegészítettek az elnökséget, tizenegy alelnököt választottak, köztük egy amerikai, egy orosz és egy női delegáltat, végül pedig megválasztották az albizottságokat.

Az orosz delegáció minden bizottságban kapott helyet. Legérdekesebb lesz a vita a vám-bizottságban, amely számos javaslatot tárgyal le

Megkezdődött a városok országos kongresszusa

Minden város tagja lehet a városok szövetségének

Zagrebból jelentik: A Jugoszláv Városok Szövetsége szombaton délelőtt tartotta alakuló közgyűlését a zagrebi városháza tanácstermében. A kilencvennyolc város körül hetvenhárom delegáltjai vettek részt a gyűlésen. A vajdasági városok teljes számban képviseltették magukat.

Az ülést kilenc órakor nyitotta meg Heinzl Vjekoszláv zagrebi polgármester és rövid beszédben üdvözölte a megjelenteket, majd javasolta, hogy küldjenek üdvözlő táviratot a királynak, amit egyhangulag elfogadtak. Ezután megválasztották az ideiglenes vezetőséget. Elnök lett Heinzl Vjekoszláv zagrebi polgármester, alelnökök: Markovics Nikola bitolji, dr. Tartalya Ivó spliti és dr. Leckovár János maribori polgármester.

Az alapszabályoknál hosszú vita fejlődött ki. Legelőször a szövetség székhelyét kifogásolták, mert az alapszabályok szerint a székhely minden két évben változik Zagreb, Beograd és Ljubljana között. A közgyűlés úgy módosított ezt

a pontot, hogy a szövetség székhelyét minden évben a közgyűlés állapítja meg. Ezután a szövetségi tagságról vitatkoztak és úgy döntöttek, hogy a szövetség tagjai lehetnek azok a városok is, amelyek még nem kapták vissza autonómiájukat. Az alapszabályokat azután nagyobb változtatások nélkül elfogadták, majd dr. Belics Vlakoszláv egyetemi tanár a városi törvénytervezetet ismertette. A tervezetről nagyobb vita fejlődött ki, amely két óráig tartott.

A kongresszuson részt vett Kumanudi Koszta dr beogradi polgármester, erdőügyi miniszter is, akitől az újságírók politikai nyilatkozatot vártak, de Kumanudi nagyon tartózkodóan viselkedett. Csupán annyit volt hajlandó mondani, hogy a jelenlegi kormány egyelőre munkakormány. A miniszter annak a reményének adott kifejezést, hogy a városi törvény mihamarabb tető alá fog kerülni. Kumanudi azon a véleményen van, hogy Beogradot, Zagrebot és több nagyobb várost ki kellene venni a tartomány hatásköre alól.

Két új hid a Tiszán

Megépitik a becseji és zsablyai Tisza-hidat

Sztaribecsejről jelentik: Az évtizedek óta húzódó sztaribecseji és zsablyai Tisza-hidak megépítésének ügye a jelek szerint a megvalósulás felé közeledik. A napokban bizottság járt a helyszínen. A bizottságban résztvettek az építésiügyi miniszterium kiküldöttjei Tucakovics inspektor vezetésével egy szakbizottság, a noviszadi építésiügyi igazgatóság részéről Burmazovics Szteván hivatalfőnök, a becsekerek és a sztari-becseji államépítészeti hivatal és az érdekelt községek és az érdekelt ármentesítő társulatok megbízottjai.

Ugy a sztari-becseji, mint a zsablyai hid körülbelül 700 méter hosszú lenne. A folyammeder áthidalására új vaszerkezet épül mind a két helyen, míg a gátak közötti árterületek áthidalására a volt titeli régi hadihíd vaszerkezetét használják fel megfelelő új alapépítme-

nyekkel. Ugy a zsablyai, mint a sztari- és novibecseji hidak felépítése a bácskabánati részek, Becskerek-Noviszad szempontjából közlekedési és közgazdasági fontosságú. A tervek szerint először a zsablyai hid építését fogják megkezdni, míg a becsei hid ügye, amelyet vasuti és közúti közlekedés céljára terveznek, a vasutigazgatóság elhatározásától is függ, tekintve, hogy a legutóbbi beogradi konferencián tervbe vették a Sztari- és Novibecsej közötti vas-pálya megépítését is. A zsablyai hid megépítésével egyidejűleg meg kell építeni a Zsablya—noviszadi közutat, az az utrész körülbelül tizennyolc kilométer hosszú és ezideig még teljesen kiépítetlen.

A sztari-becseji államépítészeti hivatal már megkezdte a hidépítések előkészületi munkálatait.

Filmdráma az életben

Egy délafrikai farmer négyórás harcban megölt tizenhat embert, a-u-án öngyilkos lett

Londonból jelentik: A lapok fokvárosi jelentései borzalmas rémdrámáról számolnak be. Egy délafrikai farmert pillanatnyi elmezavarásban meggyilkolta feleségét és benszüllött szolgáját. Rendőrök vonultak ki, akik körülvették a házat és megadásra szólították fel a gyilkost. A farmer azonban tüzelni kezdett a rendőrökre és golyói négy rendőrt megöltek. Másfél óras ostrom után a rendőrök végre elfoglalták a farmot, a többszörös gyilkos azonban lóra kapott és elvágta. A rendőrök erre valamennyi kör-

nyékbeli farmon található férfit mozgósítottak és egész tömeg vette üldözőbe a dühöngő embert. A gyilkos farmer három revolvért vitt magával és ezekből felváltva tüzelte üldözőire. Ugyszólván minden golyója talált, úgyhogy a négyórás izgalmas harcban nyolc farmer és egy benszüllött esett el. Amikor üldözői körülerítették a gyilkost, az utolsó revolvergolyóval fölbeltette magát és meghalt.

A harcnak összesen tizenhat halálos áldozata van.

A Földközi-tenger kulcsa Beograd

A Germania szerkesztőjének cikke a beogradi Vreme-ben az olasz külpolitika franciaellenes céljairól

A berlini Germania szerkesztője, Maur nemrég Beogradban járt és hazatérte után a Vreme részére cikket küldött, a melyben a beogradi lap felkérése folytán ismerteti a német felfogást Olaszország külpolitikájáról. Elsősorban megállapítja, hogy miután Olaszország megkapta a terra irredentát, Trientet és Triestet s elérte az Adria feletti uralmat, lakosságának száma pedig állományban szaporodik, az olasz külpolitikában az első helyre lépett a nyugati probléma, amely nyugati hányban mozog. A nyugati célok eléréséhez szükséges, hogy Olaszország biztosítsa magát észak és kelet felől, ha nem is katonai, de politikai értelemben. Az első irány Németországot je-

lenti, a második pedig Jugoszláviát. A Ruhr-vidék eseményei talán azt a csálóka reményt keltették Olaszországban, hogy Németország fogja számára helyettesíteni Franciaországot. A locarnói német-francia egyezmény azonban megsemmisítette ezeket a várakozásokat. A locarnói egyezmény, azután a német-olasz döntőbírósi szerződés a német állampolitika barátságos és semleges álláspontjáról tanuskodnak.

— Nem esoda — írja tovább — hogy Olaszország ez év folyamán hasonló figyelmeztetéseket szánt Jugoszláviának. A román-olasz, a tiranai és a legújabb magyar-olasz paktumot és a tendencia jellemzi, hogy gyengíteni akarják Fran-

ciaország befolyását Európa keletén és biztosítani a petróleum utját Romániából. Ezek a sikerek és paktumok presszió kísérletet is jelentenek Jugoszláviára és a presszió alkalmazása a fasiszta mentalitásból ered. Mindemellett nem lehet beszélni Olaszország agresszivitásáról Kelet felé. Olaszország ugyanis keleti aspirációinak kilencven százalékát már elérte. Nem kíván Olaszország olyan gyarmati országokat, amelyeket súlyos pénzügyi és katonai áldozatok árán lehet megkapni, hanem gyümölcsöző és könnyen elérhető gyarmatokat, amik keleten

vagy Albániában, vagy Anatóliában vannak. Ezért Olaszország keleti tevékenysége csak eszköz a cél elérésére: a Hinterland biztosítására. Ez alatt az Adriapaktum készítését kell érteni és egy olyan szerződésben való kihasználását, amely döntőbírósi, garanciális és semlegeségi passzusokat fog tartalmazni.

— A mai helyzetben nem túlzás azt állítani, hogy a nyugati Földközi-tengeri kérdés megoldásának kulcsa már egy éve Beogradban van, akkor is, ha Beograd csak egy mellékvárt nyit ki, vagy zár el.

A nagyhatalmak nem alkalmazznak büntető rendszabályokat a kantoni kormány ellen

Borodin nyilatkozata a kínai hetyzetről

Londonból jelentik: A Daily Express tudósítója Hankauban beszélgetést folytatott Borodin szovjetmegbízottal, aki kijelentette, hogy biztosra veszi Csang-Kai-Sek kormányának közeli bukását és azt, hogy a hankai hadsereg radikális csapatai három hónapon belül bevonulnak Pekingbe.

Hankaut hiába helyeznék blokád alá — mondotta Borodin — mert a város minden szükségletét szárazföldi úton az ország belsejéből kapja. Csak párisi parfümöt és irországi csipkét nem lehet behozni Hankauba blokád esetén — füzte hozzá nevetve Borodin.

A szovjetmegbízott még elmondta, hogy

szível-lélekkel hive Szun-Jat-Sen tanításainak és csak ez birta rá arra, hogy a kantoni kormány mellett a tanácsadó szerepét vállalja.

Kijelentette, hogy őt a kantoni nemzeti kormány és nem Moszkva fizeti. Nem a moszkvai szovjettanács képviselője a kantoni kormány mellett,

hanem őt csupán a politikai irányelv közössége kapcsolja össze Moszkvával.

Newyorkból jelentik a Daily Telegraph-nak: A Newyorkban közzétett washingtoni jelentésről kiderült, hogy

az amerikai kormány képviselői azon a véleményen vannak, hogy sikerült legalább egy időre megnyerni Nagybritanniát, Franciaországot, Olaszországot és Japánt annak az amerikai álláspontnak a számára, amely ellenzi azt, hogy katonai büntetőrendszabályokat alkalmazzanak a hankai kormány ellen.

Coolidge és tanácsadói azon a véleményen vannak, hogy pillanatnyilag mit sem lehetne elérni azzal, ha újabb jegyzéket intéznének a hankai és nankingi kormányokhoz, mert ezek valószínűleg minden követelést visszautasítanak és így nem maradna más hátra, mint az erőszak alkalmazása, amit az Egyesült Államok kormánya minden áron el akar kerülni.

A demokraták sürgetik a választások kiírását

A radikálisok tisztázni akarják a kormány viszonyát a párt fórumaihoz — Konferenciát tartanak a radikálisok vezérei

Beogradból jelentik: Miután a választások kiírása kérdésében Vukicsé-vel Velja miniszterelnök még mindig rezervált magatartást tanúsít és még a kormány tagjainak sem ad végleges felvilágosítást választási tervei felől,

a demokraták ismét akciót indítottak a választások kiírásának megsürgetésével.

A demokraták szerint a mostani helyzetből az egyedüli kivezető út a mielőbbi szabad választások kiírása és a választások kiírásának halogatása csak zavart idéz elő a közvéleményben a kormány jellegét illetően is. Éppen ezért a demokraták között állandó tanácskozás folyik a választások sürgetésére és

a kormány demokrata tagjai közül is többen felhívták a miniszterelnök figyelmét a választások gyors kiírásának szükségességére.

Mialatt a demokraták a választások kérdésével foglalkoznak, a radikális pártban a zilált pártviszonyok rendezése foglalja le az érdeklődést. A párt vezetőit különböző meggyónalásokra készíti az a körülmény, hogy

a kormány radikális részének viszonya a pártklubhoz és a párt főbizottsághoz egyáltalán nincs tisztázva.

A vezetők szeretnék helyreállítani a kontaktust a kormány és a pártfórumok között, mert remélik, hogy ezáltal a kormányt bizonyos tekintet-

ben függőségbe hozzák ezektől a pártfórumoktól. Ezért

akció indult meg radikális politikusok részéről, hogy Mihajlovics Ilja, a radikális klub ügyvezető alelnöke hívjon össze konferenciát, amelyen részt vennének a párt összes nevesebb vezérei, tekintet nélkül arra, hogy milyen frakcióhoz tartoznak.

A konferencia célja nem az volna, hogy a kormánynak a pártfórumokhoz való viszonyát tisztázza, hanem az, hogy a párt reorganizálását vitassák meg. Remélik, hogy éppen

a párt reorganizálása által szervezhetne a párt nagyobb befolyást a kormány politikájára.

Mihajlovics Ilja az előjelek szerint hajlandó ilyen konferencia összehívására és máris dolgozik az előkészítésén. A konferencián részt vennének Trifkovics Márkó, Nincsics Momesilo, Makszimovics Bózsó, Uzunovics Nikola, Trifkovics Misa és más vezetők.

Szombaton délelőtt Nincsics és Trifunovics hosszasan tanácskoztak, azután Trifkovics Márkó házelnököt keresték fel. Azt hiszik, hogy a megbeszélések a küszöbön álló konferenciával állnak összefüggésben.

PURGEN

Világhírű hashajtó!

KINTORNA

A feleség: Szükségem van egy pár kigyóbőr cipőre!

A férj: Kigyóbőrön akarsz járni? Akkor sétálj mezitláb.

Az ifju festő álma beteljesült. Egy képe végre helyet kapott a tárlaton. A napokban találkozott egy hölgyismerőseivel és első dolga volt megkérdezni:

— Ott volt a vernisszázson?
— Hogyne! Nagyon szép az új kiállítás!

— Mit szól a festményemhez? Tetszett?

— Negyedóráig álltam a maga képe előtt,

— Igazán?

— Igazán! Csak ott volt hely. A többi kép előtt annyian álltak, hogy alig bírtam odajutni!

— Rendőrfőnök ur, ezt a kisgyermeket egy elhagyatott ház előtt szedtem fel.

— Vigye kérem haza, ha husz évig senki sem jelentkezik érte, megtarthatja magának.

Az ifjuság helyes neveléséről és a különböző pedagógiai módszerekről volt szó,

— Az ifjakat — mondta a nagykereskedő — minden rendelkezésre álló eszközzel ösztönözni kell a munkára. Én például látja, egy-egy ezüstórát ígertem a három fiannak, ha jó lesz a fél-évi bizonyítványuk.

— Hallatlan. Egyszerre három ezüstórát!

— Ugy van! Ez vagyok én! ... Szerencsére mind a három megbukott.

TŐZSDE

Zürich, május 7-én. Zárlat: Beograd 9.1525, Páris 20.375, London 25.265, Newyork 520, Brüsszel 72.30, Milánó 27.5875, Amszterdam 208.10, Berlin 123.215, Bécs 73.175, Szófia 3.75, Prága 15.40, Varsó 58 egynyelv, Budapest 90.60, Bukarest 3.275.

Szentai gabonaárak, máj. 7. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 315 dinár. Ujbuza augusztusi szállításra 230 dinár. Tengeri morzsolt prompt szállításra 165 dinár. Hajóba rakva 167.50 dinár. Takarmányárpa 180—185 dinár. Sörárpa 200—205 dinár. Zab 170—175 dinár. Rozs 245—250 dinár. Muharmag 440—450 dinár. Köles 215—220 dinár. Bab 130—135 dinár. Gyapjú 18—19 dinár. Örlemények: 0-ás liszt GG. 500 dinár, 0-ás G. 500 dinár, 2-es főzöliszt 485 dinár, 5-ös kenyérliszt 455 dinár, 7-es 335 dinár, 8-as 220 dinár. Korpa 200 dinár. Irányzat: szilárd. Kinálat: gyenge. Kereslet: csekély.

Noviszdai terménytőzsde, máj. 7. Buza 2 vagon bácskai 77 kilós 2%-os 312.50 dinár, buza 1 vagon bácskai 76 kilós két százalékos 317.50 dinár, buza 4 és fél vagon felsőbácskai 75—76 kilós 2%-os 320—320.50 dinár, buza 3 vagon szerbiai 78—79 kilós 2—3%-os 300 dinár. Tengeri 8 vagon bácskai 168—170 dinár, tengeri 30 vagon bácskai Tiszán 171 di-

nár, tengeri 30 vagon július hónapra Sziszeknél 194 dinár, tengeri 5 vagon bácskai 165 dinár. Liszt 3 vagon 0-ás bácskai 250 dinár, 1 vagon 5-ös bácskai 385 dinár, 2 vagon 6-os bácskai 365—370 dinár. Korpa 1 vagon bácskai jutazsákokban 162.50 dinár. Irányzat: szilárd. Forgalom: 91 és fél vagon.

Budapesti értéktőzsde, máj. 7. Magyar Hitel 101, Osztrák Hitel 68.5, Kereskedelmi Bank 131, Magyar Cukor 249, Georgia 24, Rimamurányi 125, Salgó 80, Kőszén 714, Bródi Vagon 5.9, Beocsini Cement 240, Nasici 191, Ganz-Danubiusz 250, Ganz Villamos 192, Roskányi 14, Athenaeum 35, Nova 57.5, Levante 28.8. Irányzat: szilárd.

Budapesti gabonátőzsde, máj. 7. A gabonátőzsdén nyugodt hangulat mellett az irányzat alig változott. A határidőpiacon csak a májusi buza csökkent 10 ponttal, a többi cikk árváltozása lényegtelen. A készáru piacon a buza és rozs ára változatlan, a tengeri 10 ponttal olcsóbbodott, a zab 20 fillérrel drágult. Hivatalos árfolyamok pengő-értékben a határidőpiacon: Buza májusra 33.96—34.06, zárlat 34.02—34.04, októberre 29.06—29.10, zárlat 29.10—29.12, rozs májusra 30.30—30.54, zárlat 30.54—30.60, augusztusra 22.70—22.78, zárlat 22.80—22.82, októberre 22.72—22.86, zárlat 22.84—22.86. A készáru piacon: Buza 33.65—35.60, rozs 30.30—30.50, árpa 24.20—25, tengeri 21.40—21.70, zab 24.60—25.20, korpa 20—20.20.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek állása a következő: Duna. Apatin 572 (+ 1), Vukovar 474 (- 2), Noviszad 467 (- 3), Zemun 410 (- 5), Orsova 406 (+ 2), Dráva: Osijek 320 (+ 2), Száva: Mitrovica 346 (- 13), Beograd 360 (- 8), Tisza: Senta 310 (- 10), Becsej 302 (- 6), Titel 442 (- 4).

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város mellett szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap, május 8

Bécs (517.2—577): D. e. 10: Dalok. 11: Szimfónikus zenekar hangversenye. D. u. 4: Hangverseny. 6.05: Kamarazene. 8: Színházi előadás.

Zagreb (310): D. u. 5: Hangverseny 7.50: Operette előadás, utána hírek.

Milánó (315.8): D. e. 10.30: Egyházi zene. D. u. 4.15: Koncert. 8.45: Hangverseny. 10.45: Jazzband.

Prága (348.9): D. e. 10: Katonazene. 11: Matiné. D. u. 5: Délutáni tánczene. 8.40: Szórakoztató zene.

London (361.4): D. u. 3.30: Szimfónikus hangverseny. 4.40: Tánczene. 9.20: Zenekari hangverseny.

Lipce (365.8): D. e. 8.30: Orgonahangverseny. 12: Zenekari hangverseny. D. u. 4: Vidám zene. 5.30: Koncert. 8.15: Előadás. 10.30: Zene.

Brünn (441.2): D. e. 10.15: Koncert. 11: Zenekari hangverseny. D. u. 5: Délutáni zene. 6: Német dalok.

„INGELEN“
PORCELÁN HANGÓRÓ
CSAK 295.- DINÁR
kifund. tej-italny hallatlan o. csó.
VEZÉRKÉVISELET:
KONRATH D. D. SUBOTICA

Róma (449): D. e. 10.30: Egyházi zene. D. u. 5: Jazzband. 9: A »Norma« című opera előadása.

Berlin (566): D. u. 3: Indulók. 8.30: Népszerű hangverseny. 10.30: Tánczene.

München (535.7): D. e. 11: Harangjáték. D. u. 5: Koncert. 5.35: Zongorahangverseny. 8: Színházi előadás. 11: Szórakoztató zene.

Budapest (555.6): D. e. 9: Hírek. 10: Zenés mise a belvárosi templomból. 12: Kvartett. D. u. 1.15 és 4.15: Hírek. 3.30: Mesék. 2.17: Cigányzene. 5.45: Magyar

klasszikusok: Székely Bertalan. 6.25: Zenekari hangverseny. 8: Sporteredmények. 8.30: »Ingyenélők« előadása. 11: Tánczene a Ritzből.

Davenport (1600): Este 10.50: Szórakoztató zene.

Hétfő, május 9

Bécs (517.2—577): D. e. 11: Zene. D. u. 4.15: Koncert. 9.05: Ária-est.

Prága (348.9): D. e. 11: Hangverseny. 12.15: Koncert. D. u. 5: Délutáni

hangverseny. 8.40: Beethoven-szerzemények.

Róma (449): D. u. 1.30: Zenekari hangverseny. 5.15: Filharmónikus hangverseny. 9: Koncert.

Berlin (566): D. u. 5: Kamarazene. 9.30: Vidám-est.

Budapest (555.6): D. e. 9.30, 12 és d. u. 3: Hírek. 5.02: Cigányzene. 6: Német nyelv. 8: Norvég-est. 9.30: Cigányzene a Britanniából.

Davenport (1600): Este 11: Tánczene.

REGÉNY
AZ ÁLMOK VÁROSA

IRTA: CURT J. BRAUN

Az előző folytatások rövid tartalma:

Heywoldt és Bendor vállalkozókat, az »Álmok városa« alapítóit százötven méteres magasságban, a rádió-torony lütlén feltartóztatja egy Helmer nevű ember, aki a nap erejét kihasználó találmányát ajánlja nekik értékesítés céljából.

Lenn Heywoldt felrántotta az ajtót és izzadva lépett ki a szabadba. Az osztályvezetőt hívatta:

— A lift gépésze el van bocsátva!

Amikor megfordult, látta, hogy Helmer és Bendor beszélgetésbe merültek. Kezet szorítottak egymással. Helmer még egyszer mély meghajlással köszönt, aztán megfordult és gyors léptekkel eltűnt a sűrű embertömegben.

Mindketten utána hámultak.

Heywoldt belekarolt Bendorba.

— Jöjjön!

... Az iroda párnázott ajtaja nesztelenül nyílt ki, majd csukódott újra be mögöttük.

Csend és hűvösség volt itt. A város lármájából semmi sem ért el ide.

Heywoldt egy bőr-fotelbe vetette magát. Az ujjai közt szétmorzsolta szivarja végét. Percek után felnézett:

— Mi a véleménye róla?

Bendor mozdulatlanul állt az ablaknál. Csak kis idő múlva válaszolt:

— Fantasztá! ...

Heywoldt gúnyosan nevetett:

— Fantasztá... ezzel Bendor ur elintézt mindent... Fantasztá! — Felugrott és mindkét kezével idegesen dobolni kezdett az asztalon. — Bendor — folytatta — husz éve kötünk együtt üzleteket és nagyon jól tudjuk mindketten, hogy nem kedveljük egymást. Maga egy vén bolond, Bendor. Maga éppolyan kicsiben kezdte el, mint én, csak hogy maga nem is tudott tovább fejlődni. A legnagyobb üzleteiben is ugyanaz az óvatosságot maradt, aki valamikor volt.

Bendor lassan megtérdült.

— És maga Heywoldt a legkisebb üzletekben is még mindig az a fantasztágyerek, aki egykor volt.

Heywoldt keserűen bólintott.

— És ezt maga mondja nekem, Bendor. Kivánon magának, hogy csak egy hányadrésze legyen meg magában, az én fantáziámnak! Hiszen maga mint tekintélyes milliomos is a régi kis nyárs-polgár. Mi, tudja Isten miért, nem vagyunk barátok, Bendor, ezt már gyakran megmondtuk egymásnak. De még ha úgy gyűlölném is, mint ahogy maga gyűlölt engem, mégsem kívánnám, hogy a szemem előtt elszakadjon a maga világának siralmas álarca és megismerje életének egész nyomoruságos célját.

Bendor lassan telemelte nehéz bulldogg-fejét.

— Vigyázzon, Heywoldt!

— Miért? Talán fel tudom magát ingerelni? Szeretném, egyszer tombolni látni Bendor! Vérittasan szeretném magát egyszer látni! Magát Bendor, aki egy asszonyt vásárolt magának, aki azonban a szemébe nevet! Lehetőségei vannak, hogy a világ megrensse; de azt mondja: fantasztikum! Maga egy neveltséges kis sakkfigura, Bendor, holott ur lehetne!

Bendor rekedten kiáltotta:

— Vigyázzon magára, Heywoldt!

Gregor Heywoldt harsányan nevetett.

— Ingerlem magát, Bendor? Valóban ingerelem magát? ... Megvette Irát, hogy én meg ne kaphassam. Fűtülök rá, Bendor... Hiszen önmagának sem tudta megszerezni azt az asszonyt! Talán azt hitte annak idején, hogy féltékenységű jelenet fogok rendezni? Tévedés, Bendor. Ötven éves vagyok ... ugyanolyan idős, mint maga, de kinevettem az egész világot, mert hiszen holnap megvásárolhatom magának a másik felét, azt, amit maga meghagyott a részemre!

Felugrott, gyors léptekkel megkerülte az íróasztalt és Bendort megragadta a vállánál fogva. Megfordította, úgyhogy mindketten a tükör előtt álltak.

— Látja Bendor, ez maga és ez vagyok én! Együttesen száz évesek vagyunk. Ebből azonban maga nyolcvan esztendő és én csak husz éves vagyok. Érti ezt?

Hangosan nevetett és az ujjá hegyével két-két rajzolt a tükörképre mindkettőjük arca körül.

— Száz esztendő, Bendor... És milliók vannak a kezünkben... Akkor aztán jön egy fiatal ember, feltartóztatja a liftet, nyolcvan métert mászik felfelé a vasgerendákon és elmondja nekünk, hogy az egész világ a zsebében van. Fantasztá, mondja maga. Én pedig kijelentem: ez az ember, aki meghódítja a világot!

Heywoldt elengedte a másikat. Néhány lépést hátrált, mélyet lélegzett, majd fejébe nyomta kalapját. Félig elszórt havannáját a szájába vette, joviálisan intett Bendornak és nevetett:

— Jóévtvágyat, kedves társam! Szerettem volna magát dühöngeni látni! Szakítsa egyszer darabokra életének dl-arcát... hiszen az csak közönséges csomagolópapír! Örjöngjön Bendor, részegedjék meg, kiromkodik, rugja fel az íróasztalt, robbanjon egyszer! Akkor talán még barátok leszünk és talán... — röviden nevetett — talán még imponálhat Irának is... akit megvásárolt előlem, Bendor ...

Felrántotta az ajtót és eltűnt a nyüzsgésben, amelynek a zaját behallatszott.

Bendor még hosszú ideig ült az íróasztalnál. Öntudatlanul darabokra tépte az írópapírt, amíg sok apró fehér papírrongy hevert körülötte.

Az erék vastagon dagadtak ki homlokán, mint kötelek. Aztán felkelt a faliszekrényhez ment és egy még felbontatlan üveg konyakot vett ki. A szék támláján törte le az üveg nyakát és két-három nagy kortyot ivott. Közben elvágta az ajkát az üvegszilánkokkal, de ezt nem is vette észre. Vékony veresik szivárgott le az állán.

Jaques Bendor felkapta a telefonkagylót.

A központi irodával kapcsolhatta magát össze.

— Ha egy Helmer nevű ur ma vagy holnap reggel érdeklődne utánam, értesítsenek azonnal. Nagyon sürgős ügyről van szó.

Lecsapta a kagylót és az ablakhoz lépett. Künn az álmok városa terült el. Huszezer ember fizetett neki azért, hogy feledtesse velük néhány órára a mindennapi munka szürke gépiességet

(Folytatása következik.)

Maurice Dekobra, a kozmopolita regényíró

Beszélgetés a legnépszerűbb francia íróval

Páris, május

Nemrégiben fejezte be az egyik nagy magyar napilap Maurice Dekobra világ-hírű regényének a *La Gondole aux Chimères*-nek a köztését. A regény a magyar keresztiségben a *Szerelme gondolája* címet kapta. Ez a regény egy három kötetre terjedő történetnek befejező része. A trilogia két másik kötetét, a *Mon Coeur au Rakutit*, (Szívem lassított fölvetelben) és a *La Madonne des Sleepings*-t. (Hálókocsik Madonnája), időközben szintén lefordították magyarra. Előtte fekszik a *Bandinere* cég pontos kimutatása, a három könyvből csupán Franciaországban 900.00 példányt adtak el.

Maurice Dekobra egy borotvát arca negyvenkét éves, amerikai külsejű ur, aki mint a *Figaro*, a *Liberté* és a *Revue des Deux Mondes* külföldi lecelezője kezdte pályáját. Mint újságíró, bejárta Németországot, Egyiptomot, Angliát, Olaszországot, Oroszországot, Amerikát, Ausztriát és Magyarországot. 1920-ban félévig élt Budapesten és ragyogó cikkeivel lázba hozta a *Figaró* olvasó közönséget. A háború alatt mint összekötő-tiszt szolgált az angol, amerikai és hindu hadseregben; emlékeit a mulatságos *Tommi urak*-ban örökítette meg. Főművei *Hamydal* a filozófus, *Félvilági nő leszel! Nevetés a ködben* (fordítások) *Éjféli... a Pigalle-téren*, és az előbb említett három kozmopolita regény, amelyekben a történet mindig nemzetközi miliőben játszódik le. Dekobra büszkén viseli a *koz-mopolita* jelzőt.

— Ez azt jelenti — mondotta — hogy sok országot láttam és sok eddig ismeretlen lélektájat utaztam be.

Szép, napsütéses, tavaszi délelőtt ke-restem föl Maurice Dekobrát. Íróasztalán hatalmas üveg víz, amelynek áhita-tos szemléletébe szinte teljesen beleme-rül.

— Hogyan, ön vízet iszik? — kérde-m.

— Dehogyan — válaszolja szinte meg-bánva — ezt az üveg vizet *Egyiptomból* hoztam, a *Nílus vizéből*. Természetesen hoztam magammal mást is: egy karvaly-mumiát, egy seregélymumiát és két ha-lat: két füstöltheringet a Ptókmacsuk korából...

— Egyiptomban egy nagyon kedves történet játszódott le a szemem előtt. Volt egy angol ismerősöm, aki minden-áron autózni akart Luxor körül. Az autó-vezetéshez azonban nem sokat értett. Az autó makrancoskodni kezdett, megvadult, végre is nekiment egy pámafának. Az angol kipottyant, de szerencsére nem történt semmi baja. Egy fellah, aki az egész jelenetnek szemtanuja volt, oda-meni földönheverő barátunkhoz és a leg-nagyobb nyugalommal megkérdezte tő-le: »Mondja, uram, hogyan állítja meg ezt a masinát, amikor nincsen pálmata a közelben?»

— Ön szereti az adomákat?

— Miért ne? Ártalmatlanok és szóra-koztatók. De az emberek félnek a nevet-ségességtől. Pedig ha igaz lenne, amit Franciaországban mondanak, hogy a ne-vetségesség ö, a világ összes képviselő-házát átalakíthatná temetővé.

— Készül valami új regénye?

— Igen. *A Flammes de velour*. (Bár-sonylángok.) Egy követségi titkár nap-lója. A történet Bécsben kezdődik, Cseh-szlovákiában és Spanyolországban foly-tatódik. Szerepel benne egy magyar má-g-nás, aki egyben ultramodern költő is.

— Más tervek?

— Most fejezték be a kozmopolita tri-lógia filmfelvételeit és a jövő hónapban szindarab formájában is bemutatják mind a hármat, a *Theatre de la Michodière*ben. *Jean Worms*, *Blauche Bilboa* és *Ger-maine Dermoze* játszik a főszerepeket.

Beszédközben állandóan dohányzik és sűrűn élénkíti előadását egy-egy anekdotával. Gondolatai állandóan egyik tárgyról a másikra szökellnek. Beszél az életéről, a művészetéről, színházról, film-ről, a regényírás titkairól. A szeme ál-landóan nevet, mozdulatai frissek, fiatalosak. Amikor a festészetről beszélgetünk, hirtelen fölugrik és bevezet a másik szo-

bába. A falon zöld, vörös és sárga szí-neket kiabáló kép lóg. Meztelen nő, ha-talmas orral, kancsal szemekkel.

— Az én művem — mondja Dekobra — magának megsughatom, hogy bosszu-ból íesitettem.

— Ha így tud festeni, miért nem illusz-trálja regényeit?

— Mindenki maradjon a saját mester-ségénél. Dehogyan De illusztrálom a regé-nyeimet. Az olvasók mind azt mondanák, hogy *szépek az illusztrációk*, a festők

pedig a dialógusokat dicsernék. Higgye el, jobb így.

Elhacsuzom és megköszönöm közle-kenységét.

— Ugyan kérem, ne legyünk álszentes-kezők — mondja nevetve —, az ember *mindig szívesen beszél saját magáról*. Adok magának emlékebe egy könyvet.

Pár pillanat múlva már hozza is. A *La Madone des Sleepings*-t. Az első oldalon jellegzetes írással az ajánlás: »Kedves magyar testvérem fogadja tőlem szerez-tettel ezt a d'Annunzio-tól melletti született Madonnát. Maurice Dekobra».

Kézét szorítunk. Az aítóhól még utá-nam nevet örökké mosolygó szeme.

Hont Ferenc

Beogradban él a ruszinszkói pravoszlávok vezére

Beszélgetés Gerovszky Alexival a ruszinszkói görögkatholikus mozgalomról

Beogradból jelentik: A ruszinszkói pravoszláv-mozgalom vezetője, Gerovszky Alexi, aki jelenleg Beogradban él, a *Bácsmegeyi Napló* munkatársának nyilatkozta ruszinszkói valásháborúról.

— A Ruszinszkóban élő görögkatholi-kus papok — mondotta — azt hiesze-tik, hogy ott a lakosságból mindössze százezer a pravoszláv, pedig az a hely-zet, hogy ott a városokat kivéve, az egész lakosság orthodox hiten van, csak nincsenek meg mindenütt a tem-plomai és nincsenek egyházi szerveze-teik. Ruszinszkóban ma vallási dezorga-nizáció van, amely még onnan származ-ik hogy a Habsburg uralom alatt oda nem engedték be a pravoszláv papokat. A mai csehszlovák kormány eblen a kérdésben ugyanolyan álláspontot fog-lal el, mint azt a régi Habsburg-uralom tette pedig a csehszlovák kormányt a kisebbségek vallása tekintetében a nem-zetközi szerződések kötelezik. Ha a Habsburg-rezsim alatt lehetséges is-volt, hogy a magyar kormány bécsi utasításra megtiltotta a Keresztyi patri-archának, hogy Ruszinszkóba pravoszláv papokat küldjön ilyen álláspont-ra nem volna szabad a csehszlovák kormányt *helyezkedni*. Igazi mű-velt pravoszláv papok nem kerül-hetnek Ruszinszkóba, de *Savatimnak*, a csehszlovák kormány által felszentelt püspökönek sikerült ötvennél több mél-

atlan és műveletlen embert, mint pa-pokat Ruszinszkóba vinni, akik termé-szetesen nem emelhetik az egyház te-kintélyét. Ezek miatt a méltatlan embe-rek miatt túri még az ottani nép a gör-ög katholikus lelkészek működését, pe-dig görög katholikus tizezernél nincsen több. A szerb szinódus már évek óta követeli a ruszinszkói pravoszlávok lét-számának megállapítását, mert a ma-gyar időkben az anyakönyveket hamisan vezették és a nagyszámu pravoszl-ávot görög katholikusnak vettek fel, azonban a csehszlovák kormány nem hajlandó ezt a népszámlálási munkát elrendelni. A csehszlovák kormány ál-landó akadályokat gördít a pravoszláv egyház megszervezése elé, holott erre a saint-germaini béke is kötelezi. A *ruszinszkói pravoszláv nép elkeseredése igen nagy* és nem lehet esodalmi ha-ujabb kirobbanások logiák a nép nyu-galmát megzavarni.

A beszélgetés végén Gerovszky el-mondotta, hogy a napokban olyan érte-sítéseket kapott, hogy a csehszlovák *kormány nem ismeri el d'Annunzio-gárdát*, pedig minden őse ruszinszkói.

— Ezzel is meg akarják akadályozni, — fejezte be nyilatkozatát Gerovszky — hogy *unat* az ottani pravoszlávok világi elnöke visszatérhessek szülőfö-l-demre és a kezembe vehessem a pra-voszlávok megszervezését.

SZINHÁZI KISTÜKÖR

Az angol színház — A mindenható mozi

Aldon Huxley, egyike a legkiválóbb modern íróknak, aki egy ideig színházi kritikákat írt, végleg letette kritikai tollát. Elhatározását így okolta meg:

— Természetesen megfizettek azért, hogy eljárjak a különböző színházakba, de az év végén, miután 365 estém közül 250-et színházban töltöttem, arra a következtetésre jutottam, hogy nem fizet-tek meg eléggé s a világ semmiféle pénze sem lenne elegendő arra, hogy ilyen ál-doztatot vállaljak. Azóta csak kétszer-há-romszor voltam színházban.

Az író csodálkozik, nem tudja meg-magyarazni azt a rejtélyt, hogy a regé-ryek íróitól miért követelnek meg bizony-os irodalmi színvonalat, míg az ugy-nevezett szindarab írók tücsköt-bogarat fölálhatnak.

— A regényekben — írja — a közön-ség legalább valami valószínűséget vár, hogy az életet visszatükröztesse, ellen-ben a szindarab gyönyörködik a dróton rángatott bábuk mozgásában, mindenféle képtelenségben, eleséplélt ürességben, nem beszélve arról, hogy ezek a bábok angolu-l se tudnak beszélni.

Erre a lapra tartozik az, hogy Huntly *Carter* könyvet írt az európai színház új szelleméről. Amennyiben ezt szellemnek lehet nevezni. Itt megállapítja, hogy azok, akik a mai közönséget kiszolgál-ják, szellemileg jóval alatta állnak a kö-zépszerűségnek is.

Mi ennek az oka? Azt feleli, hogy a háború, mely a szin-

ház világában is az üzletiségnek adott helyet s *elkötyavetyélte a béke műveszi hagyományait*. A pénzcsoportok a hábo-ru alatt *hirtokba vették az angol szin-házakat, a középszerűséget, a szellem-telenséget, az eleséplétséget juttatták szöhu*, egy olyan nemzedék szórako-ztatására, mely halni ment. Londonba egy-musután érkeztek az óriás világhírodal-m minden részéből fiatalemberek, kana-daiak, ausztráliaiak, akiket szórakoztat-ni kellett. Ebben az időben a színház-igazgatók barbár eszközökhöz folyamod-tak, *vörössel, kézzel, sárgával világították meg a színt*, félmisztelen nőket léptet-tek föl a párisi revüket egymásután mutatták be. Megjelent az angol színen *az ágy, mely eddig még nem szerepelt*. Érzékesiklandó címek tuntek föl a szin-lapokon. 1916—1917-ig 249 drámát mu-tattak be, ezzel szemben 791 háborus ma-lacságot, operettet stb.

Az angolok, akik érzik a helyzet tart-hatatlanságát, arról gondolkodnak, mi a baj orvossága. Egyesek meg akarják teremteni a munkás-színházat. A mozga-lomnak azonban sok az ellensege, a szin-házigazgatók attól tartanak, hogy ez az új színház, mely komoly értékeket szán-dékozik adni, üzletüket egészen elfrontja. Másrészt a munkás-színház tervezői kénytelenek belátni, hogy színészeik nin-csenek, egyelőre még nem tudnának ver-senyezni a régi, pénzes, szellemileg le-züllött színházakkal.

Egy angol író orvos bement a párisi moziba, hogy megnézzön egy filmet. Ezen a filmen vetélytársa szerepelt, a hírneves moziszinész. Amikor a film hő-se egy szerelmes jelenetet játszott, az angol író orvos — kinzó emlékeinek ha-tása alatt — kirántotta pisztolyát s ma-ára lőtt.

Ez az első eset, hogy a moziban is tra-gédia történik s ezt a tragédiát a mozi-arab által fölkellett indulatok hozzák létre. A mozi megkapta a maga verke-reszségét.

A párisi mozik körül diplomáciai bon-nyodalmak is vannak. Nemrég bemutat-tak egy amerikai filmet, ez izgatott vi-tákat keltett a sajtóban. Egy jelenetben, melyet Newyorkban vettek föl, a francia katona gyáván viselkedett. Már pedig a francia katona sohase gyáva. Viszont Berlinben *A mi tengerünk* című film há-borította föl a közönséget. Nagykoetek tiltakoztak ellene jobbra és balra. Ha hol-nap megengedik Párisban a *Potenkin*-t, az orosz filmet, nyilvánvalóan kítör a háborúság a jobb- és balpárt között.

Annyi bizonyos, hogy a mozi Párisban is biztos lépéssel halad a diadal felé. *Chaplin* népszerűbb, mint akármilyen francia művész, akárhogy dörög ellene a bíres kritikus, *Suarés*. A színházak nem bíriák vele a versenyt. Vannak olyan színházak, ahol egy zsöllye 65 frankba kerül, míg a mozi 5 frankért szolgáltat időszzerű újságot, kalandregényt, divat-szemlét, sarki utazást, tudományos is-meretéseket, stb. A *Vieux Colombier* *Capeau* dicső színháza, mely a dráma-irodalomban nevezetes szerepet játszott, moziává alakult át.

Egymás hegyén-hátán nőnek a mozi-iskolák. Egy újságíró tréfából beiratko-zott egy ilyen moziiskola s így írja le, mi folyik ottan:

Havonta 40 frank a tandíj.

A pápaszemes tanár így szól a nö-vendékekhez:

— Maga hercegnő lesz, maga pedig nemzetközi szélhámos s eleséplítja a hercegnőt. Most találkoznak egy uccán. A hercegnő gépirókissasszony, aki szé-gyenlősen reitegeti elkoptatott körmeit, a nemzetközi kalandor egy csehszlovák soffór. Van aztán itt egy ötven eszten-dős hivatalnok egy gyászruhás hölgy, az öccsével és tizenégy eszten-dős kis-lányával, meg egy munkás, aki tátott-szájjal nézi, mi történik. De hát Valen-tino is így kezdte.

REUMA
KÖZÖNÖLEVÉL

Dr. I. Rahlejev u. nak Beograd
Kosovska 43.

Igen tisztelt Doktor ur!

Köte essegemnek tartom, hogy máris je entkezzen halatát sorommal. Ez ev tavaszi reado tem Onnel feleségem részere 2 uve. RADIO BALSAMIKA-ly, moy beteg feleségemet egy h na alatt majdnem teljesen kigyoy-gyito tv. Rajtom kívül reado tes még a csodaszernő! Draginja Dakmajva, Marso Ciric, Nikola Markov, Djura-šić es Kulin Ledjenskiis, asiken szin-let segített a szer. Ez mar a hetedik levelem.

Szta bar (Pacsk.) 1920 augustus 12
Nenud Brkić

Az e mult 5 évben, a nóta a -- RADIO BALSAMIKA itt na unak is for-galomba került, még eddig nem tar-ta a tált elismore esre talalt nag szamu orvosi au oriasnál, akik a legkedve-z bben nyilat otnak a szerzői és z mta an, szer ncsesen meggyogyuit betegó, akikő. naponta érkoznek hozz nk halás közönonolevek. — A RADIO BALSAMIKA viláshírét igye-kezne egyes l luismeretlen gyóyy-szrkészítő k kihazozá ni és külön-böz, haso ó elnevezőő szert hoz-na c az utóbi idžben forgalomba, a miért is kötelessőőnknek tartjuk a gyóyyzore s ornó közönséget fi-yelmeztetni, hogy ezeket a gyóyy-szereket ne té resse össze a mi RADIO BALSAMIKA gyógyyszerünkkel

A RADIO BALSAMIKA gyógyszert, ké-sziti, forgalomba ho za és utárvéttel szét-küldi Dr. I. Rahlejev Radio Balsamiká laboraterium Beograd, Kosovska 43.

KÖNYVEK

Amundsen: Az Északi Sark meghódítása. Kevés ember éri meg, hogy még életében elismerjék egyéniségének és munkájának halhatatlan jelentőségét. Ezen kevesek közé tartozik *Amundsen*, a sarkrepülés diadalmas hőse. Hívó szavára három nemzet legjobbjai gyűltek köréje és felszólítására egy-kettőre együtt volt az expedíció számottevő költsége. *Mussolini* közbenjárására az ut szervezői megkapták az olasz kormánytól a *Norge* léghajót és *Amundsen* bőséges tapasztalatai alapján megkezdődtek a nagy ut előkészületei. Az ő szuggesztív egyénisége biztosította a repülés sikerét. Utifártsai vak bizalommal követték és feltétlenül elismerték vezérüknek. Hiszen ez már talán tízedik próbálkozása volt a vekmerő kutatónak.

Ezuttal siker koronázta a kísérletet. A Sarkok legszerencsésebb szerelmese 1926 május 12-ikén elérte az Északi Sarkot és ünnepélyes meghatottsággal az egész emberiség nevében birtokába vette ezt a mindezideig szűz területet. Hol lángoló lelkesen, hol szivhezszóló emberiség hangján, hol meg kedves humorral meséli el a nagy utazás kisebb-nagyobb eseményeit. A sarki utak hőse pompás írónak is bizonyult. Leírásainak közvetlen hangja megkapja és lebilincseli az olvasó képzeletét. Pompás fényképsze még szemléltetőbbé teszi *Amundsen* és társai szavait.

A magyar kiadást, amely tizenkét idegennyelvű kiadással egyidejűleg került a könyvpiacon, *Cholnoky* Jenő rendezte sajtó alá. A könyv külső kiállítása fényűzően szép. Kiadó, nyomda, címkográfus, rajzolóművész tudásuk legjavát adták, hogy létrehozzák ezt a gyönyörű karácsonyi ajándékművet. Kiadta a Pantheon Irodalmi Intézet R.-T. Jugoszláviában a könyv a Minerva-nyomda r.-t. útján részletre is megrendelhető. A diszkötéses pompás könyvet 250 dinárért 50 dináros havi részletre szállítja a Minerva r.-t. könyvosztálya.

Dr. Nagy József: A filozófia története. Új, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadásban látjuk viszont Nagy József hatalmas összefoglaló munkáját, a filozófiai gondolkodás fejlődésének mélyenjáró lucidus áttekintését. A francia közmondás szerint a magasztost csak egy lépés választja el a nevetésgegtől. Legalább is annyi joggal mondhatjuk, hogy a filozófiai gondolkodás történetében a vigasztalót, a megvilágosítót, a megváltó erejét csak egy lépés választja el attól, ami lesujt, megzavar és kétségbeeszt. Az ellentéte, egymást felváltó, egymást cáfoló filozófiai rendszerek a legszentebb meggyőződés egyenlő erejével léptek fel, szereztek lelkes híveket és döntötték meg egymás épületét. A filozófiai történetének megírására nem elég a tudás, a gondolkodónak végig kell verekednie magát az emberi szellem tragikus győzelmeinek és vereségeinek hosszú során, ki kell alakítania azokat a szempontokat, amelyek a spekulatív rendszerek káoszában rendet, hullámzásában irányt, értékük mérlegelésére mértéket állapítanak meg. Nagy József egy hosszú és tudományos és tanári pálya elmélyedő munkájával alkotta meg azokat a vezető szempontokat és értékmérőket, a melyeket a Filozófia történetének első kiadásában is alkalmazott és azokat az új kiadás bizonyossága szerint azóta is szüntelenül tovább építette. Ezek a szempontok és értékmérők teszik lehetővé, hogy objektív képét adhassa a filozófiai szellem minden jelentős képviselőjének és alkotásának, az antik gondolkodás nagymestereitől kezdve egészen a mai nemzedék sokfelé ágazó gondolatkísérleteinek munkájáig. A tudós szerző nem titkolja a maga szimpátiáit, felfogása az idealizmus ismeretelméleti és etikai szisztémáihhoz áll a legközelebb. — De megmutatja minden filozófiai rendszer lényeges vonásait, az emberi gondolkodás és kultúra kialakításában. — Az új kiadás külső alakjában is impozáns és a nagy filozófusok

arcképei díszítik. Ára füzve P. 120 dinár, P. 150 dinár. A diszkötéses könyvet a Minerva r. könyvosztálya havi részletre is szállítja.

A Nyugat május 1-i számát *Ignotus* kftűnő cikke vezeti be *Vajda János*-ról, a költő születésének száz éves fordulója alkalmából. — A szám másik rendkívüli érdekességű cikkét *K. K. Nicolaisen*, a kiváló dán esztétikus írta *Martin Andersen Nexø*-ról, a világhírű dán regényíróról. A Nyugat számára írt tanulmányt kéziratból *Hajdu Henrik* fordította. — *Elek Artur* cikke — Egy művészet-történeti emlékezése — *Adolfo Venturi*-nak most megjelent Önéletrajzával foglalkozik. — A tanulmányok sorából ki kell még emelni *Hevesy Iván*

A maszkulizmus masiroz! de nem a feminizmus elien

Az immár Ausztria határain messze túl is híres osztrák »férfijogosok« — az úgynevezett »maszkulisták« — nemrégiben levelet intéztek *Charlie Chaplin*-hoz, házassági motívumra, illetve házassági botrányra alkalmából. A levél így hangzik:

Igen tisztelt Uram, a lapok útján értesültünk, hogy mily borzasztó üldöztetéseknek van Ön felesége gyűlölete és pénzhajhász volta miatt kitéve és hogy ez üldöztetések által még az existenciája is komolyan veszélyeztetve van.

Talán érdekelni fogja Önt, hogy több mint egy év előtt Bécsben mozgalom indult meg a férfiak irányában való igazságszolgáltatás és jogszolgáltatás megjavítása érdekében, amelynek célja az egyoldalú és igazságtalan előny-rendszert amelyben az osztrák törvény és igazságszolgáltatás a nőt részesíti, leépíteni. Az egyesület, mely ilyen irányú működést fejt ki, tanácsal látja és védelemben részesíti egyúttal a férjeit és a törvénytelen gyermekek apáit, különösen pedig azokat, akiket a nők apasággal gyamsítanak, anélkül, hogy tényleg azok lennének s akiktől ily alapon apasági illetékeket követelnek.

Tudjuk, hogy Amerika közvéleményében a nőnek előnyös helyzete van a férfi előtt, vagy vele szemben. Bár Európában, különösen az európai kontinensen (itt az egyesület vezetősége bizonyára ki akarja venni Angliát), még annyira nem jutottunk, mint Amerikában, de Ausztriában mégis igen elavult, régi törvényeink vannak az apasági kérdésekben, úgy a törvénytelen, mint a törvényes apasági illetékek, valamint a nőtartási illetékek kérdéseiben is. Mivelhogy igen gyakran ezek egyoldalú intézkedések és határozatok, a férfijogokért küzdök egyesülete célul tűzte ki, hogy ezen a rendszeren változtasson. Az egyesület *legszívesebben résztvételt fejezi ki Önnek, azzal az őszinte kívánsággal tetézve, hogy legyen ereje az ellenségeskedésekkel szemben, amelyeknek most ki van szolgáltatva, sikeres ellenállást tanusítani.*

Ez alkalmából bátorodunk Önnek egy kezdeményező lépést ajánlani, a mely talán alkalmas lenne arra, hogy az amerikai férfiak helyzetén alapevően segítsen. Természetes, hogy önben s kritikus helyzetében, kell hogy gyökeret verjen a meggyőződés, hogy Amerikában is meg kellene teremteni egy hasonló mozgalmat, amely különösen házassági ügyekben való igazságtalan döntések ellen küzd. *Ha ön élére állna egy ily mozgalmnak, sokszor sorstársának segíthetne vele és sok igazságtalanságot megakadályozhatna.*

Nagyon örvendeneink, ha erről való vélekedését közölné velünk és meg vagyunk róla győződve, hogy *Charlie Chaplinnek a világhírű művésznek helyes hozzájárulása a mi ily mozgalmunkat nagy hasznára lenne.*

A maszkulisták »Justitia« nevű egyesülete új offenzívát is készít elő. A harc-
cos egyesület az osztrák igazságügyi-

méltatását *Elisabeth Bergner*-ről, a film-művészet legkülönb nőalakjáról. — gazdag szépirodalmi részben *Kassák* Lajos regényes önéletrajzában új fejezeteit találjuk, továbbá *Kovács* Mária egyfelvonásos drámáját (Piros kendő), *Szinyai* Zoltán novelláját (Szép este volt), *Gellért* Oszkár, *Török* Sophie és *Landator* Pogány Ferenc verseit. — A Figyelő-rovatokba irodalmi aktualitásokról *Kárpáti* Aurél és *Bohuniczky* Szeffé írtak, színházi eseményekről *Schöfllin* Aladár, a Kut kiállításáról *Rabinovszky* Márius, a római kórus budapesti szerepléséről pedig *Hammerschlag* János. — A szám ára 20 dinár, negyedévi előfizetési díj 100 dinár. Főbizományos: »Literária« Szubotica.

niszterhez a napokban memorandumot intéz, amely érdekes követeléseket tartalmaz. Még pedig a következőket:

1. Az 1841-beli udvari dekrétum érvényének megszüntetése. (Ez a dekrétum igazságtalan rendelkezéseket tartalmaz a kölcsönös hibából kimondott válás- esetekben.)
2. A tartási-illetéki kérdésekben a nő vagyoni és jövedelmi viszonyainak tekintetbe vétele.
3. A férfi név viselésének megtiltása a nő részéről oly esetekben, mikor a válást kölcsönös hibából avagy a nő hibájából mondják ki.
4. A nő eltartási jogosultságának elvesztése, ha a nő később életközösségbe lép egy másik férfival vagy másképp gondoskodás történik róla; az illetékek esetről-esetre való redukálása avagy teljes elvesztése, ha a férje elleni büntett, vétség vagy kihágás miatt elítélte-t, vagy pedig bizonyíthatóan bűnös szárdékkal erkölcsi vagy anyagi kárt okozott neki.
5. Apasági perekben az elévülési határidő megrövidítése.
6. A bíróságok masitása oly irányban, hogy a gyerek anyjának szavahetősége hivatalból a legalaposabban, minden esetben, megvizsgáltsék, még pedig erkölcsi, iskolai bizonyítványai beszerzésével, az iskolában való tudakozódással stb.

Ezenkívül a »Justitia« népszerű kurzus akar megteremteni jegyepárok és házastársak számára, népszerű tájékoztatót kiadni és nagy példányszám-
ban (ingyen) terjeszteni, különösen a házastársak anyagi kötelezettségeiről.

A »Justitia«-nak van tagjai részére állandó ügyvédje is. Az ügyvéd, akivel beszéltünk, ezeket mondta nekünk a maszkulisták törekvéseiről:

— A férfijog-mozgalmat körülbelül másfél évvel ezelőtt az »Aequitas« Férfijogok Szövetsége indította volt meg. Az Aequitast azután annak alapítói otthagyták az elnökkel való különféle differenciák miatt és új egyesületet alapítottak, a »Justitiát.« A Justitia főte-
rekvése megszüntetni minden törvényt és az igazságszolgáltatás minden oly rendelkezését és tradícióját, melyek a nőt előnyökben részesítik a férfiak kárára.

— Az osztrák törvény értelmében a férfi tekintet nélkül a nő jövedelmére vagy vagyonára, tartásdíjkötelezett, tehát akkor is például, ha a nő véletlenül millárdos, a férfi pedig irodai írnok vagy szolga. A férfi a válópör egész tartama alatt tartásdíjkötelezett, ha he is bizonyíthatja, hogy a válás kizárólag a nő hibájából történt. Ez az állapot évekig is eltarthat, tekintve, hogy a nő mindig felelbezzhet és az ítélet jogérvényességét ilyen módon évekig kitolhatja. Ha pedig a válást mindkét fél hibájából mondják ki, akkor is a famózus 1841-beli udvari dekrétum alapján a férfit belátása, illetve jó vagy rosszakarata szerint, tartásdíj fizetésére ítélteti a bíróság. És a férfi akkor is tartásdíjkötelezett marad, ha a nő a válás után esetleg a legkülönfélebb, leggonoszabb bosszúteteket követi el a férfi ellen, például, ha a gyerekeket izgatja ellene, vagy elidegeníti őket a férfitől, vagy ha

becsületét sérti meg a férfinak vagy testi sértést követ el rajta. Megtarthatja és viselheti a nevét, ha esetleg konkubinátusba lép egy másik férfival, sőt még akkor is, ha erkölcstelen életmódot, illetve élethivatást folytat.

— Azután itt van az apasági kérdés A törvény értelmében a férfi, aki a gyerek anyjával a »kritikus időben« (180—300 nappal a gyerek születése előtt) együtt élt, az a gyerek apja. Erre nézve a gyerek anyját — aki pedig ugyan-
csak lényegesen érdekeit fél — tanúnak ismerik el és tanuképp hallgatják ki, holott a férfi nem lehet tanu, tehát kevésbé hűsnek neki, mint a nőnek! A leg-
hihetetlenebb esetek fordultak elő, amelyekben maga a bíróság is erősen kételkedett az illető férfi apaságában és ennek ellenére kötve volt a törvényhez, mert kénytelen volt elfogadni a nő vádemelését és ennek alapján ki kellett mondania a férfi apaságát. Sőt egy prostituálnak is joga van azt a — persze hogy legpénzesebb — férfit kiragadni a számtalan közül, akit éppen akar és — ő az apa, ha nem is így van. Sokszor pedig évekkal a gyerek születése után perel az anya, úgy hogy a férfinak — akit kiválasztott — lehetősége sincs a bizonyítás elleni ellenbizonyításra, a védekezésre.

Igy a férfijogok ügyvédje.

A maszkulisták a feminizmust rég túlhaladott álláspontnak tartják, mivelhogy ma már a nő majd minden kulturállamban minden joggal bír, ellentétben a férfikkal, akiknek küzdeni kell a jogaikért. Hangsúlyozzák, hogy semmiesetre sem akarnak a nők vagy a női jogok ellen küzdeni, hanem a saját jogaikért és a nő előnyökben-részesítése ellen. Remélik, hogy a fiatal mozgalom nemsohára az egész világon el fog terjedni és mindenféle hasonló egyesületek fognak alakulni

Gömöri Jenő

FIAT

a világmárka!

Jó! Olcsó! Szép! Tartós!

A mi utainkhoz a legalkalmasabbak!

Főképviselet:

Automobilia

GARAGE

Subotica, I., Škaderska ul. 7.

Telefon: 151.

Heisler-fürdő mellett

A fizetési feltételek lényegesen kedvezőbbek.

Hosszu lejáratu részletfizetés.

10 különböző 1927. tipusu nyitott és csukott kocsit, a legkisebb 509-estől a legnagyobb 519-esig garázsunkban raktáron és kiállítva.

Nézze meg a kiállítást!

Megnyílt soffőr iskolánk garancia és nagyon kedvező feltételek mellett, legelső szakemberek vezetésével, európai és amerikai kocsik vezetése és kezelése.

Szerkesztői üzenetek

A szív örvénye Stara Moravica. Dícséretes, hogy ön 13 éves korában ilyen szép verset írt. Átadtuk a Habostortának.

B. Marci. Úgyes kísérlet, de még nem eléggé kiforrott.

J. E. Pancsevó. Úgyes kísérletek.

B. A. Sztarakanizsa. Nagyon meleg, emberi írások, bár verskézsége nincs. Keressen fel bennünket soraival más-kor is.

P. A. Temerin. Amennyiben gyermektartást ügyben a bíróság elítéli, akkor a házat igen is el lehet venni. Feltétlen azt tanácsoljuk, hogy ebben a perben válfaljon ügyvédet és jelenjen meg a tárgyaláson.

L. I. S. Ön versben kérde meg tőlünk a Táncitanárok Közlönyének a pontos címét. Prózában jelentjük ki, hogy a lapot nem ismerjük. Ha verseit akarja tánciskolaiba küldeni, annak nem sok értelme van, mert a verslábak nagyon sántítanak, sohasem fognak megtanulni táncolni.

M. P. Gorn'a-Muzsla. A költségvetési törvény szerint a jövőben csak a *dohányárak* forgalombahozatala monopólium, a dohánytermelés nem és külföldi cégeknek a dohány szabadon eladható. Többet erről a kérdéstről mi sem tudunk, mert a végrehajtási utasítás erről még nem jelent meg.

N. J. Szubotica. A lakásra vonatkozó felmondási idő tekintetében a régi szabályrendelet intézkedik, aszerint minden házbérnegyed első 14 napján a következő házbérnegyed 1-re mondható fel a lakás.

B. A. Mol. A mi tanácsunk az, hogy a községnek a fizetési felhívását meg kell feleltetni és elő kel adni, hogy a gyermeket, mint közveszélyes elmebetegét a község utalta az intézetbe.

W. I. Apatin. Hogy a külföldön szerzett érettségi bizonyítványt nosztifikálják-e két év múlva, azt nem tudjuk, egyelőre teljes káosz van ebben a tekintetben. Két év alatt valószínűleg rendezni fogják ezt a kérdést. Az üveglapra való írás tekintetében sziveskedjék az Alba tükörgyárhoz, Noviszad fordulni. Berényi Jánosnak ez a valódi neve.

Sz. Á. Sl. Pozsega. Eljártunk az itteni gyermekmenhelyben, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a két szeten-dős kisiut itt minden további nélkül felveszik a szuboticaí gyermekmenhely-be, az öt esztendő kisiut csak a Sztarakanizsán levő menhelybe vehetők fel, ez iránt kérvényt kell beadni a szociálpolitikai minisztériumhoz, a kérvényhez csatolni kell egy hatósági bizonyítványt, hogy az illető nő szegény, nem tudja eltartani a gyermekeit. Az itteni menhelybe azért nem veszik fel, mert csak hároméves korig vesznek fel gyermekeket. Mindenkor szívesen állunk rendelkezésére.

Özv. S. Sz.-né, Sajk. Sv. Iván. A pénzügyminisztérium javaslatára az 1927-28. évi pénzügyi törvény valóban elrendelte, hogy a nyugdíjakat dinárban fizessék ki, arra vonatkozólag azonban konferenciát fognak összehívni a pénzügyminisztériumban, hogy mennyi dinárt fizessenek, annyit-e mint a mennyi koronát eddig kaptak. A szuboticaí pénzügyigazgatóság erre vonatkozólag még semmiféle intézkedést nem kapott. A pénzügyigazgatóságok már már felterjesztették a nyugdíjasok névsorát a pénzügyminisztériumnak és remélhetőleg a legrövidebb időn belül fognak ebben az ügyben dönteni.

Róm. kath. hívek, Pasicsevó. Ha a szószéken szokatlan is ez a kifejezés branch, nincs benne semmi sértő és a papot vagy a lelkészt nem lehet meg-róni, mert ezt a kifejezést használta.

B. L. Szubotica. Ha legközelebb adót fizet, akkor váltsa be azokat a bono-kat.

H. M. I. Apatin. A magyar vízum ki-állítási illetéke 133, kezelési költsége 3

dinár. Küldőnc díj és portó, amelynek ellenében az utlevelet visszaküldik 30 dinár. Férj, feleség, kis gyermek utaz-hat egy utlevéllel, azonban a férj és a feleség részére kétszemélyes vízum kell és az lehet, hogy a visszautazás külön történjék.

T. P. Vel.-Beckerek. A szuboticaí színház 1915 március elején égett le.

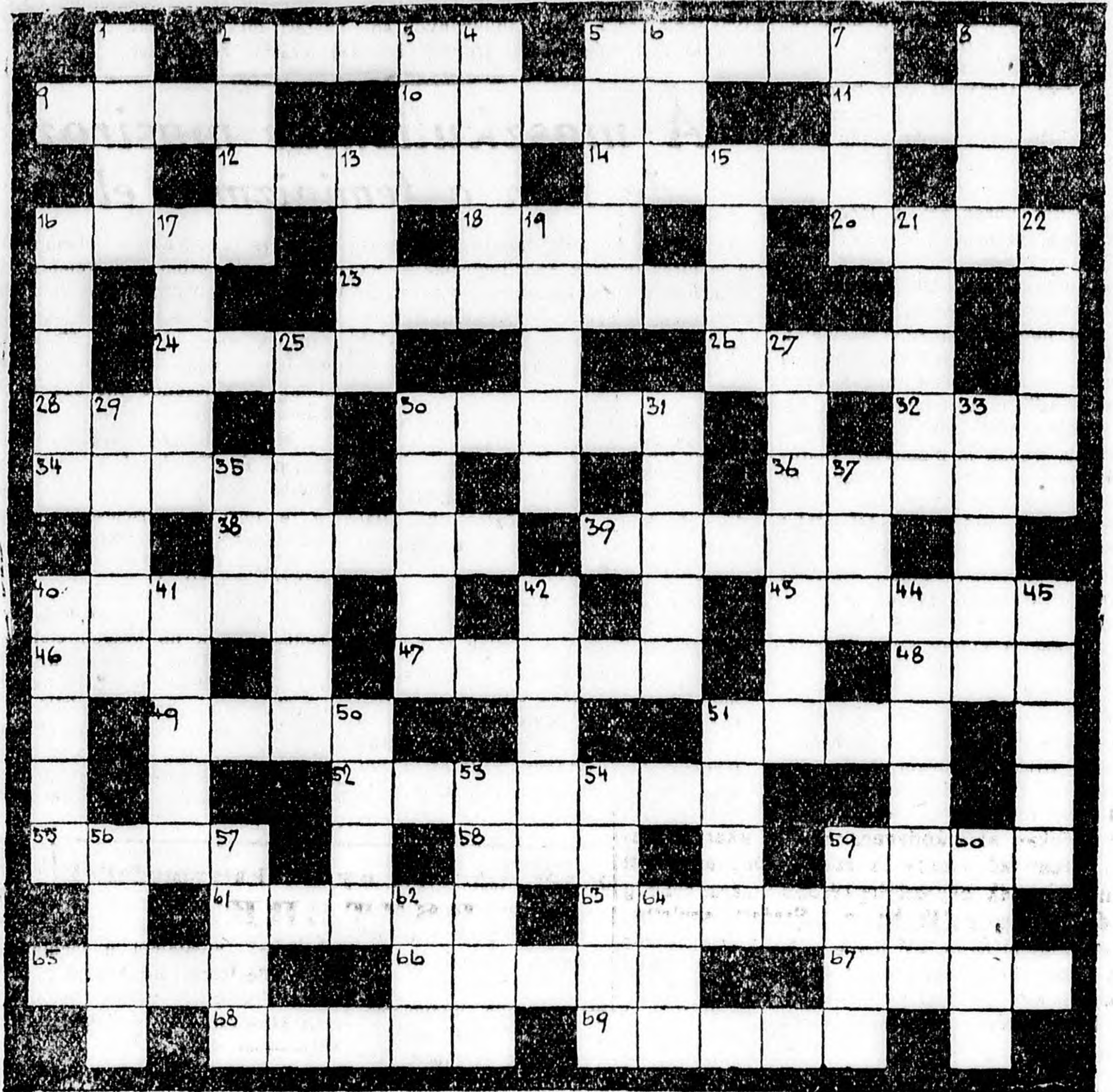
K. H. Torzsa. Iparigazolványt min-

denki csak ott kaphat, ahol az ipart folytatja, vagy ahol fióktelepe van. Tehát idegen kereskedők Torzsán nem kapnak iparigazolványt. A bácsmegyei főispánnak van egy rendelete, hogy idegen kereskedők heti piacokon nem árú-síthatnak, amennyiben ezt a rendeletet nem hajtják végre, sziveskedjék panasz-szal a kereskedelmi és iparkamarához fordulni. Mi készséggel állunk rendelkezésére és legközelebb fel fogjuk a fi-

gyelmét az újságban hívni, hogy Torz-sán hajtják végre a rendeletet.

Cs. M. Bajmok. Az örökség után kell fizetni örökösödési illetéket. Az örökösödési illeték nagysága attól függ, hogy milyen fokon rokon az, aki örököl és természetesen függ az örökség értékétől is. Ha Ön nagynénjétől örökölt egy hold földet, a 2500 dináros örökösödési ille-ték kb. megfelel.

Keresztsoros rejtvény

Vízszintes:

2. Ilyen gyanu
5. Márciusú különösen nevezetes
9. Tréfás szólás szerint ezt is eszik
10. Nagy beogradi napilap
11. Bosznija egy része, a régi magyar királyok ennek hercegei voltak
12. Vallás
14. Időhatározó szó
16. Német város
18. Pesti footballcsapat
20. Lehet, hogy megnő
23. Ez majdnem minden embernek van
24. Szám idegen nyelven
26. Rossz szokás, közkeletű idegen szóval
28. Hölgyek letagadják
30. Rossz szellem, de nem mindig szel-lem és nem mindig rossz
32. Toldi Miklós ellenfele
34. Helyhatározó szó
36. Ezért küzd és vérez az emberiség
38. A hit tanítása szerint, a halállal e'száll belőlünk
39. A jó föld
40. Beérkezés angolul
43. Férfi név
46. Ez az újság vasárnap
47. Farkas Imrénnek van ilyen klinikája
48. Régi ürmérték
49. Némelyik étel jó ezzel
51. Győr régi neve
52. A Mikszáth-Harsányi darab hősnője
55. E nélkül nem jó az épület
58. Olaj
59. Te rongyos...
61. Őt ápolják az árvaházban
63. Francia filozofus nagy enciklopédia megalapítója
65. Megfordítva: rét szinonimája

66. To'akodóval szokták ezt csinálni
67. Gyakran használt szláv ige első személyben
68. A gyerek így szólítja meg az egyik családfejt
69. Az ilyen állításnak rendszerint be-csületsértő per a következménye

Függőleges:

1. Népies megszólítás
2. Német segédige
3. Szerb számnév
4. Szegénység németül
5. ... ámmal
6. Isten latinul
7. Helyhatározó szó
8. Pajkos isten
13. Női név
15. Ilyen mérközés is van
16. A perrend ismer ilyen hibát
17. Férfinev
19. Hamis
21. Öreg lányok ismert szimboluma
22. Magyar családnév, a balatoni moz-galomnak egyik vezetője
25. Az idegen a nagyvárosban gyakran...
27. Híres moziszinész nő
29. Folyó, amely Szilézián át folyik
30. Párbaj közkeletű idegen szóval
31. Jókai regény és szindarab hősnője
33. Régi műretek
35. Ismert török férfinév
37. Helyhatározó rag
40. Hlatszer
41. Tehén név
42. Iskola és csapás
44. Ókori híres város
45. Buzdit
50. Megfordítva: tiltakozás szinonimája
51. Ijed szinonimája
53. Eredetileg a kanadai indiánok kéz-jegye
54. A legutóbbi püspökszentelés alkal-mával sok ilyet osztott a nuncius (ékezet hibával)
56. Csibész szó, nem egészen megbiz-ható
57. Esős időben teli van vele a levegő
59. Egyik idegfajta
60. Egyes rész közkeletű, idegen szóval
62. Igekötő (ékezet hibával)
64. Rossz szónok által gyakran használt szó

Autósok figyelmébe!

Autójavítások
Fiat-alkatrészek
Motorolaj
 kaphatók a legolcsóbban
Burány János
 garázsában Senta 4200

Úgyes ügynőket keresünk

lehetőleg a köznevelés-zakmából nagy részfelül-let-hez magánfelek látogatására. — Bemutatkozás:
NARODNI MAGAZIN.
 Beograd, Passage Akademija Nauka

BORBELYOK FIGYELMEB!

FORGÓSZÉKEKET

azelőtt BÉCSBEN most SZUBOTICÁN készíti
SZÖLLŐSI JÓZSEF
 Paja Kujundz éva ul. 20. — Kapható 420 dinártól 450 dinárig
 jótételező me. — S ÁLLITÁS AZ EGÉSZ ORSZÁGRA

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Ezton mondunk hálás köszönetet egy a Kereskedők és Gyárosok Egyesülete t. tagjainak, mint mindazoknak, akik szóbeli részvét-nyilatkozataikkal, valamint drága halottunk temetésén való megjelenésükkel enyhítették súlyos fájdalmunkat.

Subotica, 1927. május 4.

Özv. Damjanović S. Milánne és családja

4518

Nyilatkozat

A Sental Gőzfűrésztől elhangzott nyilatkozatokra facsempészés-ügyben 14 napon belül részletesen fogom a nagyközönséget informálni.

4655

Montag Henrik

Köszönőlevél.

Blum gyógyszerész urnak

Subotica

Legnagyobb örömmel és igaz hálával értesitem Önt, hogy az Ön Larucin-kapszuláival nemi betegsé-
gémnél a legkiválóbb hatást értem el, úgyhogy a fo-
lyás néhány napi használat után teljesen megszűnt.

Teljes tisztelettel:

M. L. Novisad.

A Larucin-kapszula minden gyógyszerértében kaphatók dobo-
sonként 20 dinárért. Főlerakat: B. um gyógyszerész Subotica

Felhívás.

A „Sreća“ Jótékony Kiházasító Egyesület felhívja mindazon volt „Pomoć“, „Budućnost“ és „Život“ tagokat, akik régi tagsági könyvecskéjüket már beadták a „Sreća“ egyesületbe, de az új tagsági könyvecskéjüket még nem váltották ki, úgy azokat legkésőbb e hó 10-éig váltsák ki.

Ugyancsak felhívjuk mindazon volt fenti egy-
letbeli tagokat, akik könyvecskéiket ki akarják cse-
rélni „Sreća“ könyvekre és eddig könyvecskéiket
még nem hozták be, azt legkésőbb május 15-ig
saját érdekükben adják be a „Sreća“ együletbe,
mert a fenti határidő után már csak a jelentkezés
sorrendjében fogunk kiadni kifizetési sorszámokat.

Végül felhívjuk azon tagokat, akik már házasa-
ságot kötöttek és új „Sreća“ könyvecskéiket is ki-
váltották, de házassági anyakönyvi kivonataikat
még nem adták be az együletbe, hogy azt legkésőbb
május hó 15-ig szolgáltatassák be, mert a később
beadottak már csak a beadás sorrendjében fogják
megkapni kifizetési sorszámukat.

3061

Elnök.

Novisadi Autó és Motorkerékpár C. mtár

3483

AUTÓK

Benz-Mercedes Sibirjanin Janko 22
Citroën A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7
Chevrolet Velautó Kr. Aleksandra 6
Chrysler Autocar Trifković trg 5
Fiat Suhanov Željeznička ul. 77
Ford Autocar Trifković trg 6
Tátra és Hanomag Sibirjanin Janko 22
KAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ és JAVITÓMŰHELY
Mogin Mladen Temerinska ul. 49

AUTÓJAVITÓMŰHELY

Express Madjarska ul. 53
Fellegi József Futaki put 92
Marmos i drug Sibirjanin Janko 22
Soffőriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban
Zikmund i drug vas- és gépgyár, Limán

AUTÓBENZIN és OLAJTÖLTŐÁLLOMÁS

Komlós Testvérek Örmény-utca
Rogulya Iván Trifković trg 2
A. Vranić i drug Kr. Aleksandra 7

AUTÓALKATRÉSZEK

Alba tükkőgyár Željeznička ul. 53
Autocar, Trifković trg 5

AUTÓGARÁZS

Soffőriskola Kr. Aleksandra ul. 7,
Wollner Željeznička ul. 20

AUTÓ-URVEZETŐ és SOFFŐRISKOLA

Soffőriskola Kr. Aleksandra ul. 7, az udvarban

MOTORKERÉKPÁROK

D. kerék Meghatalmazott R. Langsteiner
Nikola Teslova ul.

D. K. V. A. Vranić i drugovi Kr. Aleksandra 7

TRAKTOROK

Case, Rekord r. t. Temerinska ul. 6.
Ford, Fordson, Autocar Trifković trg 5

Kardos hirdetővállalat együttes hirdetései Novisad

Nyilvános köszönetnyilvánítás

Tekintettel, arra hogy a „Sreća“ jótékony
kiházasító egyesület segítségemet pontosan és levonás
nélkül kifizette, ezton is hálás köszönetemet feje-
zem ki az egyesületnek és felhívom mindenki figyel-
mét ezen egyesület példás működésére.

Mackó Ferenc

3961

Zrinjski trg 9.

MEGHIVÓ.

A HUSKIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1927. évi május hó 22-én déli 12 órakor a saját
hivatali helyiségében megtartandó

ÉVI KÖZGYÜLÉSRE.

amelynek tárgysorozata a következő:

1. Jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő kijelö-
lése.
2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés,
mérleg és eredményszámla előterjesztése és
határozathozatal ezekről, valamint az igaz-
gatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó
felmentéséről.
3. Behajthatatlanná vált követelések leírása.
4. Felügyelőbizottsági tagok választása egy
évre.
5. Beérkező indítványok felett való hatá-
rozathozatal.

Igazgatóság.

Razmerni račun.

Račun blagajna 18.025.75; Račun nepokretnina
30.056.48; Račun nameštaja 26.477.81; Račun sapuna
290.156.45. Svega: Din. 364.716.49

Račun dionica 250.000.—; Račun tekući 106.150.66;
Račun dobitka i gubitka 1926. god. 8.565.83. Svega:
Din. 364.716.49

Račun dobitka i gubitka.

Račun plata 80.500.—; Račun troškova 159.962.50;
Račun nadnica i tovar 239.312.—; Račun gubitak
1925/26. 132.735.43; Račun dobitak 1926/27. 8.565.83.
Svega: Din. 621.075.76

Za obračun sapuna odelenje 5656.45; Račun svinja
615.419.31. Svega: Din. 621.075.76

Subotica, 31. marta 1927.

2405

Upraviteljstvo.

Preispitano i nadjeno u redu.

Nadzorni odbor.

Ismét érkeztek nyári kalapmodellek

„ESZTERKA“ 10:10
KALAPSZALONBA

és szalagok, virágok, kalapbortnik engros
árban kaphatók.

Subotica, Aleksandrova ulica

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a
Szemmári-féle vendéglőt átvettem,
ahol naponta friss ételek és italok állnak a n. é.
közönség rendelkezésére.

A közönség pártfogását kérve,

4486

tisztelettel

Görög Lajos

Önkéntes árverés

Balog és Fehér cég fatelepe Sztarakanizsán 1927
május hó 9-én délelőtt 10 órakor a helyszínen meg-
tartandó önkéntes árverésen eladatik.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverés
megkezdése előtt 10.000 dinárt, bánatpénz gyanánt le-
tétbe helyezni. Árverési feltételek alulírott nál meg-
tekinthetők.

Az értékesítést eszközölő hitelezői bizottság az ár-
verés befejezése után nyomban összeül és nyilatko-
zik, hogy a legmagasabb ígéretet vételárként elfogad-
ja-e avagy az értékesítés újabb vagy más módját vá-
lasztja.

A vételi illetékeket vevő tartozik fizetni.

A hitelezők bizottsága képviselőjében:

4452

Dr. Török Andor ügyvéd, Sztarakanizsa.

Árverési hirdetmény

Néhai Szerencsés János volt staribeceji lakos örö-
köseinek tulajdonát képező lakóház és vendéglő a
parkkal szemben, folyó évi május hó 14-én délelőtt 10
órákor Stari Bečejen a községi közgyám hivatalos hely-
ségében nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.
Feltételek a községi közgyám hivatalos helyiségé-
ben Stari Bečejen megtekinthetők.

Stari Bečeje, 1927 évi május hó 1.

4505

Özv. Szerencsés Jánosné

MESNI ŠKOLSKI ODBOR GRADA SUBOTICE

Oglas

Ovime se oglašuje I. javna ofertalna licitacija za
liforovanje 170 vagona prvoklasnog, suhog, bukovog
drva, koje nije puštano vodom, sečeno 1926/1927 zime, sa-
mo cepanice, bez okrugljača, panjeva i trulera, na-
dalje na razvažanje 112 vagona drva u gradu, te pi-
lanje 57 vagona drva — za osnovne škole i učitelje
grada Subotice.

Uveti i formulari za ponude mogu se dobiti u gr.
inž. Odelenju uz naplatu od din. 50.—

Oferite treba predati 28. maja 1927, komisiji za
otvaranje ponuda is to lično ili putem upomočenog za-
stupnika.

Otvoranje ponuda vršiće se komisijski 28. maja
1927 u 11 sati u prostorijama Mesnog šk. odbora (gr.
kuća III. sprat).

Subotica, 1. maja 1927.

Mesni Školski Odbor

Árverési hirdetmény

Közhirre teszem, hogy késedelmes adósom kára-
ra, veszélyére és követelésemmek biztosítására zálog-
birtokomban levő alábbi ingóságok, ugymint: hálóbe-
rendezés: két ágy körisfából matraccal, két éjjeli szek-
rény, 2 kétajtós szekrény, 1 toalett-tükör, 1 sezlón,
1 gyermekágy, ebédlő: 2 kredenc, 1 asztal, 6 szék,
1 szőnyeg, 1 írósztal, 1 könyvszekrény, konyha: ágy
és asztal, 2 szék, 1 evő és egy ivó szerviz dr. Radivoj
Miladinović kr. j. b. közbenjöttével 1927. május hó
21-ikén délután 3 órákor Palicsón levő villámban (a
templommal szemben) nyilvános árverésen a legtöbbet
ígérőnek készpénzfizetés mellett elárvereztetem. Vevő
köteles a vételárát és a vételi illetéket készpénzben
megfizetni.

4594

Fogel Zsigmond

Önkéntes árverés

Folyó hó 10-ikén és a következő napokon Vel-
Beckereken (Verešmartijeva 14. sz.) a volt Beneth-
cukorkagyár összerendezése, ugymint: plasztik-gép
háttár betéttel, 3 prés 25 pár valcival, 1 habverőgép,
kárék gitterek, csokoládé, piskótaformák, rézüstök,
4 márványasztal, hűtőasztalok, irodaberendezés, négy-
ezer luksuskarton, 400 sörös és borospohár, mérlegek,
ládák, üres pléhdobozok stb. 4603

Alólírott nevében egy ismeretlen egyén fénykép
nagyításokkal ügynökök. Miután én még ezideig senkit
meg nem bízam, hogy részemre nagyításokat gyűjt-
sön, kérem, ha egy ilyen utazó jelentkezik, a legköze-
lebbi rendőrnek sziveskedjék átadni.

Reményi M.

4606

művészfényképész, Szubotica.

Értesítés

A „BAČKA TEMETKEZÉSI EGYESÜLET
B-SEKCIÓJA“-nak alapszabályát az illetékes
hatóság 588/1927. g. V. Ž. sz. a. jóváhagyta.

Felhívjuk

a Jedinstvo a III. Kőr
a Vojvodina a BAČKA a Slavia
az Első Suboticeai a Pomoć
temetkezési egyesületek volt tagjait, jelent-
kezzenek felvétel, illetve a tagsági könyvecs-
kéik kicserélése végett az egyesület hivata os
helyiségében: VIII., Ivo Antonovićeva ul. 1.
Subotica, 1927 május 2.

A „BAČKA Temetkezési Egyesület“
„B-SEKCIÓ“ elnöksége

Szobafestést

a legmagasabb igényeknek megfelelően készít

Matkovich S.

szobafestő

Minden időben található vagyok Bódics bádagos
üzletében Paje Kujundžića ul. 11
Lakás: III. Kumičićeva ul. 47. Subotica

3090

ARSOTIN

biztos védekezőszer a

KOMLÓ BOLHA ELLEN

kapható BRÓDER és KOVÁCS cégnél
Novisad, Futóski put 43. Telefon 20—84
Távíratok: Balkovács.

4255

ERDŐ ELADÁS

Erdőbirtok 430 hektár terjedelemben, Bachernben szép, védett vidéken, fenyő és büskállománnyal

OLCSÓN ELADÓ

A fenyő (lichta) az állomány 80%-át teszi ki, minősége lekvább. Kitűnő vételi alkalom. Közelebbi felvilágosítással „N. A. BACHERN” jelleg alatt KOVAČIĆ, Annoncenexpedition MARIBOR szolgál

4059

„HUMUL”
speciális komló-permetezőszert, mindennemű betegségek és élősködők ellen. Hírnemes szaktudósok elvétel alapján elkészítve. Biztos és kipróbált szer. Szertalan ellátás. Rendelhető:
„Humu” Vert lebsgesellschaft Subotica. Depo: Strossmajerova ulica 11.

Cséplőgép

4 HP. magánjáró, Hoif er-chrantz gyár minyu, teljes felszereléssel, elevátorral, stb., kiforrasztott alappal. ELADÓ

SEDLGYULA GÉPGYÁR, VRŠAC

ASZTALOS MUNKÁT

Építet, butor, poltat, üvegtáblák és más alkalmi, butorisztilást éjvást a legolcsóbban készíti.
NÉMETH MIKLÓS
asztalosmester, Mandićva ul. 7., az ócska piac mellett. Alánla díjmentes.

KRAJČOVIĆ-féle (Dr. Spitzer) UJ VUKOVÁRI ARCKENŐCS

(nappali és éjjeli használatra)
Utolérhetetlen és csodás eredményt sz. plők, foltok, pattanások, miteszerek, orr- és arcvörösség és valamennyi arcfiz. ártalmosság ellen. V 1 d. csakis a kéz 10. lénykével. Árak: Kenőcs 8- és 12- din., szappan 5- din., puder és krém 10- din. Kapható gyógyszerárúháza, drogeriákban és parfümeriákban. Depo: KRAJČOVIĆ-féle gyógyszerárúháza VUKOVAR.

Falburko ó FAYENCE-LAPOK,

csészék és belföldi cserépkályhák, samott-tégla, liszt állandóan gyári áron árhozó.

Schomann és Bauer

Novisad, Jevrejska ul. 9. Telefon 316.

„SYNGULIN”

Szirup Gyermek és Felnőttek Számára
Legjobb szer az egészség megővésére spanyolnátha és a légzőszervek egyéb hurutos megbetegedései ellen.
Főképviselet:
„ISIS” d. d. Zagreb—Beograd—Ljubljana

Birói árverésen

1927. május 16-án déli 9 órakor a járásbíróság 21 számú szobájában eladatik a 10579 számú betétben 787/1 helyrajzi szám alatt fekvő, II. Masarikova 23. szám alatti ingatlan

Dr. KLEIN MÁTYÁS
ügyvéd

„CRÈME MAJALA”
ARCKRÉM, SZAPPAN ÉS PUDER
a legjobb szépítő és szepielleni szer
KAPHATÓ, SUBOTICÁN NADÁ drogeria, Strossmajerova ul. Postal szétküldés: Apotek Šikič, Dolnja Lendava, Slovenija

Grundbesitzer sucht deutsches Fräulein
zu einem einjährigen Mädchen auf Landgut. — Offer e: Dr. Dones Streliecki Advokat, Su otica, Kr. Aleksandra u. 1.

300 Joeh Kochprima aus erholte es
Herrschafts-Waldfeld (rčev ne) in der Podravina an einer Landstrasse gelegen, ist sehr bi ig und zu günstigen Konditionen zu verkaufen. Anzufragen bei Getreideagentur: Simo S. Weiss, Osijek I. Desotičina ul. 4. Telefon 1-72 4628

Uzietahelyezés!
Fűszer- és élesztő-üzletemet
Vilsonova ul. 8.
alá, Vas Adimmlsz mben volt. Strojfe u. 6. (Uzet) helyeztem át, ha is t ve- dmet a legújabb kis- s o g á s ról hi t osítom és kér m tva a b i s lves p r i- fogasukat. **Hazel Vilmos** 445 e. Telefon 5-48

Tanaton-Extrakt
gyümölcsök, szőlő és komó perlatézésére, továbbá m r á rühes- sé. ének gyógyítására. Kapható nagyban és kicsinyben

M. Todo ović
nagytr. f. k. b. n.
Subotica
Aleksandrova ul. 8

O. L. Gyógyszerek észt
állandó kondícióba
keresek
junius 15-ikére
Ajánlatokat üdési címre: Apoteka E. NIKOLIĆA Veliki Bečkerek

Komótermékek
a legújabb
komológépet
alkalmi pótlású ütetésű
síraképtelenek helyébe
nalam ezt olcsón
beszeresheti. 4554
Fischer Lajos
Bački Petrovac

Bor, pálinka szakmában
régről jól bevezetett ügy-
megbízható helyi
ügynököt keres
egy közkezdvelt cég
szép jövedelemmel és
nagy fizetéssel.
Cím a kiadóban. 149

Jegygyűrűk
valódi 14 kar. aranyból
pája Din. 150
Ádám ékszerésznél
Subotica, Rudić ul. 6
349

ELŐNYOMDÁT
MODERNŰL FELSZERELVE,
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT
Leopold
Sámuel
előnyomda berende-
zési gyára
Senta
4852

HADNAGY
asztalosmester készít épület-
munkát. Festett butorok
állandó raktára.
Javításokat vállal. SUBOTICA
1575 Petrovčička u. 6

Cipő-különlegességek
a legújabb divatlap
szerint mérték után
legszebb kivitelben
és olcsón készülnek
RÓKA divat-
cipészatobna
953 Zrinjski t. 2.

Autó- és kocsifényezés
tapetiro ást
szakszerűen készíti
SKALA MIHÁLY
kocsifényező
Szendanski put 23. szám

Üve, po celán, lep e e-
te ő és kő esőbe ény üz-
letem t junius 1-én gy-
mőcsipacra Krakus és gy-
bazar közé hely em át,
ahol szorított raktár al,
szolid kiszolgálással érem
a t. közönség támogatását
Berkes József
Zrinjski t. 9

E.őnyomdát
legújabb rajzokkal
főlszerelve
olcsón szállít
Bleier Márk
I. Jugosl. Előnyomda
Berendezési Gyára
— SENTA —

FUTO URI ÉS NŐI
ANGOL SZABÓSÁG
SZUBOTICA
II. Minkova ul. 6. Posta
és bank között 5. saro

Ügyázzon a szemére!
Csak szaküzletben vásároljon!
A valódi „ZEISS” szemüve-
gek gyári lerakata
A. MAYERHOFF
Vel. Bečkerek
Aleksandrova ulica 10.
Subotica, Aleksandrova ul. 9.

Tüzifa
100 kg.-os
Elsőrendű 33-
bükhasabfa
Elsőrendű bük-
hasab felvágva 38-
és aprítva
Bükfa fevá va 34-
aprítva
Kötögell bürész-
hulladék 26-
Gyors és pontos kiszolgálás
Legkisebb mennyiségű is
házhoz szállít.

I. ETVEŠ
Paja Kujundžićeva ul. 4.
(V. Sselnyia)

A cserepes virágok
neveléséhez sz. retet, nyájasság,
szécske a virág életével és
megszívvel, ha szereti vir-
ragait, üntözze őket
KANIPÓS
NÖVÉNY TÁPSÓVAL
(Nev és védjegy törv. védve.)
Kapható gyógyszerárúháza, droge-
riák, virág és magterjesztőknél
ÁRA 12 ÉS FÉL DINÁR.
Készíti:
SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti la-
boratórium Csongrád (B. éva)

1 liter kitűnő
siller bor 6 din.
1 liter kitűnő
fehér bor 7 din.
Tearum, cognac, liqueur,
pálinkafélék kimérve és
palackokban leszállított ár-
ban kaphatók 152
Szilas Sándornál,
Trambičeva ul. 16, csirkepiac

Aprított sz. sz. sz. sz.
TÜZIFA
házhoz szállítva
Din. 33-
Matija Engler i drug
lakares. edesében
Subotica, VI., Mih. Š. Obilic 6

Tava div. tajdon-
... fel lők,
... yök
... st.
Micher István
uri divat szabóságban
SKGTUS VIATOR ul. 5
201

HADNAGY
ISTVÁN
szabó
készít polgári
és minden
hítfelkezereti
papi ruhákat
Subotica,
Sučićeva ulica 10
265

**Kerékpárt, kerékpár-
alkatrészeket, külső és
belső gumit, varró-
gépet, gramofont, gramo-
fonlemezeket, football-
labdát legolcsóbb áron
szállít**
Em. Fischer
Zagreb
Sudnička ulica 3/17
Nagy képes árjegyzék 3 din.
elődíj ellenében
ingyen és bérmentve 157

J. gszekrényeket
elsőrendű kivitelben
készít és raktáron tart
Milošević Veljko
Sombor,
Zlatna grada ul. 2
Hihetetlen olcsó árak!
Prospektust ingyen küldök

Butor 1485
Épület
Portál
LEGELŐNYÖSEBBEN
SAKÁCS-nál
Strossmajerova ul. 20. H. piac

ABLAKÜVEG
minden méretben legolcsóbban
kapható
Drag. Obradović
Üveggyári lerakal
Boograd, Knez Milana 31
Uroševa Pivnica

**Novisad és környékének
n. é. közönségének figyelmébe**

Hogy mindazonak, kik autót akarnak venni, alkalmat nyujt-
sunk a legújabb típusu FORD- és CHRYSLER-autók megtekintésére,
ami vételkényszer és üzletünk megátoztatása nélkül történik,
a mai napon

Novisadon Autórevüt Rendezünk

Az autókolonne a Kralja Petra-, Kralja Aleksandra-, Futaki-,
Duna-, Temerini- és Pašičeva-uccikon keresztül fog haladni. Erre az
autórevüre különösen a mai vasárnapi korzó közönségének figyelmét
hívjuk fel, nemkülönben felhívjuk a szülők figyelmét a legújabb típusu

Gyermekautóra
amely az autókolonne élen fog haladni és amelyt egy gyerek fog vezetni.

AUTÓNK ÁRAI A KÖVETKEZŐK:

Ford Turing	39.000 Din.
Chassis (1 tonna)	3.000 "
Chassis (2 tonna)	45.000 "
Félteher autók (1/2 ton.)	88.000 "
" (2 toana)	53.000 "
Chrysler " 4 cil.	80.000 "
" " 60" 6 cil.	105.000 "

AUTOCAR **NOVISAD**
Trifković-tér 5 — Telefon 21-32

Tüzifa, porosz darabos szén vagontelekben üzemek, magánosok részére. — Szolid kiszolgálás! **„Ignis” J. Wirth**
tüzianyagkereskedésnél. Iroda: SUBOTICA, Agina ul. 13. Telefon 503

KORZO MOZI
Vasárnap utoljára!
Minden várakozáson felül sikerült amerikai
ZORO-HURU
ötlettel színpadon a vizitálta
FRONT MÖGÖTT
Ezenkívül a gyönyörűen színezett
VULKÁN
Mindkét moziban Budanovich Lajos ünnepélyes püspökké avatása. A szuboticiai közönség filmen. Mindenki felismerhető

LIFKA MOZI
Vasárnapotól—szórdág
Közönséggel
Strogof Mihály
a cár futárja
Verne Gyula világhírű regénye, mindkét rész egyszerre
Főszereplők:
Natalija Kovanko
IVAN MOSJUKIN

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és ünnepnapokon kétszeres árú. Leghosszabb apróhirdetés 10 dín. Csak felhívású jelzés levélben továbbítandó. Kérve megengedjük a vállalkozásoknak.

ZEISS ORVOSI MŰSZER DEPOT, AESCULAP, TENNER
Mikroszkope
3030 optikus és orvosi műszeresnél
UBOTICA, KORZO 11 SZÁM
Orvosi rendelők komplett felszerelés
Arajaletot kívánatra azonnal
Haakzerő nikkelezés, élesítés, javítás

Figyelem!

Figyelem!
OCASSIO!
A nyári saison beáltával nagy kiárusítást rendezek raktáramon óriási választékban és minőségekben ugymint: Tebris, Teherán, Kirnan, Kasan, Hamadan, Saruk, Sine, Sarabent, Bukhara, Afgan, Jamut, Beludzisztán, Sirván, Sires, Kaskar stb. levő szőnyegeikben, melyek a keleti szőnyegipar kiválasztott darabjai, színben és mintákban a legszebb példányok, rendkívül olcsón lesznek kiárusítva, amíg a készlet tart. Kérem a nagyrédemű műértő közönség szíves látogatását vételkötelezettség nélkül. Kiváló tisztelettel!

Szkenderov Mahmud
„ORIENT” szőnyegnagykereskedés
VIII. Aleksandrova ulica br. 13.
és Beograd Cara Lazara ul. 11.

Motorcsónak 4 HP három üléses teljesen jókarban, eladó. Bővebbet B. lin Nikola Bačka Monostor. 4406

Kiadó 1 szobás lakások 300 dínártól havonta, azonnal elfoglalhatók. Bővebbet: »Amerika« közvetítő iroda. Telefon 462. Főposta mellett.

Olcso dobozok, férfi cipő doboz 1.50 dinár, női cipő doboz 1.30 dinár, 50-es lemez. Kalaptartó doboz 3 dinár. Minden másfajta dobozt mélyen leszállított áron készít Fischer Ernő dobozgyára Subotica, Karadžičeva ul. 26. Telefon 341. 4429

Ital, kocsmá, trafikengedélyt, iparjog vagy bármilyen igazolványát, utlevél idegenek tartózkodási engedélyt a hatóságoknál a leg- rövidebb idő alatt megszerzem, vizumozás 24 órán belül. »Amerika« közvetítő iroda. Telefon 462. Főposta mellett, Subotica. 4648

VÁROSI MOZI
Csütörtök—péntek—szombat—vasárnap:
Budanovich Lajos püspöki beiktatása
Rinaldo-Rinaldini
Filmjáték 8 felvonásban. — A főszerepben:
Luciano Albertini
a faképu **Buster Keaton** mint
házaságszédelgő
burleszk 6 felvonásban

Eladó 503 Fiat autó igen jó állapotban, jó gumikkal, keveset szaladt, olcsó árban Vinczer József Stara-Kanizsa. 4448

Szabad lakás, egy szoba, konyha és azonnal elfoglalható. Bővebbet Manojlovičeva ul. 7. szám alatt, a kivándorlási irodában. 4646

Eladó keveset használt Ford autó generál, javítva jó gumikkal. Nagy Sándor Stara-Kanizsa. 4449

Uj cipőüzlet!
KOCH ARMIN
Jelašičeva ul. kiskápolna mellett
Óriási választék a legmodernebb férfi és női tavaszi divat-cipőkből rendkívül olcsó árakon. Javításokat vállal: férfi talpatás 45 dín., női 35 .

Wedgewood
ozsonna-készlet
Din. 1370 Balog Lina cégnél

Braziliába, Sao Paulo államba, akik ingyen szándéknak kívándorolni, kérik ingyen felvilágosítást Lloyd Sabaudó gőzhajózási társaság, Genova alképviselőjétől: »Comerce« Sombor Kralja Petra ul. 30. 3555

Apolló Novisad
Május 6—8-ig
CONRAD VEIDT
legnagyobb műve
Az asszony golgotája
Aktuális filmatrakció 7 felv.
Főszereplők:
Conrad Veidt, Maly Delschaft, Harry Liedtke, Werner Krauss

Vidéklek mielőtt fényképet készítenek Szuboticián. érdeklődienek a leg- több fényképész iránt, mindenki Reméni fotoművészt fogja alánlani. 3957

Géptulajdonosok, gépészek! Szabadalmazott hűgűjtőmet június hó hatodikán **pünkösd másnapján** üzembe helyezve bemutatam udvaromon az érdeklődőknek délelőtt 10-től délután 4-ig. Olcsó üzemeltetést biztosít kevés költséggel. Csonka Ferenc gépész, Senta (Bácska) 4572

Eladó Starakanizsán, a városi parkban épült modern emeletes villa s azonnal birtokba vehető. Megbízott dr. Török Andor ügyvéd. Starakanizsa. 4453

Két szobából álló uccai lakás konyhával és mellék- helyiségekkel szabadkézből azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 4630

Georgette és
crepe de chinek
minden divatos színben
PERO VUJKOVIĆ
divatáruházában
SUBOTICA, Telefon 701
4383

Uj virágüzlet! Kain Lajosné városi üzlet Városháza épületben (kenyérpiac) Telep: Palicsi-ut, villanytelep mellett. Ajánlja naponta friss élő, vágott virágait, rózsá, székfü, ibolya, valamint cserepes virágokat, ciklamen erika, camilia, cirenária, délszaki növényeket, pálmák, díszfenyők. Készít eljegyzési valamint menyasszonyi csokrokat, színházi díszkosarakat, halotti koszorúkat, rendkívül olcsó árakon.

Rimske Toplice (Szlovénia) rádióaktív termálfürdő, kiváló hatása reuma, csuz, női bajok és idegbetegségek ellen. Panzió az előszezonban 60, a főszezonban 80 dinár. Felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság. 3865

Eladó 6 HP fiatal magányos MÁV. cséplőszekrény. Rózsa Ferenc, St. Kanizsa. 4154

Két szobás lakás, mellék- helyiségekkel május 15-re kiadó. Ugyanott 5 drb. vasablak 100/200 üveggel eladó. Bajski put 9. 4592

OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS
KOVÁCS és GELÁNYI
FÜSZER- ÉS CSEMEGE-ÜZLETÉBEN
JELAŠIČEVA UL. 2
2843

Bérbe vennék Palicsan egy villát berendezéssel és konyha használattal Julius hónapra. Balassa Bertalan Bajmok. 4441

Legjobb sombori juhturót szállít minden mennyiségben
M. CIRILOV
SOMBOR 11676

Permetező, pálinkafőző kazán jótállás mellett készítik és javítok
HOVÁN LÁSZLÓ rézműves
Zrlinjski trg 24.
(Zárda melle t)

Különbejárta uccai butorozott szoba kiadó. Petrogradska ul. 5. 4596

Nem 500
hanem a nagy kereslet folytán
1000
darab óra
kerül kiosztásra azok között, kik az
J D O L K R E M
betűt hozzánk beküldik.
Prva Jugoslovenska Kemična Fabrika D. D.
Novisad 3562

Uj kozmetikai szalon nyílt meg (Strosmajerova ul. 8. I. em. huspiac), ahol Pappé már eddig bebizonyított biztos eredményvel végez szépségápolást. Kapható a valódi elismert folyó évi február 1-ig a Pompadour szalonban készített **kenőcsöm**. Szeplő, májfolt, szemölcs és hajszálak eltávolítása. 2388

Mindenkinek tudni kell, hogy Suboticián legolcsóbban a gyümölcspiacon, Földes Samu ruhaáruházában vásárolhat. Férfi divatöltöny már 525 dínártól, kagarn és koverkó öltöny 750 dínártól, Fiuöltöny 425 dínártól, gyermekruha 225 dínártól, férfi szövetrogán 625 dínártól, koverkóból 800 dínárért, elegáns színes bőrkabát 750 dínártól, gummiköpeny 235 dínártól, szövetrogán 725 dínárért, koverkó 425 dínár, női divatöltöny már 475 dínártól, koverkóból 725 dínárért férfi esőköpeny, erős, kifordítható, két oldalon viselhető, 450 dínártól, munkásöltönyök és köpenyek 150 dínártól. Saját érdekében ügyeljen a címre. Vidékre utánvétellel, meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

Eladó ház, azonnal átvehető, 4 szobás ház konyha és mellék-helyiségekkel. Maj-sai szőlő 47., Ferrum-gyár uccájában. 4535

Különféle
Ne mulassza el az alkalmat. Női kiegészítők finom bőrből 30 dínártól. Női harisnyák nagy választékban. Selyem nyakkendők 28 dínártól. Férfi ing, póló anyagból 75 dínártól. Jó minőségű férfi zokni 15 dínár. Gyermekcipők 30 dínár. Duplán varrott szandál minden számban. Vujkovićs János (volt kis bazar) Rudičeva 3.

Palicsan, centrum közelében parkirozott uri villa eladó 8 szobás lakás- és szép lugassal, 2456 négyszögöl. Ügynököt díjazok. Bővebbet Faragó Béla, halpiac Subotica. 4569

Vrnjačka-Banján napi 120 dinár teljes penzió a Vila Dárában. Pontos kiszolgálás, elsőrendű bácskai konyha. Szerb-német-magyar kiszolgáló személyzet 3850

Figyelem mészégetők, 50 mől fám van eladó, berek tölgy bükfa Pollák Dávid Gaj, Slavonia. 4581

Az egvedüll biztos hatású és ártalmatlan szer szeplő, májfolt, pattanás és mindenféle arcisztatáláság ellen az egész Jugoszláviában elismert Pompadour-Crém. Kapható Pompadour Kozmetika. Subotica. Városház épület. — Postai szétküldés az egész országra utánvétellel. Az egész kurához 1 tégely elégséges. 4000

Asztalos szerszám egy személyre komplett, egészen új eladó. Cim a kiadóban. 4585

Eladó modern hálószoba, egyéb butorok és edények Ugyanott 2 szobás lakás átadó. Cim a kiadóban. 4590

Komplett hálószoba, ebédő zongora, álló tükrök, 6 börszék, kihuzó asztal, szőnyegek, jégsekrény, kredenc, konyha butor, fehér vaságy eladók Lang Agentura Pašičeva 3. 4651

Csinosan butorozott szoba a beltéren egy személyre azonnal kiadó. Cara Lazara ul. 8. 4500

Kiseb-nagyobb használt
Perzsa-szőnyeg
olcsón eladó
Lang Agentura
Pašičeva ul. 3. l.

A regényhős kilép a tettek mezejére

Szlovenszkóban egy magyar írói véresre vertek a regényalakjai.

A regényhősök tettelegességre vete-medtek.

Az irodalmi indiszkréciót — mert a közönség annak tekinti az »életből merített eseteket« — nem most torolták meg először bottal. A regényalak már a középkorban is a legveszedelmesebb és legkellemetlenebb jelensége volt: a litteraturának, nem is szólva az izgága riport-hősökről, akik késsel vagy sajtópörrel támadnak a viselt dolgaikat szelíztető újságíróra. A legtöbb író vértanuja a saját környezetének. Nekem van egy tehetséges, fiatal barátom, aki csak azért nem lesz világírő, mert nincs bátorsága papírra vetni a családjá életét, amely egyenesen hajmeresztő. Ezerféle érzékenységre kell tekintettel lenni. Egyszer egy tréfás cikkben ezt a kitélt használtam: »olyan ostoba teremtés, mint egy koflós.« Másnap felmondott a háziasszonyom, aki leányát edes csibémnek becézte és mivel a koflós is egy szárnycsapat, a cikket személyes sértésnek tekintette.

Csak nemrégiben történt Beogradban, hogy a *Kostana* című népszínmű szerzőjénél megjelent egy hasonló cigányasszony és kártyajáték követelt az írótól aki róla mintázta a szindarabban szereplő cigányleány figuráját. A feldühödött hősöt csak úgy lehetett lecsillapítani, hogy a beogradai Nemzeti Színház előadta a népszínművet és a tiszta bevétel a cigányasszonynak ajándékozta. A vén satriafa még így is tulontul nagyfelkünnék hitte magát az íróval szemben, aki »az ő bőrén« szerezett népszerűséget.

*

Indiszkréció e irodalmi formában a nyilvánosság elé vinni felebarátunkat? Azt hiszem igen. Azt hiszem nem. Mindig a regénytől függ, hogy verést érdemel-e érte az írója. Ha rossz az a regény, akkor pedig egyenesen az irodalomnak tesz felbecsülhetetlen szolgálatot a magáról megfélemezett regényhős, amikor, teszem fel — hat lövést ad le revolveréből a szerzőre. Mert hat golyó közül egy néha mégis talál és tollforgatásra képtelenné teszi a költőt, hogy a konkurencia boldogan sóhajt fel: — Untauglich.

*

Hogy milyen nehéz a helyzete a mai nyomászó gazdasági viszonyok között egy ambiciózus fiatal írónak, arra a legjobb példa én vagyok. Nem szerénytelen-ségből, de kénytelenségből állítom ide magamat, hogy *legalább ez esetben megspóroljak egy inzultust*, ami az illető részéről érne ezért a diffamáló történetért.

Van egy novellám, amelyben a síhederdi lány beleszeret a tanárjába. A prof. visszautasítja a bakfis érzelmeit, mert fél az elsőszéggel járó törvényes felelősségtől. Erre a leányzó, hogy dühöse vigye a dolgot, bevallja az imádot profinak, hogy ő már nem az, akinek gondolkodják stb. stb. A prof. erre megkönyebbülten enged az erőszaknak. Másfél óra múlva azonban kínos meglepetéssel konstatálja, hogy a szerelmes tanítvány nem mondott igazat.

A legjobb akarat ellenére is övé lett a palma.

*

Másnap megjelent nálam egy tornatanár, de mielőtt lelőtt volna, faggatni kezdett:

— Hogy tudta meg az esetet?

— Kérem, nekem fogalmam sincs róla, hogy megtörtént-e. Én elvöl nem írok igaz történeteket. Itt egy fatális véletlenről lehet szó.

A tanár visszadugta izádjába a flóberpuskát és közös elhatározással megfogalmaztunk egy helyreigazítást, amely szerint a novellabeli csábító tulajdonképpen mérnök és csak azért írtam tanárnak, hogy így eltereljem róla a közfigyelmet.

*

A temperamentumos délvidéki mérnök mindjárt a torkomon kezdte.

— Várjon! — reszkíroztam meg az utolsó leheltelemet és közös elhatározással egy kis hirt fogalmaztunk meg, amely szerint a novella igazi hőse nem mérnök, hanem szüpszabó, stb. stb.

*

— Jöjjön csak a mi uccánkba! — üvöltötték a szüpszabók testületileg és élére lent ollókkal kényszerítették a helyreigazításra, amely szerint a novella főhőse nem szüpszabó, hanem pék.

*

A pékek legázoltak, mint egy rongyot.

*

A tüzoltók legázoltak, mint egy rongyot.

*

Ez a büntető expedíció hasonlított a Hagada-beli gödölye katasztrófájához. Aztán végre eszembe jutott a mentőötlet. »Novellám hősei még 1848 nyarán hősi halállal multak ki a segesvári ütközetben« — nyilatkoztam a reggeli lapban. És délután a városháza előtt hasbalőtt egy csizmás galambtenyésző, mert a boldogult nagymamájának emlékét dultam fel szennyes tollammal.

Tsin.

Gyors-karriererek

Írta: Baedeker

— Az emlékezések könyvéből —

Abban az időben, amikor Magyarországon állandó volt a kormányválság s az emberekből majdnem olyan könnyen lehetett márnul-holnapra miniszter, mint most Jugoszláviában, egy téli napon az esti órákban ott ültünk mind a négyen a Tokio-kávéház egy tarka márványasztalánál s természetesen arról csevegtünk, hogy meddig tart még a krízis és mikor lesz végre perfect a kabinet, amelynek összeállításán gőzerővel dolgozik a kormányalakítással megbízott miniszterelnök.

E kifejezés alatt: mind a négyen, a következők értendők:

1. Madarass Károly, köz- és váltóügyvéd, tehetséges kriminalista, akinek néhány büntetőjogi értekezése már megjelent egy jogi szaklapban. A cikkek, sajnos, nem kellették azt a feltűnést, amelyet a tárgyuknál fogva megérdemelték — a vasúti sínk rongálásával kapcsolatos vétségekről szölköztek —, mert a lap jogászörökben csak igen kevéssé volt elterjedve.

2. Vereó Cézár, biztosító-intézeti vezető. Szintén jeles publicista, aki igen érdekes tanulmányokban (amelyeknek stílusa a fontosabb helyeken cha-teaubriand-i magaslatoakra emlékezik) szokta fejtegetni az állathbiztosítás előnyeit. Ezek az essay-k — mint a szerzőjük mondja, s ő csak tudhatja — olyan érdekfeszítő, mint a Monte Christo gróf regénye vagy egy izgalmas detektív-történet és én megígértem neki, hogy ha egyszer jól viselem magam s e viselkedést ajándékom érdemesnek tartom, megjutalmazom magam azzal, hogy elolvasom őket.

3. Csatár Béni, vasúti főfelügyelő, aki az összes európai vasutak díjszabásait el tudja fujni, ha éifél után bárhán óra-akor egyenesen ebből a célból rázzák föl az álmszóhól. Persze ő is író. — tarifáügyi belletrista. A Café Tokio egy bizonyos asztalsora egészen irodalmi jellegű helyiség, ahová csak olyan vendégeket engednek be, akik valamelyes összeköttetésben állanak a litteratúrával.

4. Hogy a negyedik ur nem igen lehetett más, mint az önök alázatos szolgája, azt az elmés olvasó már minden bizonynyal kitalálta. Mert ha ennyi találékony-ság sincs benne, akkor ne újságot olvasson, hanem ezópusi meséket, amelyeknek a végén megkapja mindjárt a tanulságot is. Hogy író vagyok-e (helyesebben: voltam-e akkor?), egész határozottsággal nem merem állítani, de tagadni se... Az írósgómmal mellettl szól, hogy nap-nap után látogathattam a Tokio-kávéház ama rayon-ját, ahol az irodalom székelt. (Budapestben ez elég kvalifikáció volt akkor, — itt minálunk nem volna elég bizonyíték, itt még szükséges hozzá egy levelezőlap az állandóan alakulni akaró irodalmi társaság alapítótól, amelyben felszólítják az embert — aki ezáltal íróvá lendül föl — hogy lépjen be a társaságba.)

... A Tokio-ban ültünk hát mind a négyen, akik esztendőnk óta ott szoktunk újságot olvasni, adomázni, pletykázni, politizálni (no, ez a kéttő jóformán egy-ugyanaz) és nőkről beszélgetni. Ott ültünk, jól megfériünk egymással s nem is sejtettük, hogy e kedélyes összejöveteleknek immár löttek, s hogy a sorsnak annyiszor megénekelt szeszélye villám-ként csapva le közénk, különböző vágányokra fogja terelni eggyéforrott lelkeinket (Ez csak irodalmi mondat volt! — ugy-e?) S a sors szeszélye — vagy talán

a keze volt az? — megtette ezt velünk. Alig csevegtünk ezen a históriai esté, néhány percig, midőn egy formaruhás szolga lépett a cigarettafüsttel fölszentelt kulturesarnokba, s az ügyvédnek levelet nyújtott át, amely átkozottul hivatalos és amellelt ijesztően előkelő formájú volt.

Károly felhontja a borítékot, egy pillantást vet az aláírásra, elpirul (egy ügyvéd, aki pirul!) s elismerése jeléül bankjegyet csusztat a hírnök markába. Ennek távoztaival Károly megszölköt:

— Tüdjätök, ki volt ez? —
???

(Három kérdőjelet rajzoltam ide, mert mind a hárman kérdőleg néztünk rá.)

— A kormánypárti klub szolgálja, — felelte Madarass.

— !!!
(Most meg három felkiáltójelet alkalmaztam, mert mind a hárman csodálkoztunk.)

Elbűnk tolta az írást, mely a kabinet-alakítással megbízott miniszterelnöknek sajátkezü, bár igen rövid, episztolája volt. Se több, se kevesebb nem foglaltott benne, csak az, hogy ma este kilenc órákor beszélni kíván vele a kormánypárti klubban.

— Elolvastátok figyelmesen? — kérdezte Károly.

— Hogyne? — feleltem. — És pedig anélkül, hogy az elmehell tehetségeinket különösen meg kellett volna erőltetnünk. Nincs az a Dante- vagy Shakespeare-kommentátor, aki egyebet tudna kimagyarázni belőle, mint hogy öccsellenciája egy óra múlva eszmét akar cserélni veled.

Lehet, hogy a hangom elárult valamit abból a tudat alatt lappangó irigységből, amely a legkevésbé irigytermeszetű emberben is föltámad, ha a miniszterelnök nem az ő, hanem a barátja véleményre kíváncsi. Lehet, s a barátom ezt alighanem észrevelte, mert szinte leckézetőleg folytatta:

— Ha igazán gondosan olvastátok, a diplomatikus fogalmazásában megfigyelhetetek bizonyos finom, nagyonfinom árnyalatot. A kegyelmes ur nem mondja, hogy »fogadni óhajt«, hanem arról értesít, hogy »beszélni kíván« velem, ami azt jelenti —

— Nos, mit jelenthet? — kérdezte belőlünk az érdeklődéssel párosult sárga irigység.

— Csak jól jelenthet. Nem a véleményemért kéri majd a helyzetéről, mert akkor ugy szólna az irás, hogy »fogadni óhajt«, hanem meg fog kínálni az igazságügyi tárcával. Ezt jelenti az a kifejezési formula, hogy: beszélni akar velem.

Boldog bizakodással mondta ezt, s már megjelent az arcán az a bizonyos protektorai vonás, amely sokatigézőleg szokott lenézni és lemosolyogni azokra, akikkel az efféle ur barátokzik.

Cézár ellenben tagadólag rázta a fejét.

— Nem hiszem, — mondta. — Ez ellenkezne az óségi hagyománnyal, amely szerint a politikusok sohase kapják azt a reszortot, amelyhez értenek. (S ezért nevezik őket szakminisztereknek.) A jogügyekhez mégis csak konyítasz valamicskét, sin- és talpfajogász vagy, s ez nagy akadály... Valószínűbb, hogy a pénzügyet bízzák rád.

— Nem, nem. — tiltakozott a miniszterjelölt. — Szó se lehet róla. Az a tárca már egy kuriai tanácselnöké... De most Isten veletek! Nemsokára kilenc óra.

Fölhuzta a télikabátját — inidandv-

nyian segítettünk neki — és kifelé indult a klub és a hatalom felé...

— Eljössz-e holnap? — kérdeztük.

— Az a mai tanácskozástól függ. Ha valahogy kineveznek —

Ezt már elmenőben válaszolta, s a mondatát a fantáziánk és a gyakorlati eszünk egészítette ki.

— Igaz, — sóhajtott Csatár Béni. — Miniszterek nem járnak kávéházba...

... Alig hagyott el bennünket tekintetes és legfeljebb nagyságos Madarass Károly ur, aki néhány óra múlva talán már mint excellenciás fog lefeküdni, egy olyan férfiu közeledett felénk, aki nem tartozott a Tokio irodalmi szakosztályának a látogatói közé. Reitmüller Nándor, egyike a székesfőváros leggazdagabb — vagy mint börzei körökben mondták: leg súlyosabb — financhárióinak (Ezeket a jól szituált urakat hihetőleg azért nevezik így, mert épp oly kevéssé bártok, mint fonancok.)

Nem volt író, de finanszírozott egy pénzügyi szaklapot, amely igen sokba került a banknak, amely azt kiadta és majdnem annyit hozott önké, aki a bankot és a lapot irányította.

Vereó Cézárt kereste.

Átültek a szomszéd asztalhoz s mintegy husz percig tanácskoztak. Jobbára a »báró« beszélt, s ugy látszik, kellemes hírt közölhetett Cézárral, mert ez palástolhatóan örömmel hallgatta, s a beszélgetés befejezése után sugárzó arccal telepedett hozzánk vissza.

— Mit akar töled ez az eleven Wertheim-kassza? — kíváncsiskodtunk.

— Hízegő ajánlatot tett, — felelte Cézár. — Az »Egyesült Fővárosi Bank mint Rézvénytársaság« vezérigazgatójából földmívelésügyi miniszter lett, s most engem szemeltek ki az utódjául. Reitmüller ur ott az igazgatóság elnöke. Az állást elfogadtam.

Gratuláltunk neki.

— S mennyi a fizetés? Bizonyára messé! — kérdeztük s feleltük.

Cézár a homlokára ütött.

— Tyú, az áldójt! Ez bizony elfelejtettem megkérdezni! Sietek utána. Még tán utólerem...

Fölkapta bundáját s olyan gyors iramban loholt az igazgatósági elnök ur után, hogy ez a sietség talán nem is illett ahhoz a komoly pozícióhoz, amelyet a közgazdasági életben holnapról fogva elfogal, s a méltóságához, amellyel azt be kell töltenie.

Csak ketten maradtunk: a vasúti mérnök meg én, s mert volt miről csevegnünk (két barátunknak bámulatosan gyors karrierje), valamivel tovább maradtunk evűtt, mint máskor. Éppen indulni készültünk, amikor újból megjelent a pártkör ugyanazon dignitáriusa, aki a kormányelnök levelet hozta.

Amint megpillantottam — minek tagadjam? — hevesen kezdett dobogni a szívem. A miniszterelnök mindig nyájias udvariassággal viszonozta a köszöntésemet, s nem lehetetlen, hogy tudta is, kinek a kalapemelésére reagál ilyen barátságosan. (Már négyszer vagy ötször bemutatott neki banketteken és a klubban.) Olyan viszonyban voltam hát vele, amely remélni engedte, hogy a levél, amelyet a klubszolga kezében láttam, nekem szól, s hogy a kulturális tárcával kinnálunk meg benne. Ehhez a szakmához mindig nagy kedvem volt, s ha az állásra engem neveznek ki, akkor —

De még nem tartunk ott, s így bolond volnék, ha elárulnám a programomat.

Fájdalom, ma este nem volt szerencsém. A levél nem a kormányelnöktől jött s nem nekem szölk. Károly küldte s Bénihez volt adressálva. A szövege itt következik:

Kedves barátom,

váratlan fordulat. Nem kínáltak meg sem az igazságügyi, sem a pénzügyi tárcával. A kereskedelmít löcsölték rám. Elfogadtam, — arra a közmondásra hallgatva, hogy akinek hivatalt juttat a Sors, annak ad a jó Isten eszt is hozzá, s arra a másakra, amely így szól: aki a kicsit nem becsüli, a nagyobb nem érdemi. S különben is, az ember, főleg ha karriert akar csinálni, ne legyen válogatós. Kissé haboztam, látszólag és tisztesség okából. Hangoztattam, hogy ez nem az igazi szakmám, de itt a klubban mindenki azzal nyugtatott meg, hogy az efféle jelentéktelen körülmény eddigéle még

senkit se tartott vissza attól, hogy hivatalból vállalon. Erősködtek, hogy én volnék az első, aki ezt tenné. Mert a becsúzóember—igy bizonykodtak—nem szakminiszter akar lenni, hanem miniszter. És aztán köztudomású — argumentáltak tovább —, hogy a jogászok mindenhez értenek. (Még a jogtudományhoz is, — hát hogyne értenék a kereskedelmi problémákat?) Levettek lábamról, s e sorokat mint keresk. miniszter intézem hozzád azzal a kéréssel: vállald mellettem az államtitkárságot. Nem nagy kockázat tőled, mert ha a kormány megbukik, én okvetlenül lefelé esek, míg te esetleg fölfelé bukol s a báronszyékembe pottyansz. Nem egészen bizonyos, de valószínű. Tehát: *igen vagy nem?*

(Olvashatatlan aláírtás.)

Tegnap még olvasható volt az aláírása. De hát honores mutant mores, — ma már olvashatatlan.

Nekem még csak egy üdvözlést se küldött... A szerencsés Bényi egy vizitkártyára rákanyarította a boldog és boldogító igen-t, s abban a percben már államtitkár s olyan méltóságos uraság volt, mint a pinty, ami a viselkedésén is nyomban meglátszott. A kávéházból házáig kísértette magát velem, ami első megnyilvánulása volt a beérkezetségeknek, mivelhogy eddigelé mindig ő kalauzolt engem annak a háznak a kapujáig, amelyt valamikor egy rám vonatkozó emléktáblával fognak megjelölni.

Az asztaltársaságból csak én maradtam hivatal nélkül, s nehogy ezentúl egyedül busuljak a Tokio törzsasztalnál, levelet irtam a kormányelnök urnak, aki olyan szépen szokta megemlíteni előttem a Habig-cilinderét, hogy hivjon meg engem is miniszternek (esetleg kiegyezhetnének egy szolid, szintartó és vizáthatlan államtitkárságban is), vagy pedig küldjön három jó fiút az asztalomhoz, akik helyettesíthetnék azokat, akiket ő és a politika tőlem elraboltak.

A miniszterelnök ur még csak nem is válaszolt az érzelmes levelemre. S ennek tulajdonithatta, hogy mikor rövidre rá megbukott, az esetét egy csóppet se sajnáltam. Ha udvariasabb lett volna hozzám, őszintén vettem volna részt a bánatában.

Párisi anziksz

A kirakat, erőszakosan fabrikált, makogó szavacska, de amit mondani akar, jól mondja. Legalább is, erre felé, magyarul álmélkodva, valóban megsejtjük a kirakatokon át, mennyi kincs, szépség pazarlódik Párisban. Más metropolisokban is látványosság a kirakat, de inkább szablonja a finom portékáknak, hivalgó bőség, merkantil láрма a csillárok alatt. Az üzletes kirakatok, konkurálva, ügyeskedve átlutják Páriszt is, de a tülekésből elvonuló speciális uccákban, olyan tablókát találunk az üvegek mögött, amelyeket sehol sem látni. Bók, rajongás a sok tüneményes holmi, hogy sebb legyen az élet. Meleg képzelet, tökéletes izlés és barekk mód remekei a szinte rejthető, kazettás keretekben. Szemben e raffinált csudákkal valamit rögtön észrevesszük. Minden ragyogás, tékozlás, gyönyörű: a nőért van. Különös. A párisi nő, olyan, amelyből a legtöbb van, tehát a kispolgáriak, egyszerű, dolgozó teremtések, akiknek igénye nem megy túl a Printemps határain. A nő, akiket a csuda-kirakatok táplálnak, ott élnek az Etoile, a Monceau palotában, kulisszák verőfényében, választott szerelmek tájékain, halmozva a tündérékkel, akik Newyorkból, Londonból, Madridból, Rómából és Budapestről, hajókáznak, vasutaznak, repülnek egyenest a legszebb kombinék, ruhák, köpenyek, pongyolák, ékszerek, még a bőrnél is tesztelőbb, már is pihegő kebeltartók felé...

A pesti arszlán rátartó lehet. A francia férfi nem vetekszik vele. A nő: minden és a francia gavadler, menten lompos sorsjegy-ügyökké válik, ha végig sétál a pesti Váci-uccában...

Változatosan álmélkodni való, a nagyszerű kirakatokban és az árak is csudálatosak, akadnak portékák, amik fölött sügürsügnak a megvilágított számok: 2000—5000—800—15000 frank! Az apróságokat, az alvást is emlétsük.

nisla pillantású gyöngyör: 600.000 frank, karcu csuklóra, avagy bokdra a lövellő karika: 30—40.000 frank!

Edzett fölénytel, botanizáló nyugalommal szemlélgetjük, művészetnek csábos virágait, de meglátjuk e kirakatok előtt a nőket is, akik vesztegelnek a varázs bűvöletében.

A vágy, a sóhaj megjelenített arabeszkei, a bizalmas enteriőrök tűzeli pítvárdi; dromjárték; unikumos, utólérhetetlen kirakatok, de talán sehol sem érezheti a hiúságokkal megszerkesztett nő annyira a lázadást, mint ez üvegek előtt, ha kivülről szorul a portálon...

Révész Béla

PITIGRILLI

Modern olasz novellista.

Érthetetlen módon, művel még so magyar se német nyelvre nincsenek lefordítva. Azt hisszük, szolgálatot teszünk vele a magyar olvasó közönségnek, ha e helyen kissé megismertetjük vele.

Pitigrilli Bocaccio örököse az olasz irodalomban. Műveiben megtaláljuk a Dekameron témáit, izét, de a huszadik század cinizmusát, szkepszisét és franciás szellemességét.

Uj és merész. Kár, hogy akar uj és merész lenni. Ez helyenkint kissé veritékszagúvá teszi.

Halmozza a paradoxonokat amiknek sokszor semmi értelme. A legegyszerűbb megállapításokat aforizmának stílizálja meg.

Látványlag keserű, pesszimista. Ilyen értelemben cseveg itt-ott egy kicsit hazáról, istenről, de talán csak azért, hogy könyve nívoját emelje és a pornográfia vádja helyett inkább a destruktíváságát érje.

Pedig alapszámban véve jó fiú, aki nem akar destruálni, nem akar meggyőzni, semmi célja: mulattatni akar. És pénzt keresni.

Erkölcstelen asszonyai kedvesek. Erkölcös férfiai hipokriták vagy impotensek. Egy derűs déli Strindberg.

Esetleg fordítva. Mert legdestruktívabb megállapításainak az ellenkezőjét is megtaláljuk néhány lappal utóbb, de néha már ugyanazon. Meggyőződését folyton változtatja, de ezt nem szégyenli. Iggyekszik szellemesen ellentmondani önmagának.

Mikor önéletrajzot kertet föle, ezt írta:

— »Onéletrajzot írni, annyi, mint nyilvánosan megmutatni legintimabb fehérneműnk. Megteszem, bár azt hiszem, hogy eme cselekedet sohasé őszinte, mert erre az alkalomra mindenki tisztát vesz fel.

Miután lakonikus rövideggel leírja a külsejét, így folytatja:

22 éves koromig semmi érdekes.

4 éves koromban tifusz.

12 éves koromban pubertás.

13 éves koromban első cigareta, hánnyás, utolsó cigareta.

19 éves koromban örült szerelmen egy szemüveges hölgy iránt. (Nincs furcsább mint egy szemüveges nő meztelenül. Eme látvány nagy hatással volt későbbi életemre.

20 éves koromban viszonzatlan szerelmem egy hölgy iránt.

21 éves koromban még mindig viszonzatlan.

22 éves koromban még mindig. De az év vége felé rászánja magát.

23, 24, 25, 26 éves koromban örült szerelmem ugyanazon nő iránt.

Pitigrillinek ez a tisztelteméltó kiltartásó élelken ellentmond műveiben vallott fölfogásának.

Minthogy rögtön ezen adatok után, így folytatja önvallomását:

»Bosszuálló vagyok mint a vöröshajua általában« — azt kell hinnünk, hogy az a sok, szinte weinigeri kegyetlenségű vád, amivel Pitigrilli könyveiben a nőket hol nevetségessékké, hol ellen-szenvesékké de mindig megvetni valókká akarja föltüntetni, csupán bosszu, amit az az egyetlen, hat éven át imádkozt asszony hívott ki maga ellen.

Ebből a bosszúból fakadhat az a furcsa kijelentése is, amit szintén az önéletrajzában találunk, amikor ellenségeiről írva elmondja, hogy egy milanoi lap többek közt azzal rágalmazta meg, hogy pedereszta, hogy selyemfiú és hogy viszonya van a saját nővérel.

— Eme vádak közül — mondja — az első az, melyet legkevésbé találok sértezőnek, mert minél jobban megismerem a

nőket, annál inkább becsülöm a pederesztaikat.

Irodalmi munkásságáról a következőket mondja:

— »Versek vannak a rovásomon. A vers az a műfa, amit senki se olvas, de mindenki ír.

Irtam cikkeket a legnagyobb olasz lapokba. Némelyik nem volt türhetetlen.

Sokszor voltam azon a ponton, hogy 400 lapos könyvet adjak ki. De megvan bennem az a szerencsés lelkifolyamat, amit önkritikának hívnak.

Jöttek verseim a »Donna« című szellemi kiöntöben, de ez még semmi. A »Numero« című torinoi vicclapha is irtam és ami még nagyobb kár: alá irtam. Rossz gyerekkori szokás ez. Emlékszem akkor szoktam rá, hogy a mellékhelyiségek falára ráírkáljam a nevemet.

Torinóban mindig kimondtam amit gondoltam és annyi ellenséget szereztam magamnak, hogy bezárult előttem a torinoi újságírás kapuja. Egy nem oda-való szerkesztő, Italo Minunni, nyitotta újból meg előttem.

Aztán leírja hogy Rómában mint ismerkedett meg az Epoca szerkesztőjével s mint csinált egy év alatt olyan kariert, amilyent harminc év alatt se csinált volna Turinban.

— »Nem értek a politikához, írja másutt, néha elolvasom a lapom vezércikkét, hogy tudjam mint vélekedik a szerkesztő és hogy következőképen milyennek kell lennie az én őszinte és spontán politikai meggyőződéseimnek.

Érzelmentlenségem úgy a bel-mint a külpolitikával szemben, legjobb garanciájaitéletem derűs voltának.

— Látogatóban Jugoszláviában, nem vettem észre, hogy eme derék hervátok ellenségeink és gyöngédségről viruló cikkeket irtam róluk.

Fiumében megfellekedtem róla, hogy nekem most rögtön szébeszökönek kell találni a város kifejezett olasz jellegét és ehelyett irtam egy cikket: Fiume az ázsiai város, címen, ami már magában véve program volt és mellyel kiérdemeltem a fiumei nemzeti tanács átkát, néhány római lap sértő cikkeit és a mindkét nembeli horvátok örök szerelmét.

Ennek a szerelemnek köszönheti Pitigrilli, hogy csaknem minden könyve le van fordítva horvatra és a művelt zagrebi közönség nagyon olvassa.

— »Hogy mi az izlésem? — mondja a továbbiakban.

— Utálok azt az irodalmat, melyben az emberek intelligencia locsolják a veterányt és amelyben a nőket Rozi néni és a férfiakat Antal komámnak szólítják. Csak olyan könyveket olvasok, melyekben a férfiak selyem inget viselnek és a nők naponta fürdenek.

— Vegetáriánus vagyok, de társaságban eszem húst, nehogy úgy tűnjék fel, mintha pózolnék. Csak hogy nem vagyok hozzászokva, tehát akkor is eszem, ha magam vagyok, hogy megszokjam.

— Nem iszom alkoholt. Azt hiszem kevesen isznak alkoholt. Hanem teleh bort és likört, azt igen.

— Szeretem a kutyákat és minden novellambá belevészek egyet, mint Paolo Veronese a képeibe. (Hasonlataim egyelőre szerények.)

— A tollat a hüvelyk és a középső ujjam között tartom, mint bármely intelligens borbély. De még nem fényképeztettem le magam íróasztalomnál ülve, háttérben a könyvespolccal és előttem egy rózsával, mely ott hervad el illetett szereim előtt.

— Nincs mottóm, amit a levélpapíromra nyomassak, de ha választanom kellene egyet, akkor Jang-Ciunak ezt a mondását választanám: »Ita egyetlen ha-

jadszálával megválthatod a világot, — ne add azt oda!«

— Egy nő se vágta fel értem az ereit. Nincs különös szerencsém a nőknél, mert sohse tudom, hogy bánjak velük. Ha kívánod őket, azt mondják, te is olyan közönséges vagy, mint a többiek, ha nem kívánod, tehetetlennek mondanak.

— Semmit se irigylek csak a testi erőt. A pénzt lehet szerezni vagy lopni. Hirnevet blufföklökkel lehet elérni. De az erőt csak a természettől kaphatjuk, mint a pupot, vagy az ostobaságot. Azért szeretnék erős lenni, hogy felebarátaim hetvenöt százalékaának betörhessem az orrát.

— Mikor azt kérdezték tőlem, hogy festem-e a hajamat, ezt feleltem: nem. É; mindenki meg volt győződve róla, hogy igen. Most azt mondom, hogy festem és senki se hiszi el.

— Nem érzek megbecsülést sem a nők sem a férfiak iránt.

— Minden nő prostituált, kivéve az anyákat és azt az egyet, akit éppen most szeretiünk. Minden nő eladja magát. Ki egy kávéért, ki egy mozijegyért, némelyik azért, hogy a férjét buzdítsa. Egyik, hogy kenyeret adjon a gyerekének a másik nemes bosszúból, vagy hogy megemntse a családjá becsületét.

— Minden férfi gazember, kivéve az apánkat és azt az urat, akivel éppen beszélgetünk. A férfi becsületnek még van a tarifája. Van aki nyolc soldoért elkövet egy aljasságot, van aki nem tenné egy millióért sem. De ha igérsz neki ketőt, rá fogja magát szánni. Ha Lettőért sem teszi, akkor próbálja hármat ígérni. A különböző lelkiismeretek megrohathatósági foka olyan, mint a különböző fémek olvadási foka. Minden lelkiismeretnek megvan a maga olvadási pontja.

— Hiszek a spiritizmusban, mert mondhatom, hogy a magam szemével láttam megmozdulni az asztalt. Senki se volt a jelenlevők között, akit meggyanúsíthattam volna. Senki se mozgatta. Én mozgattam.

— Nem vagyok társas lény. A legnagyobb bosszuságot okozza nekem az, aki bemutat valakinek. De szenvedek az egyedüllétől.

— Sajnálók mindenkit, akinek van célja és iránya. Nekem nincs! Én felszállhatok egy autóbuszra anélkül, gohy meg kelljen kérdeznem, hová visz. Ha valami exotikus földrészen tesz le, nekem az is mindegy, mert számomra nincs középpont. Én mindig egészen magasra nézek, az emberi arcokon tul és ott nagy eseményeket látok, vagy egészen le, ahol csak fürgé női lábszárakat látok, amik hasonlóak egy mesebéli gyümölcshöz vagy felfordított pezsgős palackhoz.

— Tiszteltem azokat az embereket, akiket nem ismerek. Tehát igyekszem: senkit se megismerni.

— Nem hiszek a barátságban.

— Nagy figyelemmel követem a humoros irodalmat és művészetet, mert a humor az irodalom és művészet legmélyebb formája.

— Nem bírom megemésztetni az első szemlélyben írt regényeket és az önéletrajzokat és nem értem, hogy beszélheti el valaki — úgy, mint én most — szívügyeit és emésztési zavarait anélkül, hogy vagy egyszer azt kérlezné magát: Mít érdekl az olvasót, hogy én meg vagyok-e keresztelve, vagy körül lettem-e metélve, hogy cukorhajos vagy vesebajos vagyok e, agglégény avagy megcsalt férj?

— Szeretek ironizálni a szerelemről, pedig nem tudom megérteni, mért irnak a szerelelről, mely annyira »köznapí, egyszerű, komoly dolog, mindig vicceket és ohscenitásokat.

Igaz, hogy a halálról is irnak vicceket. De a halál nem olyan tragikus, mint a szerelem!

Vajjon mit jelent ez a szokatlanul szentimentális hang? Öszinteség, ami kikandikál az álarc alól? Vagy ez is csak a hangzatos paradoxon kedvéért íródott? Lehet.

Pitigrillinél a naivitás és érzelmesség éppen olyan kevésbé meggyőző, mint a cinizmus és a roszmájuság.

»Épater le bourgeois« ez a fontos. Meglepni, megbotránkoztatni és aztán jót nevetni, mint egy sikerült csinyen — ez Pitigrilli. Lupa.

A „PÁRIZSI REGÉNY“-BŐL

Irta: Szomory Dezső

Mikor Ady megjelent abban a rue de Constantinople-beli garniszállókban, ahol bus életemet tengettem fiatalságomban, rögtön sejtettem, hogy miattam jön ide lakni, ebbe a szomorú házba. Nem mondta ezt, én sem kérdeztem, de ez volt a sorok között, mint egy finom olvasmányban. Mások is miattam jöttek ide hazáról. Évekkel később Heltai is itt szállt meg, egy házzal odébb, a Konstantinápoly utcában, ahol akkor a lakásom volt. Mert olykor, jobb sorsomat keresve, egy házzal odébb mentem. A vándorok egyazon hazából, egyazon utakon jönnek egymás után. Az egymás módját utánozzák az idegenben, mint egyféle szegények. Az egymás létén bátorodnak fel s az egyféle helyzetek és körülmények adottságával, egyazon helyre építik légvárait. Az ember nem tudja, hogy éljen Párisban, kevés pénzzel, vagy inkább semmi pénzzel, főként ha először indul neki a világnak. Azért válasz valamelyes mintát, amelyről azt hiszi, az bevált. Ha annak jó, nekem is így lesz jó, gondolja az atyafi. Mindezt így éreztem a szívemben, mikor megláttam Adyt a garnim kapualjában, egyéni frizurájával, magyarosan, zseni! a felöltőjével a karján s egy bőrönddel, ami könnyűnek tűnt.

Már akkor én híres párisi levelző vagy ugynevezett külön tudósító voltam! Ausztria-Magyarországon csak a »Neue Freie Presse«-nek és az én poszt lapjaimnak volt ilyen külön levelezője Párisban. De amíg a »Presse« Herzl Tivadara, komoly, nagy fizetéssel, majdnem olyan fényesen élt, mint Blowitz, a levelezők királya, addig én, azzal a rejtetes cikkemmel s riportommal a mit irtam, majdnem éhenhaltam. Ha manapság, papirjaim tömegében, egy-egy ilyen régi riport, falevél sárgaságával, megzörög előttem s a szemembe ötlök, megvallom, elrémülök. Részint az időtől, ami elmúlt, részint a szavaktól, ami szintén mind elmúlt, részint annak a nyomornak s koplásoknak emlékeztől pont azon a napon, mikor egy ilyen újságcikk tanúsága szerint, éppen Rockefellerrel ebédeltem volna a Cefé Anglaisban, virágok között.

Mindezt a romantikámat, képzeletbeli biggame-t s orchideákat, Ady is ismer-te. Volt egy perc, mikor az ő bus sorsa hasonló volt az én bus sorsomhoz. A bus sorsok könnyebben is hasonlítanak egymáshoz, mint a boldog sorsok. Hasonlóképpen külön tudósítónak érkezett Párisba.

— Sokat dolgozol, — mondta.

— Ó istenem, ez attól függ. — feleltem. — Főleg az étellel dolgozom sokat, mert ezt az életet az ember úgy valahogy nagyon közel érzi magához itten, ezt a kutya életet! — fejeztem be magyarosan. — Nom d'un chien! — tettem hozzá franciásan. Te is dolgozni fogsz a lapoknak? — kérdeztem azzal a barátságos szerénységgel, ahogy egy torlódu juhnyájban, alföldi dülőkön, az egyik birka fordul a másikhoz, hogy valamit kérdezzen.

— Én is. — felelte jókedvűen, mert még nem tudta, ez mit jelent! — Inkább könyvekről s színházról fogok írni, — folytatta, — mert ahoz még nem tudok eléggé franciául, hogy az emberekkel úgy elesevegejek, mint te.

— No, amennyit én csevegek el velük, ahoz te is ép eleget tudsz! — biztattam.

Megvallom, nem is mondtam többet. Megvallom, nem is nagyon örültem Adynak, hogy itt lesz mellettem, szomszédom a garnimban. Nem mondtam azt, a mit ma mondanék, irodalmi értelemben: Maran Atha! az Ur megérkezett. Ady egykoru lehetett velem, talán egy-két évvel fiatalabb, talán huszonöt éves. Még akkor nem volt az a sötétlen szenvedélyes, koncentrált, benső ember, akivé azóta fejlődött. Alig volt hozzá valami érzésem s az a spontán ösztönöm sem fakadt, mint sok más hasonló helyzetben, mikor egy fiatal szív egy másik fiatal szívhez hajlik, mint egyik falomb a másikhoz, átplántálva az idegenbe. A fiatalság, ha üde ivelését időseletű megsebzí az élet, nem igen lendül mások

iránt magasabb érzelmekbe s főleg nem ismer szánalmat a szó erkölcsi értelmében. A magam keservével, honvágyával s bánatával a bajtársam nyakába kellett volna borulnom mindazért, amit szenvedek s amit ő is szenvedni fog! Éreztem, hogy ezt nem értené meg, mert az ilyen elvont dolgok gyönyöréhez, mint minden gyönyörhöz, ketten kellene, már az ut végén mind a ketten, hogy összelelkessenek. S mélyebb sebeimen túl, külön a lelkeim, csak azt a keserű naivitást láttam ebben az esetben, hogy könyvekről s színházról akar írni hazai lapoknak! egy magamfajtájú szerencsétlen. Csak koldusok között van ilyen érzés, ilyen hüvös viszony, ilyen distant magatartás s ami eleve elhárít minden közösséget s minden bizalmasságot, holott testvérek volnának, micsoda sorsban! micsoda világban! igazi testvérek.

Nem is árultam el Adynak, nem is kérdezte, igaz, levelezői munkásságom technikáját. Amint körülülézet a szobám-ban s a könyveimet vizsgálta, rögtön láthatta is, hogy nem minden rózsaszínű velem, — tout n'est pas rose, ahogy akkor mondtam. Minden nap, kivétel nélkül, délutáni három óra felé, bemenem a Terminus-kávéházba, mint egy szerkesztőséghé. Nem abba az utcai részbe, a rue de Havre-en, ahol tulnag volt a zaj, hanem abba a hátsó traktusba, ami a Saint-Lazare vasut benső udvaraira s magas lépcsőzetére nyílt, a hol torlódu tömegek, rohanva a vonat-khoz, a nagy utakat idézték in the mind's eye, a nagy utakat, melyek innen vezettek a tenger felé s a tengeren is túl. E szakadatlan mozgásban s rohanásban, kocsitáborban és kiáltozásban, a honvágyam is megenyhült illuziórusan, ha ugyan még marcangolóbbá nem lett, de viszont a munkám tempója valami kis lendületet nyert. A pincér már hozta azt az ugynevezett *quai d'arrêt*-t, a tollat, a tintát, a fekete hörmappát, tekonyöyrti Terminus-levelepapírral, ami mind díjjal volt s már át is néztem a lapokat, már irtam is, együltőmben, egy pohár kávé mellett, ami az ebédem volt, két-három cikket másfél óra alatt, olykor többet is, jó isten egy segéljen, olykor ötöt is két-három óra alatt, mikor napi-lapjaimon kívül a hetilapokat is bekapcsoltam valami nagyobb szerű premier esetén, talán megírtam, átlag csak két cikket számítva naponta, talán megírtam tizenkétezer cikket! Ettől csak a Terminus levelepapírja fogyott, viszont én nem gyarapodtam, sőt! Sok cikket meg se jelenhettem, amint a Havas-sürgönyök megelőzven őket, vagy utánuk nyargalászáván, elhervasztották aktualitásukat, nagyon sokért, mindmáig nem kaptam meg a díjat. Volt olykor, hogy magam is utakészen, Dieppe felé, Londonba, az utolsó tíz percben firkáltam valami ri-

portot a Saint-Lazare várótermében, a szerelvényt figyelve az üvegajtókán át, ha nem-e indul már s azzal a naiv reménykedéssel, hogy utánam küldik a díjat s legalább megvaosorázom London-ban, week-end-re, ha már Párisban nem ebédeltém. Már pusztán a postai költsé-geken is tönkrementem volna, ha nem mint nyomtatványt küldöm költésze-tet, 5 centime-os bélyeggel, nyitott borítékban.

Óh istenem, gondolom, Ady sem volt szerencsésebb, holott ő komolyabban irt, sőt talán egy kissé tulkomolyan is, azzal a belső profuzióval, ami az olykor íesztő mesterkétséggel s mindig súlyos robotszerűséggel, zűrzavarokban s frazeológiákban, ami a tipikus versírók sa-játsága, mikor prózát írnak. Az ember ámul egy Victor Hugón, páratlan dahnok! igazi sas! mikor szárnyal a versben s amennyire sas, ép annyira elefánt, mikor a prózában tapos.

Tehát különösebb vonzalom nélkül, holott évekkal később, Pesten igen kítűnő barátok lettünk s agyba-főbe dicsértük egymást, de egyelőre különváltan éltünk, mind a ketten a magunk külön zárkózott-ságában. Abban a sajátos aggodalomban is éltünk, amit csak honfitársak éreznek egymás iránt, ha anyagi tekintetben nemcsak hogy semmit sem remélhetnek egymástól, de sőt még egymástól kell félteniök sovány kis pénzüket. Tudva volt, hogy jómagam, legsúlyosabb percekben sem kértem soha semmit senkitől ezen a világon s nem is fogadtam el semmit. Mint az igazi szegény, akin nem lehet segíteni, mert kítűnően érti a látszatok művészetét, amit gőg és büszkeség sugall, nem egyszer inkább koplaltam, mint egy spártai, semhogy megadjam magam megalázó kényszerű-ségeknél.

Mégis, Ady, nyilván félt tőlem, a pénz-ügyi értelemben. Nem is volt olyan em-berszakértő, olyan mély buvár, mint Dauidet. Viszont igaz, én is féltém tőle, hasonló értelemben. A közepes vagyoni ritkán aggódiok, ahogy ezt sűrűn láttam az életben. Komolyan csak azok rettegnek, akiknek vagy rogyásig van, vagy akiknek nincs semmiük. A csordultig tett ép sem szabad felejteni, hogy az ember, a külföldön, mint szegény honfitársra egy másik szegény honfitársnak, mint költő-társra egy költőnek, főleg a hibáival boldogul. Hogy az egyik a másikhoz csak-ugyan jó lehessen, úgy kellene gondol-kodni, mint egy férfi, de úgy érezni, mint egy nő.

Ezt nem tudta sem Ady, sem én, leg-alább ezekben a távoli időkben. Azóta, lehet, hogy Ady ezt is tudta, zsenije su-gallatában, amit magamról, sajnos, mind-máig nem mondhatok. Valahányszor úgy gondolkodtam, amint az férfihoz illik, az érzésem sem fordult nőiessé, viszont

Kálmán László:

Magányos tekintet

Talán így jobb!

Leülni egy sarokba
meres gerinccel és hideg mosollyal
(olyan hideggel, mint a sarki lég!)
s csak leülni, egyre ülni, egyre ülni...

Nem kérdezetni: hogy vagy? és mi
jujdság?

nem mondani: ma szebb lett az idő,
nem gondolni se tavaszra, se pénzre,
se szentigékre. Egy szívdobbanást sem
hallani, egy könnyet sem esteni,
egy hangra sem figyelni. Csak keményen
összeharapni minden drága szót,
hogy ki ne hulljon e hazug világba
martalékdul sablon-agyagnak...

Talán így jobb!

Levetni a szavak
százzszinű gyöngyszort, letenni a
szent amulettet, mit úgy hívnak: díom,
kihányi gyorsan minden régi tájdst,
mi bennrekedt a roskadt, béna szívben,
beteg szerelmek topró, fülledt mocskájt

lefosni... És mint régi, bölcs takirok
a benáreszi bályány talpa mellett:
örök, titokzatos, tagyott mosollyal
csak ülni, egyre ülni, egyre ülni...

Igen így jobb!

Hadd kongassák a gyávdák
a szent Morál repedt harangjait
ezer roskadt toronyban. Hadd tiporják
egymást meddő, korcs örülettel a
komor porondokon. Hadd jöjjenek hát
a kérés lelkük, a józanok,
szenny, molylátó lobogók alatt.
Jöjjetek hát! Tiétek minden itt!
Szervusztok! Itt a mámor! Itt a cirkusz!
Hej, olcsó itt az élet!

Amed mégis
van egy gyönyör, mely mégsem a tiétek,
a legdusább, a legfelsőbb
gyönyör ez:

Csak leülni egy sarokba
mereg gerinccel és hideg mosollyal,
(olyan hideggel, mint a sarki lég)...
És kezeltogni némán a Halálal...

mikor úgy éreztem, mint egy nő érezhet bizonyos esetekben, azon nyomban férfiasan gondolkodtam hozzá. Ugyanabban a kis hotelban, ugyanazon az emeleten és folyosón, az egymás tőszomszédságában, csak egy zárt ajtóval a két szobánk között, ahogy a nagyobb szerű apartement-ok ilyen garnikká változnak Párisban: két magyar ifju, zsnaliszták, akik voltunk egy hazából, inkább csak hallottuk, mint láttuk egymást, heteken s az ajtón át! Ilyen közel egymáshoz, már nem is lehetünk messzebb, két «saját külön tudósító», mindegyik külön magának s a lapjának — a vágyainak, az álmalnak, a jó isten tudja!

Olykor, igaz, nagyritkán, mikor találkoztunk, költőkről is beszélgettünk, meglepő egyetértéssel, ha Baudelaire-ról s Verlaine-ról volt szó. Máskor, ismét a könyveim vizsgálva, elkérte a Leconte de Lisle, a Leon Dierx, a Mallerme vers-kötetét egy napra. S ez volt minden kapcsolatunk az eszményiekben, néhány finom verseskönyve. Még hallom az ajtón át, amint fenhagyon olvas, keserű akcentussal, egy-egy Mallarmé-verset. Mikor átszóltam hozzá, mint egy arkangyal, harsányan, a klejtését javítja, rögtön elhallgatott s csak duruzsolt s nem is hallottam többet.

De egy éjjel, későn az éjszakában, a mint az asztalomnál ültem s valamelyik legreménytelenebb színművet, mint anya a gyermekét, úgy tápláltam s becéztem, hallom, amint jön haza azzal a jellegzetes kísérettel, amelyben a női léptek és selyemfodrok crescendo-ja mind hangosabb az ajtó mentén. Ez olyan természetes, olyan szabályos dollog Párisban, az ilyen kis szállókban, az ilyen női kíséret, mintha az ember szép rendezen hazajönne a feleségével. Még egy perc s már a kulcsot forgatja a zárban, már benyit a szobájába, már le is tette a gyertyacsonkot a sárgaréz-tartóban, amivel a lépcső csigavonalá-ban világított az utjában, már a lámpá-ját is meggyújtotta, ahogy az szokás, a gyertyacsonk lángjával s már megint jön a folyosón, hallom, az ajtó irányában s kopog.

— Tessék!

S belép sugárzón, a legszebb hajtincse-let a kétharmad homlokán.

— Van cigarettád? — kérdi.

— Óh istenem, — szólok vissza — bocsáss meg, nem értelek — hangsúlyozom megint. — Az uccáról jössz mi-ért nem vettél? Amennyim van még, tessék, fogjad! — fejezem be azzal a reménytel, hogy nem veszi el mind.

— Neked nem marad — feleli egy-szerűen, ama ibseni mélységek nélkül a hangjában, mely kissé tulozza értékben az e fajta nagylelkűséget.

De ez volt a sorsom mindmáig, mint Prosper Merimée-nek. Ritkán történt, hogy a magam javáért másokat áldoztam föl. Egy hamutálcán előttem, egy esomé szivarkavég hevert.

— Majd én sodrok magam ebből... ami dohány marad bennük, majd abból. Mert papírom van bőven.

S már nyultam is a maradék után.

— Nem kérem a magam számára, nem is venném el — szólott. — De egy hölgy van velem, annak kérem. C'est pour la dame! — fejezte be

— Micsoda hölgy van teveled? — kérdeztem, a tökfilkót szinlelve.

— Egy magyar leány!

— No nem!

— Szavamra!

— Hol szedted ezt?

— A Folles Bérgère-ben fedeztem fel.

S úgy merésztett rám, két olyan csil-logó szemet a hajtincse alól, hogy szin-te megjáéjtem.

— No jól van Endre — mondtam — mulass jól, eredj. Csak esendben légy, kérlek, mert még dolgoznék is itt, látod. Ne csapj nagy zajt, ha lehet.

— Te bolond! — felelte és ment.

Hoffman Mihály özegeye
SUBOTICA
Bakásberendezési vállalat.
Hoffman Sándor Budapest,
Dorottya ucca 9. Tel. Teréz 142-02.

A KELETI KÉRDÉS

A boszniai okkupáció körüli időben születtem, amikor egész Európa sokat foglalkozott a politikával s ez nyomot hagyott az életünkben. Ha pedig Európa foglalkozott vele, hogyan maradhatott volna el Torontó, amely minden ügyből sietve kivette a maga részét és nem szeretett elmaradni az aktualitásoktól. Egy szóval a levegőben lógott nálunk is a téma.

Zsenge gyermekkorom részint lélekfiosztási műveletek, részint misztikumok közötti telt el. Laura néni sok mesét mondott egy bradmezei leányról, akinek közeledtével lábba kezdtek a konyhaedények, a lábas tej pedig csak úgy magamagától fölemelkedett a spartherről a földön foglalt helyet. Nyilván ennek hatására a holdkórosi pályára később a paplannal a hátamon éjszánkánként megindultam, de hamar felébresztett. Azóta is, ha álmodni próbáltam, rám ki látott az élet s fel kellett ébrednem. Ebben az időben kerültem össze a Kelettel, amelyből mit sem ismertem, de amely megzavarta ártatlan szórakozásomat.

— Püspök szeretnék lenni, mondtam erre nagynéném, aki igen olvasott hölgy volt, mert már harmadszor falta végig a *Szofia gyöngye* című regény remekét, a tudományokban verzetűsökhöz méltóan szólalt meg:

— Nehezebb az, mint a keleti kérdés. Azért sokáig ragaszkodtam a püspökséghez, felvilágosítást, részleteket szerettem volna szerezni a dologban, de alighanem rossz helyeken kezdtem meg a nyomozást. Az egyik iskolatársamnak plébános bácsija van, aki szeretette a gyerekeket, elbeszélgetett velünk, — azt is megintérem.

— Édes fiam, felelte, öreg zsidó lesz az ember, anélkül püspökséget kap.

Valóban, aki püspököt gyermekkoromban láttam, az mind aggyán volt. A fiatalok rendszerét azóta hozták be. Ma sem tudom, melyik a jobbik, de akkor tájt csak az aggyasztott, hogy — egyházkormányzóvá válván — kiket kell cserélni. Így mondta a plébános bácsi. Ámde ne térjünk ki témánk medréből, ez más kérdés.

Én nőttek, növekedtem, vakációra kiementem a pusztára.

— Hogyan állunk, öcskös, a keleti kérdéssel? — fogadott a bátyám.

— Csak a memóriámból! — feleltem találatra. De ez sem volt egészenes, mert a tanár úr pikket kötött rám. A szeptemberi pótvizsgán kijavítottam.

Hogy ebbe a mederbe terelődött a beszélgetés, kezdtem hinni, hogy a keleti kérdés a számtan, de a püspökség még ennél is nehezebb, akkor más pálya után nézek.

Közben Mari néném unszolására, főleg azonban a német órák keserveinek ellensúlyozására magam is nekifogtam a *Szofia gyöngye* elolvasásába. Soha ennél szebbet, — legalább a hangulata ma is él bennem! Igazi jó könyv-e, vagy sem. — nem tudom, meggyőződni róla nem merem, mert félek az esetleges kiábrándulástól. De sertésnek veszem ma is, ha valaki nagy olvasottságot fitogtatja s nem ismeri ezt a regényt.

Isteneim, hogyan működtek ebben a komitációs mennyi intrika szövődött, s milyen szerelmes volt, ha jól tudom Frenk álneven — Battenberg kántor fejedelem!

Sok misztikuma közül az egyik újabb hatással volt reám. Abban olvastam először, hogy a politika az egzisztenciák tudománya. Eleiném kivájtattam a szőlő egzisztenciákra. Kinevettek érte, pedig nem tudom, hogy nem az én tudatlanságomnak volt-e igazsága? Ezek a rejtélyes bácsik sokat izgattak. Álomban megjelent egy nagyszakállú politikus és bemutatkozott.

— Nevem Egzigencia. Egészen olyan volt, mint Györgyevics ügyvéd úr, a fehér szakállas, fontos arcú bácsi a melencei ucca sarkán. Lázás fantáziám nyeregnekijű napripaként vegezte vágtatásait, ünnepnap délutánján eljött hozzánk a Miklós bácsi, meg a Sándor bácsi s apámmal felsős kalabert játszottak. Én ömögtem a bört, pihenőben gibelettem.

Apám kihívta a piros ászt, a többiek valami igen feltűnő kártyát adhattak rá. mert Miklós hirtelen nagyot kiáltott és verni kezdte az ásztal.

— Most már tisztában voltak a keleti kérdéssel. Ágyu, ágyu, ágyu... (Akkoriban így hívták az adout-t, azt hiszem, azóta is némely helyen.)

Hát nem a számtan, hanem a vörös ászt a keleti kérdés? Vagy talán éppen ágyu?

Különös, rendkívül különös. Halottam az idők folyamán még több variációban. Néha mint rejtelmes fenyegetőzést, máskor futtában elkapott szavakban, női társaságban, mosolyoktól kísérvé, — aztán a magam dolgaiban. Játékszenvedélyem ugyanis a gombózásnak adott előnyt s hogy megfelelő lökéshez jussak, levágtam az apám frakk-gombjait is. (Ugy se veszi fel, gondoltam, három éve molyosodik.)

De egyszer szükség volt rá. Az előszedésnél kisompolyogtam az udvarra, azonban mégse olyan messzire, hogy ne hallottam volna a misztikus szállogót. — Majd megoldom mingyárt a keleti kérdést.

A megoldás úgy folyt le: Apám kiszedte a pipájából a szárat és — az udvarra érkezőn — ravasz fondorlattal, hátratett kézzel, azt szinlelte, hogy sétál. Én is sétáltam, de szaporább lépésekkel. Ő sietni kezdett, mire én futottam. Most már futott ő is, körbe a nagy udvaron. Ha nem olyan tragikus a helyzet, nevetni szerettem volna. A távolság ugyanis hol apadt, hol nőtt s be nem avatott idegen azt is lehetne volna, hogy egy diák kergette az apát, holott utóbb neveztettek a kezében. Az

Gróf Batthyányi Tivadar 1912-ben megmondta, hogy Magyarország csak Szerbia jóvoltából juthat ki a tengerhez Dr. Hadzsi Koszta visszaemlékezése

Gróf Bethlen István, magyar miniszterelnök római utazása és a Magyarország és Olaszország között kötött barátság szerződés természetesen az érdeklődés központjában állott.

Noviszádon is a helyi politika tényezői ezzel a diplomáciai eseménnyel foglalkoznak. Magyarország tengerrevezetésének sokat megvitatott kérdésként beszélgetett egy politikusközlő társaság, többek között dr. Hadzsi Koszta is, akiről köztudomású, hogy nemcsak magyarországi szerb radikális politikus, hanem kiváló vezére, kitűnő összekötőteremtőként bírt a magyar politikai életben. A témakadó tényezőjével Ő mondotta el az alábbi érdekes visszaemlékezést, amelynek most különösen nagy aktualitása van:

— Tagadhatatlan, hogy a magyar külkereskedelmre nézve elsősorban fontos, sőt mondhatni életbevágó kérdés ez a probléma mindég Magyarország legfőbb kérdése volt és a kiegyezés után minden magyar kormány számára legfőbb törekvése volt a fiumei kikötő kiépítése, hogy a kikötőnek módjában legyen a legnagyobb tengeri kereskedelmi hajók forgalmát is lebonyolítani. Általánosan ismert tény, hogy Magyarország sok száz millió békekoronát költött erre a célra, úgyhogy a fiumei kikötő nemcsak kielégítő módon felelt meg Magyarország hozzáfűzött váratkozásának, de elsősorban kikötővé fejlődött.

— Háború előtti időben a magyarországi szerb radikális párt, amelyhez tudvalegyőleg én is tartoztam, igen élénk összekötötést tartott fenn a magyarországi ügytelenségi párt vezérével. Nagy volt közöttünk a barátság és a bizalom, de mondhatom, hogy valamennyi magyar politikus közül egyik sem volt olyan rokonszenves, mint gróf Batthyányi Tivadar, aki igen sokszor szerb kérdésekben, főleg szerb egyházi ügyekben szószólója volt a magyar orszá-

gész a kör természetében leli magyarorszázatát, a körében, amelynek törvényeit később, az iskolai prakszisban, elfelejtett meg tanulni.

Mi szépítem a dolgot! — apám a végén mégis csak megoldotta a keleti kérdést (A részleteket számos apró barátomra való tekintettel elhallgatom. Ne vonjuk be őket ilyen korán a tekintélyrombolásba.) Kelet azért továbbra is izgatta a fantáziámat, a lényegéhez sohasem jutottam közelebb, bár volt idő, amikor két szép szem és még gyönyörűbb váll tulajdonosának így adtam fel a szót:

— Hígyje el, édes, nem ér semmit az a sok diplomatafizálás. Oldjuk meg inkább minél előbb a keleti kérdést.

Ma már alig-alig értem, mit akartak a szavaim jelenteni, de lát édes Istenem, ifjúkorában annyi mindent összevissza beszélt az ember! Most, megöregedetten, itt volna az alkalom, hogy megtudjak mindent, de tegyék kezüket a szívükre és feleljenek, hogy lehet-e? Hol az a bölcs, aki érti a keleti kérdést? Annak idején nem tanultam görögöt, hanem görög pótlót. Évek előtt jutott az eszembe, milyen jó lett volna, ha Konstantin király is az én példámat követi. Mit nem adott volna egy-két hadseregnyi görög pótlót?

Hát ma mi történik a nagyvilágban, vagy a politika ugynevezett boszorkánykonyhájában, ahol vitatkozások, utazgatások, izgalmak váltják fel egymást?

Isten mentsen meg mindenkit attól, hogy visszaszálljon a Miklós bátyám kijelentéséhez, amikor a kaláberpártban oldotta meg a keleti kérdést mondván egymás után háromszor is: ágyu, ágyu, ágyu...

Azaz tromf! Az, ami a kezünkben van. Már hogy annak akinek

Torontáli

— Tudja-e, ki volt az ezredes, aki oly sokáig benn volt nálam?

Tagadó válaszmra azután megmondta, hogy ez az ezredes a bécsi k. u. k. Kriegsministerium hirsoldglati osztályának a főnöke. Elcsodálkoztam, mert tudtam, hogy az engesztelhetlen bécsi körök nem igen keresik a »rebellis« Batthyányival való érintkezést és amikor megkérdeztem, hogy minek köszönheti ezt a látogatást, akkor Batthyányi a következőket mondotta nekem:

— Ez az ezredes egyike a legbefolyosabb embereknek a Kriegsministeriumban és a bécsi Burgban. Miután sehogysem tudtak megbékülni Szerbia előnyomulásával és minthogy az esetleges mozgósítás szándéka már talán most a fejükben motoszkál, elküldték az ezredest hozzám, akiről tudták, hogy jó összekötötéseim vannak a magyarországi szerbség vezetőihez, hogy puhatolódzanak nálam, mi a véleményem a szerbiai eseményekről, háborus előnyomulásukról és a monarchia »teendőiről«.

— Batthyányi Tivadar ezután elmondotta, hogy a szokott őszinteséggel és szókimondással, ami ezt a nagyszerű férfiút minden cselekedetében jellemezte, a következőket mondotta az ezredesnek:

— Ezredes ur, mondja meg miniszterének és mindenkinek, akiket illet, hogy mindenáron keressenek és találjanak egy olyan megoldást, amely lehetővé teszi Szerbiával a függő kérdések békés elintézését.

— Batthyányi Tivadar hivatkozott arra, hogy a magyaroknak nem áll érdekében olyan politikát folytatni, amely Szerbiát elütné győzelmének gyümölcsétől és Magyarországnak legkevésbé állhat érdekében Szerbiát abban megakadályozni, hogy utat találjon a tengerhez és óva intette a bécsi mérvadó köröket minden meg gondolatlan lépéstől, mert érezte és látta, hogy az inaugurált politikának katasztrófalás következményei lesznek. Ami magát Magyarországot és a magyarság szerepét illeti, — mondotta Batthyányi az ezredesnek, — a magyarság azért sem akarja a szerb néppel való hagyományos kötelékeit szétépní, mert ennek a politikának folytatása feltétlenül katasztrófához vezet és ma vagy holnap az lesz a helyzet, hogy Magyarországnak csak Szerbia jóakarátából fog utat találni a tengerhez.

— Ez a profecia csak most bontakozik ki egész valóságában, amikor Batthyányi Tivadarnak 1912-ben hangoztatott nézete valóra vált és amikor Magyarország területén keresztül lehet a tengerhez vezető utat biztosítani.

— Amikor Batthyányi Tivadar elmondotta, hogy mit mondott az ezredesnek, még megkérdeztem azt, hogy mit választott erre az ezredes.

A gróf mosolyogva felelte: majd lefordult a székről és csak annyit hebeggett:

— Herr Graf, ist das Ihr Ernst?

— Mein vollster Ernst, Herr Oberst, — volt a válaszmom.

— Talán meg sem kell említenem, hogy magam is teljesen osztottam Batthyányi álláspontját, mert abban a helyzetben voltam, hogy még azt is tudtam, hogy a másik oldalon miképen gondolkoznak.

— A süri érintkezés, mely köztem és Batthyányi között fennállott, még nagyon sok rendkívül érdekes témát adhatna a megvitatásra és gondolkodásra, de erről most nem kívánok nyilatkozni, talán egy későbbi időpontban, de annyit most is megállapíthatok, hogy Batthyányi Tivadar a legszélesebb látókörű és legnagyobb államférfiak egyike, akiknek Magyarországon valaha is politikai szerepe volt.

*

Eddig dr. Hadzsi Koszta érdekes reminiscenciája. Az események teljesen igazolták Batthyányi Tivadart, aki nagy koncepciója, hatalmas államférfiu bölcsessége dacára a bécsi körök politikája miatt nem tudott érvényesülni és örök kár marad, hogy Batthyányi Tivadarnak nem jutott szerep a magyar politika irányításában.

Mayor József

KÜLÖNVÉLEMENY

Film és erkölcs

A szubotocai leányok szakasztott úgy nevetnek, mint Collin Moore. Prágában, Berlinben, Párisban, Bécsben tucat száma találkozom Pola Negrikkel. A pápaszemes Harold Lloyd legalább ezer példányban sokszorosítva mászkál a nagyvilágban.

A film uniformizálja az emberiséget.

A mozi-rajongók önkéntelenül is utánnozzák kedvenceiket. Adolphe Menjon hajusát szándékosan kopirozzák le a kurfürstendami lébemannok, Douglas Fairbanks mozdulatait már esetleg akaratlanul és viccelket azzal a grimásszal mesélik el, ami Chaplinról ragadt rájuk, anélkül, hogy erről sejtelmük lenne.

A mozik műsorát túlnyomórészt amerikai filmek dominálják: Európa minden ellenállás nélkül kezd elfogadni az amerikai szépségeidalt.

Gloria Swandsont naponta millió és millió nő látja a moziban és ezek lefekvéskor mind odaállnak a tükör elé, meggyőződni arról, elég divatos-e az alakjuk?

Divatos?

A divat: az amerikai divat.

Az ógörögök telrakták Praxiteles, Scopas, Pheidias szobraival az utcákat, középületeket, nyilvános helyeket, hogy mindig szem előtt legyenek és a leendő anyák rácsodálkozzanak ezekre a műtremekre s »példát vegyenek« róluk gyermekeik világra-hozásánál.

Az anyajelölt ma moziba jár és Rod la Rocque-ot, Ramon Novarro-t és Esther Realston-t szívja magába.

A következő generáció Helsingforstól Tiranáig egyformán amerikai lesz egész Európában. Főleg a nemzetiségi államokat élvezem, amelyek szorgalmasan dolgoznak kisebbségeik beolvadásán, és észre se veszik, hogy közben hogyan olvadnak be, a többi európai állammal együtt, az amerikai kultúrába. Ez a processzus, ma még, csak a világvárosokban szembetűnő. Berlint mintha csak kiköpte volna Newyork, ugyanaz az élet-tempó, ugyanaz a business-mentalitás, ugyanaz a gramofon-jólet és műveltség. Páris éppígy züllik Csikágó módjára. A kisebb nagyvárosok, vagy éppen a vidék nehezebben-észrevehetően amerikanizálódnak, de kétségtelen, hogy Amerika, lassan, anektálja az egész világot.

Soha imperialista hatalomnak ilyen fegyver még nem állt a rendelkezésére, mint Amerikának a film!

Hogy egy európai nő nyilvános helyen ki meri festeni a száját — ezt is a mozinak köszönhetjük.

A film elhozta az amerikai szokásokat Európába.

És elhozza az amerikai erkölcsöket is. Ebből pedig baj lesz.

Az erkölcsi szabályok ugyanis mindig a gazdasági helyzethez igazodnak. Ahol a nők többsége nem önálló kenyérkereső, ott az évszázados polgári moral — amely a szerelmet a nő számára csak a házasságon belül engedélyezi — töretlenül fennáll. És fenn is kell hogy álljon, mert a nő, ha nem akar éhenhalni, nem mondhat le arról, hogy a férjével eltartassa magát és a házasságon belül jusson munkához és munkája ellenértékéhez.

Ahol a nők nagyrésze önállóan keresi kenyerét, ott ez az erkölcs természetesen erős módosuláson megy keresztül és a nő nagyobb szerelmi szabadsághoz jut. A nőnek egyrészt már nem föltétlenül szüksége, hogy eltartassa magát, (— természetes, hogy ha lehet, igényeszk erre is —), másrészt a nő munkatere versenyre lenyomja a munkabérekét és a férfiak nagyrésze nehezebben számíthatja rá magát a házasságra. A nő szerelmi szükségleteit kénytelen is a házasságon kívül kielégíteni.

Amerikában ez a helyzet s az átlag amerikai nő, minden képmutatás és ellenkező látszat mellett, nagyobb szem-

relmi szabadságot élvez, mint az átlag európai, (leszámítva a nagyvárosokat, ahol az európai nők nagyrésze is önálló kenyérkereső és úgy él, mint az amerikai nők.)

Kétségtelen, hogy a filmdarabok, amelyek kilencvenkilenc percentjükben szerelmi problémákkal foglalkoznak, megismertetik az európai lányt az amerikai lány szerelmi szabadság-jogaival. És, hogy egész egyszerűen kimondjam, gusztust csinálnak neki rá. A hatás nem fog elmaradni.

Annál kevésbé, mert a gazdasági helyzet olyan, hogy Európában is egyre több férfi nem házasodhat anyagi

okokból, mert örül, ha magát el tudja tartani.

Amerikában érthető és természetes — tehát erkölcsös — a nőszelmi szabadsága, mert nagy általánosságban az a helyzet, hogy a férfi és a nő külön-külön eltartja magát.

Európában a nő szerelmi szabadsága anyagi — tehát erkölcsi — katasztrófát jelent a nőre, aki nem tudja eltartani magát s akit a férfi sem tud eltartani

Mi lesz ebből? Mennyi szerelmi dráma, mennyi öngyilkosság! Jobb nem gondolni rá. (d. t.)

Berényi János:

A TÓ

A nap fésülgeti agyonbecézett szeretettel, mint az anya szánalma a beteg gyermeket, hangos tehér hárfa rajta a zajló öröm a hurokon laza tűzesomók ütnek ki robajjal és mellettben süppedez a sírok sóhajai.

Édes hóolvadás csacsog; jóízű piros szelek, husos mosolyok tesibe szurják a csókjukat, az ő tükrein kigyullad a nyers paráznság botyhos mosott felhőkön uszik hanyatt a szerelme, a duzzadt emlőjü meztelen kis királynő.

A hold gerjedelme lanyalog, vagy örjög a nap: kék öble mindig virágos frissességgel lelel, beléje szinesedik minden mozdulat, de éjjelkor mindent elfelelt: a halott, a tehetetlen, s mélyén örök seb körül sűtkérezik a halál.

Kétféle fiatalság

Gondolatok egy mai probléma körül

Irta: Somlyó Zoltán

Ezerkilencszáztíz nyara... A nap és a föld és az emberi melegség nyara... Párisban, Berlinben, Oslóban, Budapesten... mindenütt! Az európai nyár áldott melege öltöztette fel az emberi szívet fiatallá. A fiatalság öntudatlan reménye osztogatta böszégszarujából az életjogot, még az öregeknek is juttatva belőle. Az ipar: ipar, a kereskedelem: kereskedelem volt; a bankár nem nyomta meg a filotin rugóját is, ha megnyomta a csengője gombját; a tanító tanított, a tanuló tanult, a konfliktusos pellerines gallériájában meghajolt a kopott ezüstpénznek... Nyár volt, élet és meleg...

A kávéház nyári terraszán beszélgetünk: — Én — mondtam a barátomnak — gyönyörű szépnek látom a világot! A fiatalságot olyan buroknak érzem, a mely minden baj ellen megvéd s ha egyszer lefolyt rólam az élet, cserébe megkapom érte a világbölcsest, a nyugalmat, a biztosságot...

— Száz koronám van havonta, ebből negyven üntig elég az ételre és a többiből könyveket vásorolok. Kitiűnő külföldi regényeket, filozófusokat, költőket. Még arra is jut, hogy a hölgyemnek haboskávával tisztelegyek a délutáni hőségben; a multkor egy pár gyönyörű svédkeztüvel is megleptem...

— És — most nagy dolog előtt állok. Kiadót találtam a verseimhez, a jövő hónapban kiadja a könyvemet és négyszáz koronát fizet érte. És akkor felkeresem édes, forró Párisomat! Ó, a Szajna!... A Montmarte!... Murger bohémvilága!... Van-e ennél forróbb álom és forróbb teljesülés? A kis szajnaparti könyvárusok közt kódorogni, keresgélni a régi könyvek, ódon metszetek közt... És megvásárolni néhány centimesért egy ritkaságot, talán éppen egy Baudelaire-kéziratot... És teleszíni magamat nyugáti kultúrával, tanulni, látni, hallani: élni! És kinyitni szívemet, mint egy virágot és ami fényt csak teremtett a kultúra, mind beinni és felolvasztani magamban... És megtudni és megmutatni, hogy mi van bennem...

— És visszajönni haza és itthon mértéket mutatni és továbbélni az emlékek varázsát! Dolgozni. Nem épp a pénzért, amelyből egy is jut valami mindenkinek; annyi, amennyiből elég erőm gyül össze ahhoz, hogy megcsudálhassam és meglakhassam a más renaissance styl-

ben épült palotáját. Nem a pénzért, hanem elsőbbségi élvezetért, egy eredeti ötletemnek, egy-egy új rimemnek, egy különös villanásszerűen láttató hasonlatomnak... Nem a pénzért, hanem az Ideálért, amely a véreben át harsogva követelőzik energiám minden csöppjéért...

Ezerkilencszáztizennégy nyara!... Julius hó... Megint a nyár... A fiatalság forró, megfőjtő nyara!... És ágyuk dübörgő moraja és fegyvervillogás, földindulás! És vérrel ázott szent lobogók a tizenhatévesek kezében... És fiatal inak halálmarsa a gradeki síkon, az olasz hegyek vértiszivó árkaiban... Mindent az Ideálért! — az Ideált semmiért!...

És egyetlen határtalan mappává lesz egész Európa. Hangyabójként rajzanak rajta a népek, megszűnik az egy ember érzi akarata, a jajszó már nem egy-egy ajakról hallatszik, hanem tömegsírok meszes szájából. Nem az ember fontos már, hanem a puska, a gránát. A talpalatnyi föld csak annyit ér, amennyit a háttára tűzött miniatűr-zászlócska mutat...

Háboru!...

A fiatalság erőpróbája!...

És — a fiatalság öregsége...

Mi van a könyvekkel? Stratégiai munkákká váltak. Mi van a regényekkel? Özvegyek és gyászoló anyák emlékkönyveivé lettek. Mi van a versekkel? Elnémultak ők... Ki nem szővelné elvont egyéni szerelmét hivalkodva pengetni abban a holdsütésben, amely bitóra világít!...

És mi van Párisal? És a Montmarte bohém tanyáival? Ellenségekké lettek. Szuronyerdőt borítanak ránk, akik ezt az erdőt fojtógázzal vagyunk kénytelenek kiirtani...

És mi van a kultúrával? Az acéltoll anyagából lövedékkupokat kell gyártani, a béke posztójából egyenruhát, a menyasszonyi myrtusból koporsó-koszort... A kultúra hallgasson, most a gyűrűlet beszél!

És özvegy menyasszonyok katonavonatokon rohannak a véres határookra, tömegsírok mohó szájától megmenteni a fiatal hősi halottat otthoni sírok számára...

A kultúrának el kellett hallgatnia. És végül az ágyuk csövének is... És az Ideál?

Vérig sértetten, porig alázottan, szégyenkezve lapult meg az agyak felabajgatott tekercei közt, ájult, öntudatlan megtagadottságban.

A háboru után egy újfajta, másik fiatalság kezdődött. Egy új fiatalság, amely a lábszáron feledte a »rikkelkamásni«-t, derekán a szorító bőrvet, benne még lehetőleg egy-egy bajonettet és gránátot is átmentett a förtelmes emlékü kommunizmusba; tovább rugdalózott, mintha még mindig ott volna a csizmája sarkában a sarkantyú, amellyel Isonzónál a hü lovat utoljára hajrazta bele a vérmocsárba. És minden magára maradt és az irtózatra riadt fiatal szív önálló igazságot akart fenni a munka helyett, amely dögvészes vermekbe menekült a munka helyett, amelyre nem jutott alkalom. Szinte egyetlen éjszakán férfi lett a gyermekekből; a világrészségségből kijózanodott elmét továbbgurította a svung.

Rádköszöntött a rideg józanság kora, amelyben érvényüket veszttve, káoszba merültek a szavak. Szomszéd?... Barát?... Szeretet?... Idealizmus?... Szépség?... Jóság?... Nemesség?...

Négy év kegyetlenséget tanított, négy év éhezést, szomjuságot, vérzést és nyomoruságot diktált. És — a hideg ész jég-sipu orgonája is megszólalt: Amerika kényelmes kéménypályolyából átböngött Európa; bisnis!!

És a megmaradt líu a tözsdére rohant. És a gyászoló anya fátyola árán papírt vásárolt. És a kinjában jajveszékélő menyasszony a piacon a kofaasszonytól tudakolta a baïsse és a hausse hullámozását. A fiatalok már nem vágyódhattak az ellenséges Páris után, a Montmarte bohémjei belelöttek a testvéreinkbe! Hát ez a kultúra? Ez a Baudelaire-kézirat ára?... Pfüj! Pfüj! Kultúra! Pfüj! lyrai vers!

Más, új boldogság felé indult a lélek. A fiatalok a svung hevületében óriás börlapdát kaptak fel és abba pofozták bele névtelen öntudatlan dühüket. És a mozi sötét nézőteréről bámulták a vadnyugat haramiáit... És rádióhoz ültek, amely kétszázezer kilométerekről idévezi hozzánk a riikabilok halálhörgését, eredeti felvételekben...

Európa ifaltsága a futball, a mozi, a rádió és a politika bajnokává lett. Amerika, a szabadság hazája adta a receptet, amely az ideálokból való hűtlen kiábrándulás után tápláló eledelhez juttatta a kiut felé vágyakozó, jóhiszemű, hirtelen megbajuszosodott, a mulatástól bizonytalan hangu fiatalokat; akik józanok és számítók lettek, már csak százperentes üzletekbe mennek bele s így üzlet és kereset nélkül kell maradniok. Akik csak tejet isznak és cigaretta helyett rágógummit tesznek a szájukba; akik a szerelemben sem idealisták, ott is a gölt akarják kivédeni a kapuban...

Európa fiatalsága kissé elvetette a sulykot! Nöiesnek, dekadensnek tartja az idealizmust s mint ilyet elveti. De elfelejti, hogy a nagy emberek idealisták! És lesznek, egy nemzet halhatatlanjaiból a világ szabadságbajnokaivá!

Uj igyekezetében, uj céljaiban szimpatikus ez a magáramaradt mai európai fiatalság. Mert utat csinál magának, mert a pionirok verejtékes, hazard munkáját és sorsát vállalja. De vajjon megtalálja-e önmagát a józanság ezer drótakadályába ütköző testben ama lélek, amely idealizmus, lelkesedés, nemes lobogás nélkül csupán a jelent látja és csupán a közelmúltat nézi? Amely a történelem lapjain nem tapogattyja az ideálok lüktető nyomait és nem néz abba a jövőbe, a mely csak a törhetetlen lelkesedéssel vivható meg?...

RÁDIÓAMATŐRÖK

szakvéleményt adok, készülékeik felülvizsgálását, javítását végzem, új készülékek szakszerű felállítását, mindennemű alkatrészt szállítok legolcsóbban

CZUCZY EMIL OKL. MÉRŐK

SUBOTICA, NASSARIKOVA 25. 181

Északi fény

— Amundsenhez —

Az Eufrát vize habzott és fortyogott kegyetlen tüzeben a napnak — tarka hullók pillegtek az iszapban, a páfrány levegője kibomlott. S a Férfi álmosan, szeméit dörgölve nézett körül, felriadva a datolyafa tövében.

— Jó volt a datolya s a forrás vize hűs. De mit tegyek most, míg a nap leszáll? Szemem van, hogy messze nézzek, lábam, hogy meginduljak — de merre? Kerek a világ és százfélé kanyarognak az utak. A reggeli jó volt s a gazda, kinek vendége vagyok, nagylelkűnek látszik. Csak kissé túlzottan tapintatos; rejtvényekben beszél, nem jelentkezik, hogy köszönetemet kifejezzem s nem mondja meg, a jóféle reggeli után hol lehetne még jobban vacsorázni.

Nyújtózkodott és felpisantott a datolyafa lombjai közé.

— Hé te nagylelkű gazda! — a datolyából egyelőre elég! Szép a lakásod, esinosak a butorok és pompásan működik a központi fűtés odafönt. De mégis csak a tiéd és nem az enyém — nem ismerem ki magam benne — s a leghatalmasabb csarnok is börtön, ha nem tudom, merre van az ajtó. Van neked biztosan pompásabb terem is, zöldebb pázsitod, pirosabb almád, forróbb napsugár — hiszen csak imént érkeztem, előszobában vagyok. Küldd ide valamilyik szolgálót, adj nekem bálványt és festőt, ha csak akkorát is, mint a kisujjam, amelyik tudja a járást ebben az átkozott labirintusban.

A Férfi felkacagott s ekkor a fa lombjai közel szürke, rozsdás vasdarabcska esett le — vékony és hosszú szilánk, egyik vége hegyesebb. Felvette és forgatni kezdte, semmi különöset nem talált rajta.

— No ez sovány istenke s nem nagyon félcéletes. De a datolyaszurkálónak jó lesz. Az efahta bálványtól nincs mit tartani — ujjam körül forgatom, ha kell.

És kinyújtott mutatónyján megpörgette a vasszilánkot — s ekkor csodálkozva vette észre, hogy a szabadon forgó, jelentéktelen kis tárgy nem marad meg tehetetlenül abban a helyzetben, amiben kénye-kedve forgatta, mint más élettelen anyag, amihez eddig nyult: hanem makacsul és kitartóan visszalendült egy bizonyos állapotha, hegyes végével mindig ugyanazt a határozott irányt jelölve meg, mint egy kinyújtott figyelmeztető mutatóujj.

— Nini — mondta csodálkozva a Férfi — ez a hitvány kis vasdarab akar valamit. Nemesebb testvéreimél, aranyból és ezüstből, sohasem tapasztaltam ilyet — azok azt teszik, amit én akarok. Azokat én kormányozom — ez meg, úgy látszik engem akar kormányozni! No jó — lássuk hát, ha jobban tudja, mint én, merre tartsak, merre jó nekem.

És megindult arrafele, amerre a lebegő szilánk mutatott.

Forró tájakon vezetett az út — a Férfi olykor leült és pihent. Mosolygó róna terített asztallal kínálta — az erdő csalogatott, barlang tátotta odvét, hogy ott háljon, ne igyekezze a bizonytalamba. Karsu őz és barna csillogó szemű aszszony rebhent elő meztelenül a pálma alól — csillogó foggal csókot és gyermekket kínál. Gyermeket, kinek bőven jut gyümölcsből és melegből, ha itt marad. A Férfi megcsókolta a nőt, pihent, de a gyermeket nem várta meg — hajnalban utnak indult megint, amerre a Tű mutatott.

De hűvösebb lett a nap és zordonabb a táj. Eltűntek a pálmák s a dühös szél fenyőfák koronáját zugatta a fulébe. Szörmébe burkolt, gonosz tekintetű aszszony ugrott elő megragadta csuklyáját és fülebe sziszegett: »Itt maradsz, hé — vadat kell leteritened, hogy maganra öltsem bundáját, mert fázom — nem adok csókot, ha fázom, halod-e? S a Férfi leterítette a vadat, házat épített, szerszámot eszkábált össze s a nő keresni csókot adott — de reggelre a Férfi megindult fáradtan, kimerülve, mert a Szilánk még mindig nem engedelmeskedett.

És elmaradtak a zugó fenyők s a szél is lecsendesedett — ám messziről valami fehérség villant s amikor odaért, ha-

lott hóba süppedt a lába s parttalan jég-torlasz állta el útját. Itt nem lehetett már építenie, nem volt kinek és miért. A láthatár szélén lebukott a vörös napkorong és nem jött fel többé — sötét volt és hideg és a Tű még mindig előre mutatott. Dermető kézzel tapogatta mégegyszer, didergő szívverése kihagyott eszmélete homályosulni kezdett s alig emlékezett már a pálmákra, ahonnan elindult s hogy miért, azt se tudta már. De egyszer megtorpant és megállt — az ingó szilánk bizonytalanul libegni kezdett kinyújtott ujjahagyén —

azután lefelé fordult egyik felével, másikat felét pedig az égnek emelte. S mikor lecsukló szemét fáradtan felvetette, a jéghideg égből tetején ismeretlen Fényt látott abban az irányban. Nem a nap s nem a Hold s nem is a csillagok fénye volt, hanem valami más. Onnan indult ki, ahol ő állott és sugárzó ívben görbült a határtalan sötétség felé, mint valami hid, ami kivezet az emberisten világából, a Határtalan Börtönből, ahol csak élet van és csak halál. Ez a mi utunk Ádámtól Amundsenig.

Karinthy Frigyes

Novoszel Andor nyerte a Bácsme gyei Napló ezerdínáros pályadiját

Husvétii számunkban közöltük azt a három novellát, melyet a bírálóbizottság, mint az ezerdínáros pályadíjra legérdemesebbeket kijelölt, hogy a legilletékesebb fórum: a közönség kiválaszthassa közülük a legjobbát. Az a nagy érdeklődés, mely az egész pályázatot kísérte, a döntő szavazásnál csak fokozódott és husvét óta százával érkeztek be a szavazólapok, melyek földolgozásával csak most készült el a bizottság.

A legtöbb szavazatot és egyúttal az ezerdínáros pályadijat Lelenc nyerte el — szerzője Novoszel Andor Senta

A második helyre.

Tito került — szerzője Gil Ottó Novisad Vilson-tér 7.

A harmadik

A nő kezét nyújt — szerzője Debreczeny József Sombo-

A Lelenc szerzője az ezerdínáros-pályadijat kiadóhivatalunkban bármikor átveheti.

*

A kisregény pályázatunk feltételeit, mint már közöltünk, megváltoztattuk, úgy, hogy a tízezer dinár három részre oszlik: az első díj ötezer, a második háromezer, a harmadik kétezer.

Pályázatok beküldési határideje november 1.

nagyon jól teszik azonban a pályázók, ha pályamunkákat minél előbb beküldik, mert így a bizottságnak ideje lesz beható és mindenre kiterjedő bírálatra. A regénybizottság tagjai: Bródy Mihály, Szentleki Kornél, László Ferenc, dr. Petényi Gyula és Radó Imre. A pályázat eredményét a kérdéscsovi számunkban közöljük.

ALAKOK

Mérnök

(Berend Iván, vagy Derblay Fülöp, a vasgyáros? Egyik sem. Sárga mérőpálcát a fityeg felsőszéből, fejében sportcipka. Semmi regényesség. Szava okos szakszerű. Amint azonban bevezet a gyártelepre, mely 30.000 négyszögletes területen nyúlik el, mint város a városban, a maga külön mentővel, orvosával, lehetetlen nem gondolnom állandóan a futuristákra s önkéntelen is az ő már elavult módszerük szerint stilizálom őt, úgy, hogy fejéből egy háromszög lesz, karjaiból egy körző két szára, szeméből pedig villamoslámpa. Az ember gép s a gép ember. Gözturbínák dohognak, a transzmissziós szerkezet, a — gyár lelke, hajtja — a lendítőkerekeket. Irdatlan őserdő ez, a mesterség és természet titokzatos liktetésével. Mindentűt élet. A sötétben, a kazánok mellett munkások, több, mint ezer munkás, mint ezer kék sapka, kék zubbony. Ennek az őserdőnek kék a színe. Fűlsüketítő lárma Gépek., hagyjatok beszélni engem is. Ordítani kell.)

— Mi ez?

— Kalapács.

— Mit csinál?

— Kalapácsol.

— A kalapács kalapácsol, a motor motort. Ósneimzés.

— Tessék.

— (Kiabálók.) Egymás által szaporodnak. Mint a párdücsök, az őserdőben. Huszadik század. Gép, egyre több gép. Hol ennek a határa? Hol ennek a vége, főmérnök ur?

— Annyi bizonyos, hogy pár évtized múlva úgy tekintenek majd erre a képre, melyet most látunk, mint mi a kézi iparra Harmunc év óta vagyok itt. Azóta a villamoság mindent átalakított. De ez még csak a kezdet kezdete. Köröttünk most ötven gép dühörog. Mind egyik a maga mesterségét folytatja, té-

vedhetetlen biztossággal, milliméternyi pontossággal. A marópofo menetét vág a kerékbe, a furó vasesipkék mintáz a gyalu vasforgácsot fodorit s közben a gépek önmagukat gondozzák, szappanos víz hűti, sikosítja a kerekeket.

— A gépek gondolkoznak.

— Figyelje meg a munkások arcát. Nincs rajtuk semmi erőfeszítés, csak éberség, itélet, szellemi munka.

— Mi mászik a fejük fölött?

— A daru. Huszonöt tonnát emel. (Mint egy prehisztorikus maszodon mely ugra föltámadt.)

— És most hol vagyunk?

— Az öntőedében.

— Arany.

— Nem, ez a folyékony vas. 2500 fok meleg.

— Arany, arany. (A folyékony vas a kazánból millió és millió kérdésnyi rakéta sziporkázásával ömlik le a gödörben lévő formába, pokoli hőseget árasztva. Szerényen állók mellette, az én 37 foknyi állati melegemmel.)

— Ha ebbe bele nyujtanám az ujjamat?

— Parancsoljon. (Megnyúlazza az ujját, egy pillanatra beledugja, aztán villámgyorsan kikapja.) A nedvesség gőzpárnát alkotott köréje. Nem éget, mert nagyon meleg.

— Mennyi halál van itt köröttünk.

— Mint mindenütt.

— És ezek a szörnyek, melyek úgy tépik szét a vasdorongokat, mint a kalácsot, nem csábítják az embereket a meghalásra?

— Itt még senki se lett öngyilkos. A kik meg akarnak halni, azok más módot választanak. Vizet, mérget, pisztolyt.

— Miért?

— Mert szerszámjaik nagyon ismerősek, hétköznapiak nekik. Minden öngyilkos romantikus.

Dr. OETKER féle "BACKIN" SÜTŐPORRAL SÜT!

A 104 receptet tartalmazó könyvet kizárólag ingyen és bérmentve megküldi:
Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

— Milyen viszonyban van a munkásaival?

— Mint egyik munkás a másikkal. A munkás érzi, hogy a mérnök különb a szakmájában. Aztán a fizetése is alig valamivel több.

— Mennyi az ön fizetése?

— Hávi ötmillió. Sok kartársam a tervező osztályon azonban csak két-három milliót kap. Gyárunkban nem egy állástalan, diplomás mérnök dolgozik, mint napszámos.

— Miért lett ön mérnök?

— A bátyám háztanítója technikus volt. Inponált nekem, egyszer este, a mint a lámpa alatt ült, nagyon megnéztem. Nyilván ezért. Meg aztán mindig szerettem a matematikát, mindig szerettem furni-faragni, ezermesterkedni, mint minden magyar ember. Külföldön, Németországban, Angliában igen megbecsülik mérnökeinket. A magyar találmányoknak se szeri se száma. Összerakható vasúti hidainkat a háború alatt a nemetek még a francia határra is elvittek. Azt mondták, jobb, mint az övéké.

— Van mérnök típus?

— A mi mérnökeink nem típusok, mint a németek, akik a barométer szerint öltözködnék: sokat olvasnak, társaságokban járnak, diákosan jökedvűek, szeretik a humort. Főképp a szöviccet. Van egy humoros évkönyvük is, »A vicimális dugóhúzó...«

(Mit látok még? Egy hatvan méteres vaskazánt, egyetlen darab vasból kovácsolva, cséplőgépeket, melyeket nemskára Olaszországba és Bulgáriába szállítanak, a lakatosokat a második emeleten, asztalosokat a harmadik emeleten, a vonatosztályon kocsik vasvázaít, tengelyeket és kerekeket elszőrvá, mint valami vasúti katasztrófa után, oldalt pedig immar esinosan befestett kocákat, melyekben a villanylámpa is ég s vadonvátul párnáin munkások ebédelnek, paprikáskrumplít, Egyik másodosztályú kocsi előállításra több, mint egy milliárdba került. Az egyik már a sínre van, holnap kigördül a pályára s vígan kocog majd a puszton, vagy valahol az olasz tengerparton. Már teljesen elkészült. Csak még a poloskák hiányoznak beléje.)

Kosztolányi Dezső

ENGLESKI MAGAZIN
Beograd
Vuka Karadžića ul. 18. Telefon 24-98
Zagreb
Strossmajerova 10 — Telefon 16-56

Egy endő őr- divatruház. Saját mütterműben készítették után ruhát és fehérműt Eredeti Burberry Weatherproofs

Tavaszi

Praeludium.

Szombat délután örvendez a város fő- lött. Május elsejét, majdlist megelőző szombat délután, amikor a tisztviselők önteltében néznek egymásra és a kis- vörös cukrászdája meglelik embereikkel. A zsebekben már ott csörög az elsejel fizetés és a cukrászda ilyenkor arra jó, hogy majdlistra programot lehessen csi- nálni.

Az asztalndt találkozik a négy jóba- rát. Valamennyien májust várják, mind- annyuk szívében ott ég valami kis ka- land csiklandozó tüze. És mindannyian szeretnék ezt letagadni, hogy a másik valahogy tudomást ne vegyen róla.

Mit csinálsz holnap? — kérdezi Károly Emiltől, aki éppen egy tegyet haj- szol a tenyerével.

Holnap — mondja Emil szórako- zottan igen fontos ügyem lesz Beo- gradban, kénytelen leszek elutazni. És te?

En? Egyszer már ki szeretném aludni magamat.

Mind a ketten egyszerre kérdeik a másik kettőt:

És ti? — A könyvelésben van egy hiba. Meg kell keresni — mondja Józsi.

Megnézem a labdarugók mérkö- zését. A profikat már régen láttam — válaszolja Géza.

Fuga.

A nap most hömpölyög elő a petro- varadim erdők felett árnyékából. Lenn a Dunaparton már utakészen füstölög a hajó, amely Szlankamen felé indul és utközben mindenütt kitessi a poros vá- ros levegőt vágyakozó kirándulót. A színen megjelenik Géza, karján egy he- lyes kis nőcske. Beosonnak a hajóra és leülnek a szalon egyik meghitt kis sar- kába.

Fenn a reggel még kissé csipős. A napsugár dideregve omlik a Dundra.

Igy történik, hogy Emil, aki egy mo- lett, harminc év körüli szőke asszony- kával bukkán fel a hajóhídon, lebulik a homályos kis hajószalonba. Messzi- ről látja, hogy az egyik sarokban ösz- szebujdik egy pár. Ok hát a másik sa- rokba ülnek.

Mikor a hajó túlyul, a másik két sa- rokban már ott ül Károly egy magas feketé nővel és Józsi is egy könnyű kis gazellával. Halk moral. A színen meg- jelenik az ötödik barát, Gábor. Kivéte-lesen egyedül. Körülnéz és ő fedezi fel a társaságot.

Intermezzo.

Gábor, a fúrge, hamarosan előhuzza a szerénykedőket a hajószalon négy sarkából és az egyik asztalnál kinos beszélgetés indul meg. A hajó is meg- indul, tülköl, aztán elkezd csapkodni a vizet. A beszélgetés mindig elakad, Gá- bor, a magányos, erőlködik, hogy egy kis hangulatot vigyen a társalgás egy- hangu menetébe, de sehogysem ér el sikert. Kinos csend, néha-néha halvány érdeklődés. A hajó tülköl, a víz csobog és a szívek csendes muzsikálnak.

Scherze.

Kimagyarázkodás. Géza: Nincs jó idő, nem volt érde- mes a proficsapatot megnézni.

Gábor: És kirándulásra jó idő van? Józsi: Annóra fáj a fejem, hogy nem tudtam volna a könyvelési hibát meg- találni.

Gábor: A friss dunai levegő feltét- lenül jól tesz az idegeknak. Csak ak- kor nem szabad itt a sötét hajószalon- ban üldögelni.

Emil: Sürgőnyt kaptam Beogradból, hogy ne menjek.

Gábor: Szegény hu! Éjszaka zarga- tott fel az álmódból a sürgönykihordó és biztosan azért keltél fel ilyen ko- rán!

Károly: Nem bírtam egész éjjel aludni.

Gábor: Legjobb alvó a gyepen esik. A hajó kiköt és kiszáll Józsi. A hajó elindul. Újabb állomás, kiszáll Károly.

Gábor az utolsó állomáson elefánt mi- nőségében Emillel szállt ki.

Finale. A gözös már visszafelé dohog. Sötét este van, a Dunán csipős szél fúj. A társaság páronként szállingózik vissza,

mindegyik derűs, mindegyik örvend a tavasznak, amely ott száll a Duna lö- lött. Gábor, az elefánt is jókedvűen ka- cag. Csak éppen Emil mond egy halk kis káromkodást, mikor végül a hajó kiköt ott, ahonnan reggel elindult.

(cs. z.)

Mileta Jakšić:

NYÁRI ÉJ

Szelid éj, merről, honnan Ében hajad szikrája hol terem? Vajjon az ocedn ringatott-e keblén, Vagy láng voltál száz szépnél szebb lény? Csak itt vagy egyszerre — hajadban koral Ég, tündököl igazgyöngy könnye, Hab öltönyöd friss csillagfényből öntve Kebled havdt is éri már utól Édes illat, tútő harmatszaj, hőszin Hősztü, mint a hattyutoll. Ó éj, jószágos nemtöm, Lábad előtt im hív szerelmes esd, Te megáldasz, Fáradtan az osztott kegyelemtől Almodón. Ó éj, ne luss még, pillanatra csak, Szeretek. Jó volna megbujni oltalmad alatt, Eltenni gondot, bárdot harcit. Nézd! Tenyeremen arany alszik, Szunnyad már kedvesem is, lehunyta szemét. Vardzsos éj, ne luss még, pillanatra csak!

Kél már a hajnal, hűdha Hűvös fuvalmat arcomra hajt, De fogva tart vardzsa, kincse, bája Az éjszakának. S nem tudok betelni májd. Fordította: DEBRECZENI JÓZSEF.

ORVOSI DOLGOK

Üzenetek

Szinvak. 1) A szinvakság lehet vele- születt és szerzett. A veleszülett szin- vakság tulnyomóan férfiaknál fordul elő. Száz férfire nyolc, ezer nőre csak egy szinvak jut. A részleges szinvakság főleg a vörös, zöld és a sárga, kék szin- nekre vonatkozik. A szerzett szinvak- ság különböző szemfenék és szemideg- betegség következménye és sok esetben gyógyítható. 2) A különböző szinek be- folyással vannak az ember kedélyére. Ewald Paul végzett idevonatkozó érde- kes és komoly kísérleteket, amelyeket így összegezhetünk:

A szürke szinek nyomasztólag, leve- rőleg, a piros és sárga szinek jótékonyan hatnak a kedélyre. Az utóbbi két szin behatására élénkül a vérkeringés, a pul- zus szám szaporodik, a nem-tevékeny- ség fokozódik. A sárga szinieknek ezen- kívül idegcsillapító hatásuk is van. A kék szinek (főként a kobalt-kék) fárasztó- lag hatnak, elámosztják az embert. A rosszul alvók tehát helyesen teszik, ha a lámpaernyőt kék anyaggal vonják be. Élénk piros és lilá szinek epilepsziás be- tegekre is kellemesen hatnak.

Epekő — olajkúra. Régi házi szer, a mit orvosok is ajánlanak. Söt: a fran- cia orvosok még a roham alatt is olajat itatnak az epekőves betegekkel, mert szerintük az olajnak fájdalomcsil- lapító hatása van. Annyi bizonyos, hogy hosszantartó olajkúrd jó eredménnyel járnak epekönél. Eddig azt hitték, hogy az olaj sikkamlóssá teszi a bél és epe- utakat, amelyen keresztül az epekővek eltávolodnak — és innen a jó eredmény. A vitaminok felfedezése óta tudjuk, hogy olajban lévő A-vitamin oldja a köveket, főként a kolesterolin köveket. Az arány- lag olcsó A-vitaminok fogyasztásával tehát mindenesetre jobb és olcsóbb ered- ményeket érhetünk el, mint a Karlsbadi kúrával, amelynek hatásosságát neves tudósok is kétségbe vonják. Az A-vita- min állati és növényi zsírokban, olajok- ban fordul elő, de jelentékeny mennyisé- get tartalmaz belőle a nyers tej, a zsi- ros sajt, a tejfél, tejszín, a gabonacsíra mindenféle nyers főzelék, a paradz, para- dicsom, zöldsaláta és a retek is. Né- metországban még ma is adják a retek

levét, epekő ellen, jó sikerrel. Ugy lát- szik itt is a vitaminok köoldó hatása ér- vényesül. A francia orvosok a roham- mentes időszakban naponta egy-két deci oljva, vagy szezám-olajat itatnak meg a beteggel három, négy részletben. Kiva- natos, hogy a kúra alatt ne sokat üljön a beteg, hanem fokozottabb testi mun- kát végezzen, esetleg sportoljon.

A szoptató anyának különleges ét- rendre, extra ételekre nincs szüksége. leghelyesebb, ha megszokott rendszer házi kosztját kapja. Még a savanyu ételek fogyasztása is megengedhető. A diéta- nál arra ügyeljünk, hogy a szoptatás következtében fennálló nagyfokú folya- dékvesztésedet pótoljuk. A pótlásra al- kalmas italok: a tej, kávé, tea, limonádé viz, leves és sör. Nyers gyümölcsök, zöldsélek fogyasztásával, napkúrával emelkedik az anyatej vitamin tartalma. Mindehhez még gondtalan, nyugodt életmód, jó éjszakai alvás tartozik. Tu- berkulotikus vagy tüdőbajra gyanus anya ne táplálja gyermekét. Az egész- séges anya szoptathatja saját vérhajosa- nak mondott csecsemőjét, éppoly a vér- hajos anya minden lelkiismeretfurdalás nélkül szoptathatja látszólag egészséges újszülöttjét. A lehetőség szerint minden anya szoptassa maga gyermekét és csak a végső esetben nyuljunk a mesterséges táplálás után. Dadaválasztásnál mindig kérjük ki az orvos véleményét.

Védekezés a tikkasztó hőség ellen. Most egy éve annak, hogy egy nagy amerikai napilap pályadijat tűzött ki a következő kérdés megoldására: »Ho- gyan hűtsük le magunkat tikkasztó me- leg napokon?« — A legtöbb pályázó hi- degvizet lemosásokat, jeges borogatáso- kat, hideg fürdőket, jeges italokat aján- lott. A pályadij nyertes egy mondattal vá- laszolt a kérdésre: »Forró nyári napok! akkor hűlünk le legkönnyebben, ha for- ró zuhany után forró teát iszunk kevés cukorral.« A hideg víz összehuzza a bőr pórusait és lehűti a test felületét, a szer- vezet fokozottabb hőleadása azonban lehetetlenné válik. Hőleadáshoz, lehülé- shez igazán csak egy forró fürdő, vagy

Elismerten a legjobban beváltak és mindinkább tért hódítanak a RENAULT AUTÓAKSZIK RENAULT LUKSZUSAUTÓK 4 és 6 HENGERES RENAULT AUTÓ-OMNIBUSZOK Az összes típusokat raktárról a-onnal szállítjuk! Az összes alkatrészek raktáron. Vezérképviselő: KRAUSZ EDUARD NOVISZAD 4599

forró zuhany segítségével juthatunk: a testfelület vérbősége, a fag pórusok, a fokozott izzadás erős hőcsökkenéshez vezet. A forró ital izzaszt és ezáltal fo- kozza a hőleadást. Ihatunk forró limoná- det, teát, kávét, lehetőleg kevés cukor- ral, mert a cukor — mint általában min- den tápanyag — fokozza a test hőter- melését. A táplálékok közül a legalkal- masabb hűsítő: a friss gyümölcs.

Gombamérgezés. A jó ízű és olcsó gombafélék nagy népszerűségnek örven- denének, ha a közönség nem félne olyan nagyon a gombamérgeztől, a »bolond- gombától.« A gomba azonkívül, hogy izletes, tápláló is: nagy meleg nyári esők után ingyen kintálja fel magát, még- is aránylag kevesen szedik. Pedig a gomba nem is olyan veszélyes növény, mint amilyennek sokan hiszik, csak is-merni kell a különböző mérges fajtakat. A tudósok vagy százharminc gombafaj- tát ismernek eddig, amely óriási szám- ból csak hatféle tartalmaz mérges anya- gokat. Miről ismerjük fel a mérges gom- bát? Már szinte a köztudatba ment át, hogy a mérges gomba főzés közben megfeketül az ezüstkanalat. Ez a pró- ba teljesen megbizhatatlan, no meg nincs minden háznál kéznél a próbához szük- séges — ezüstkanál. Épp így nem lehet a gomba kipréselt levéről se annak mér- gező hatására következtetni. A mérges gomba ismertető jele, hogy a teteje fe- hér, vagy teherés, de mérgesek a piros száru és vörösbélű gombák is. Minden gomba mérgező, amely nem friss. A rothadásnak induló gombának rossz szaga van. Ha a gomba friss, de nem vagyunk tisztában azzal, hogy mérgező- e vagy se, akkor a leghelyesebb, ha az ilyen »gyanus« gombákat forróvízzel öntjük le és néhány pernyi állás után az így nyert folyadékot a szemétre önt- jük. A forró víz kivonja a mérgező anyagokat. Az elkészített gombás éte- leket nem szabad egyik napról a másik- ra eltenni, mert így a legjobb gomba is mérgezővé válhatik. A gombamérgezés amely néha koleraszerű tünetekben nyil- vánul meg, csak a legkritikább esetben jár életveszéllyel.

Boldogtalan. 1. Valamikor, réges régen, vagy tán nem is olyan nagyon rég még azt tanácsolták a szülők és a házi orvosok a kedély és idegbeteg nö- knek, hogy — menjenek férjhez, majd a gyermekekben fel fogják lenni a rég óhaj- tott életörömekek. Ma már tudjuk, hogy az ilyen házasságokkal csak az ideg- betegséggel terhelt gyermekek számát szaporítanánk és azért az e fajta há- zasságkötéseket mindenkör megakadá- lyozzuk. Valószínűnek látszik az is, hogy az ideges terheltségből az ugyne- vezetett modern, boldogtalan házasságok- ból származó gyermekeknek is bősége- sen kijut — örökségképen. A felelős- ségteljes gyermeknevelés tehát már a házastársak összevágatásával kezdő- ték. Itt azonban egy nagy bökkenő van: ideges alaptermészetű, idegbeteg egyé- nek különösképen vonzódnak egymáshoz.

A JÁRÁS ESZTETIKÁJA

A kecses könnyed járás harmónikus velejárója a női szépségnek. A kecses járás rendkívüli hájt kölcsönöz a nőnek és valami meghatározhatóan erotikus ingert vált ki a szemlélőből. De ne higyük, hogy ezt a rytmikus járást csupán az előkelő társadalmi osztály nőinél leljük fel, akiknek módjukban áll fürdőzés, masszázs, testgyakorlatok által izmaikat és tagjaikat kellő módon trenirozni és így a ringó járást könnyedén elsajátítani. Feltaláljuk ezeket a polgári osztály nőinél is — akiknek pedig rendszerint nem áll módjukban, hogy sokat foglalkozzanak magukkal, testük és mozdulataik tökéletességének fejlesztésével és akiknél ezek a bájos, harmonikus mozgások nem hegyakörülésként jönnek létre, hanem az náluk öntudatlan és önkénytelen beidegzési folyamat, ami harmonikus összefüggésben áll egész lelki világukkal.

A járás módja sokféle. Rossz kedélyhangulatban a járás jellege rendesen hanyag, míg vidám lelki állapotnál minden dysharmóniát nélkülöző, könnyed, hangulatos — ami főleg magas természetű nőknél tapasztalható.

Az alacsonyabb növésű nőknél a kedélyhullámzás járásuk karakterére nincs annyira befolyással, mivel a kicsiny természetű nők lépései már természetlőt fogva élénkek és minden mozdulatukban összhang nyilvánul meg. Az alacsony növésű nő lába természetlőt fogva kecsesebb állású, úgyhogy apró lépéseivel a szemlélőben kellemes hatást vált ki és mozdulataiban, amelyek mindig graciózusak, nincsen semmi erőszakolt.

Ha a nők legnagyobb részénél ez a járásukban megnyilvánuló varázs öntudatlan hódításokat vált is ki, van a társadalmi életben a nőnek egy olyan kasztja, amelynek szinte létkérdés hogy járásukkal, mozdulataikkal felkeltsék azt a bizonyos illúziót, amely megélhetésüknek alapiát képezi és akiknél testüknek minden mozdulata, így tehát a járásuk is biztos hatásra van beállítva. Mozdulataiknak ez a beállítása már a felsőtestükön kezdődik, viszont lábaik mozdulatának olyan karaktert kell adniuk, amely egyéniségüknek leginkább hasznára van. Ha járásuk szigorú, merev, minden hangulatot nélkülöző volna ha nem volna meg benne az a bizonyos ingerlő varázs amit főleg medencéjüknek és lábaik felső részének gyengédén himbáló mozgásával idéznek elő, úgy léjük teljesen céltalan lenne.

A járás karakterének a megfigyelése a legérdekesebb a sportoló nőnél, aki rendszeren minden különösebb célzatosság nélkül jár; a lovaglás, tornaszás, uszás, avagy teniszezés folytán testük hajlékonyabb lesz, járásuk természetes, minden póz nélküli és mégis mozdulataik által könnyen felismerhetővé lesz, hogy ki milyen sportot űz.

Az uszó nő testtartása egyenes, kissé merev, járása ugyan kifogástalan, de minden lélek nélküli; — hiányzik belőle a harmónia, a zenei rythmus. A lovagló nőnek a felső teste egyenes, de a járásán azonnal felismerhető, hogy a combizmai túlságosan igénybe vannak véve. Az olyan nőknek a járásában, akik női nyeregben lovagolnak még kevesebb az élet, sőt azt a benyomást keltik, mintha a tulajdon járásukhoz semmi közük sem volna, mintha teljesen automatikusan végeznék minden mozdulatukat, ami esztetikai szempontból igen kellemetlen benyomást kelt.

A boxoló nőnek — amely sportot főleg az angol és amerikai nő űzi — kissé előrehajolt testtartása van, járás közben egy bizonyos nekilendülő irányt vesz fel, mintha támadó mozdulatot akarna tenni.

A **tenisziátékosnak** a mozdulatai, bár járás közben egész testük mozgásban van, nagyon harmonikusak és amint-hogy játék közben testük mindenféle helyzetbe kerül, akként járásuk is változó. Néha könnyed, majd nehézkes,

minden lendületet nélkülöző. Rytmikus járás leginkább a tornázó és jó táncoló nőnek van, mivel náluk nemcsak a lábaik állásában van bizonyos harmónia a járásnak — erotikus szempontból is végtelen fontossága van. A járásban visszatükröződik és kifejezést nyer az egyén egész jellege, annak minden sajátságával.

Dr. Vécsei Jenő

TERE-FERE

Irók és uságírók. *Courteline* egy vidéki szállóban szobát keresett. Talált is egyet. Mikor lejött szobájából s a portásnak odaadta a kulcsát, rémulve látta, hogy a vendégkönyvön poloska mászik. Lehozatta poggyászát, kifizette a szobát, indult.

— Miért tetszik elmemmi? — kérdezte a portást.

— Csak — felelte a humorista. — Nem szeretem, ha a poloskák a vendégkönyvből informálódnak, hogy hol lakom.

Egy író társa megvette a „Hogy lesz gazdag?” című könyvet.

— Helyes — mondta *Courteline* — de ajánlom, hogy vedd meg melléje a büntető törvénykönyvet is.

Az újságírás egyik legnehezebb, legkényesebb műfaja a helyreigazítás.

Két remek példát idézünk arra vonatkozólag, hogy hogy nem kell helyreigazítani valamilyen tévedést.

Egy amerikai vidéki újságban ezt olvassuk:

— Tegnap **elsőül** jelentettük, hogy Adam Swanson meghalt. Ma szintén **elsőül** jelentjük, hogy információk tévedésen alapult. Ebből is látszik, hogy hírszolgálatunk mindig megelőzi a többi újságokat.

Egy francia vidéki lap, mely *Seine et Oise*-ben jelent meg, ezen is tultész.

— Tegnap **hirünk**et helyre kell igazítanunk, mert néhány tévedés csuszott beléje. Azt írjuk, hogy egy *versaillesi* fiatal cseléd szerelmi bánatában **föbélőtte** magát. A hir *ilyen formájában* nem felel meg a valóságnak. Ez nem *Versailles*-ben, hanem *Melun*-ban történt. Az öngyilkosságot nem az említett fiatal cseléd követte el, hanem egy dragonyos százados, aki nem szerelmi bánat, hanem pillanatnyi elmezavar miatt vetette el magát az életet s nem föbe lötte magát, hanem mérget vett be.

Németországban **rendnek muszáj** lenni. A német hivatalnok-szellem minden köztársaság és haladás ellenére nem változik. A tények rengetegéből néhány példát tallózzunk.

Frankfurtban a villamos utkeresztesés elé érkezik. A rendőr a kocsivezetőnek int, hogy indulhat, a villamoskocsi meg is indul, de utolsó pillanatban a sin felé egy teherautó robot, melyet a rendőr elfelejtett megállítani. Erre a kocsive-

zető fékez, nem történik semmi baleset. De a rendőr rászól a kocsivezetőre, szóváltás keletkezik, az ügy a törvényszéknél ér véget. A törvényszék a kocsivezetőt, akinek ügyessége folytán a katasztrófiát elkerülték, tíz márká pénzbüntetésre ítélte, azzal az indoklással, hogy nem engedelmeskedett a rendőr parancsának.

Az ítélet hangsúlyozta, hogy a rendőr parancsának vakon kell engedelmeskedni.

— És ha nekimentem volna a teherautónak? — kérdezte a kocsivezető.

— Akkor a rendőrt ítéltem volna el — felelte a bíró.

Egy szenvedélyes bélyeggyűjtő, aki valamilyen csomagot kapott, a szállítólevélről, melyet vissza kellett szolgáltatni a postának, letépett egy bélyegyet, mire a postaigazgatóság fölszóllította, hogy adja vissza a bélyegyet s fizessen kártérítést. A bélyeggyűjtő, minthogy egy neki szóló küldemény szállító levélről volt szó, a postaigazgatóságtól kért döntést, de az az ügyet egyszerűen áttette az ügyészséghez, mely a szerencsétlen bélyeggyűjtő ellen hivatalos okirat megroggólása miatt emelt vádat. Amennyiben a vádlottat bűnösnek találják, a törvény értelmében börtönre fogják itélni.

Egy berlini kereskedő tiltakozott a törvényszéknél, hogy egy összeg késedelmese befizetése miatt lefoglalták két bronz-gyertyatartóját. A törvényszék elismerte panaszának jogos voltát, közölte vele, hogy erről majd külön levélben is értesítik. E levelet a kereskedő meg is kapta, de érte őt márka díjat kellett volna fizetni. Ezért a kereskedő visszaküldte a levelet, nem fizetett. Két nap mulva betoppant hozzá a végrehajtó, hogy vegye rajta az öt márka díjat, a tetejében öt márka költséget is, azzal az indoklással, hogy Németországban hivatalos levelet nem lehet el nem fogadni.

És így tovább... és így tovább...

Vevők iskolája. Az Illustration furcsa indítvánnyal áll elő: azt ajánlja, hogy Párisban csináljanak egy iskolát a vevőknek.

Ebben az iskolában természetesen csak a férfiakat tanítanák meg vásárolni, mert a nők ehhez minden tanító nélkül is kitűnően értenek, ösztönösen kiválasztják a legjobb holmit, veszekszének

a segédekkel, fölkatatják, átturkálják az összes dobozókat, fiókokat, végül aztán semmit se vásárolnak.

A férfi ha vásárol, mindig fél, nem ismeri az árucikkeket, részint tulontul szemérmes a kereskedő előtt. Otthon a családj köreiben a munkafelosztás folytán megkímélődik az anyag beszerzésétől. Felesége korlátlanul uralkodik a házban. Ő legföllebb bort szerez be, halat vagy vadat (mint prehisztorikus őse), vagy mechanikai dolgokat (gramofont, villanykörtét).

Ami saiat holmijait illeti, megfigyelték, hogy minél magasabb értelmi színvonalon áll férj és feleség, annál inkább érvényesül a vásárlás terén a nő befolyása.

A férj ruháit többnyire a feleség választja ki, amennyiben készen veszik, de a nagy szabónál már nincs ott. Ekkor a férfit orránál fogva lehet vezetni. A fehérenművel is hasonlóan van. Csak akkor önálló, mikor kalapot vesz, fel-

Részletfizetésre
adunk hitelképes egyéneknek mindanfelo
szövet- és vászonárut
„TEKSTIL“
manufaktúrnokládište, kézműáru kereskedés
Subotica, Pašičeva (Gözfürdő) ul. 7.
Hívásra megbízottunk hához Jón. 1908

Newton Izsákról. Newton Izsák halálának kétszázéves fordulóját ünnepli a tudomány. A Trinity Collegeben, Cambridgeben a szobra alatt ez a latin mondat van:

— *Qui genus humanum in gentio superavit.* (Aki az emberi nemet szellemével fölülmulta.)

A westminsteri apátságban, a sirjánál ez a fölirat olvasható:

— *Humani generis decus.* (Az emberi nem büszkesége.)

Garlasso egy róla írt cikkében megállapítja, hogy ezek a dicsérettek két évszázad múltán még ma is állanak. Ő volt eddig legnagyobb képviselője annak a tudományos iránynak, mely a matematikai rendszert a természeti jelenségekre alkalmazta. Előfutárja a siracusai Archimedes, aztán csak Galilei. 1642 december 25-ikén született. Lincoln grófságban Woolsthorpeben, tanulmányait a cambridgei egyetemen végezte. 1669-ben a matematika professzorává lett, 1703-ban a Királyi Társaság elnökévé, 1705-ben báróságot kapott, 1727 március 20-ikán halt meg.

Munkássága három részre oszlik: az első csoportba tartoznak mechanikai értekezései, a másodikba a végtelen számításról szóló munkái, a harmadikba fénytani megfigyelései. Érdekes volna látni gondolatainak fokozatos fejlődését, de ő életében erről semmit sem nyilatkozott, kortársai sem tudnak fölvilágosítást adni. Hallgatag, zárkózott természet volt, majdnem mogorva.

Legenda beszél arról, hogy fedezte föl az általános nehézkes törvényét. Állítólag egy almát látott lepottyanni az almafáról, akkor ötlött eszébe, hogy a nehézkesési erő a világmindenségre is vonatkoznak. De ezt a mesét nyilván olyasvalaki találta ki, aki nem ismerte a mechanikát. Egy alma lepottyánása legföllebb *Galilei* nehézkesési erejéről beszélhet s nem Newton törvényéről.

Az új vizsgálódások alapján sokkal valószínűbb, hogy Newton akkor jött rá törvényére, mikor a koncentrállis mozgást tanulmányozta. Aki tud olvasni a sorok között az első könyvének negyedik tételében meg is leli az erre vonatkozó célzást! (Hatodik következtetés.)

A naprendszer törvényhozója, mint kísérletező is elsőrangú volt. Ő tanulmányozta először az üvegprizmán a napsugarak szétszóródását, tőle származik a spectrum elnevezés, valamint a szivárványokról szóló elmélet is.

Mélyseges vallásos, titokzatos világszemlélet hatotta át. „Matematikai alapelvek” című munkáját ezekkel a mondatokkal zárja be:

— A Napnak, Bolygónak és Üstökösnek ez a csodálatos együttműködése csak egy értelmes, hatalmas nagy Lénynek gondolatától és akaratától függhet.

ARSOTIN

kitűnően bevált preparát, mely szeröl biztos eredménnyel kúpusztul a

Szőlómoly
Ilonca (pókhálós hernyó)
Almamoly

és az összes szőlő-gyümölcsfák rovar és hernyó kártevői

Kérjen díjmentes használati utasítást

PEROID

RÉZKÉNPNOR

por ószer **lisztharmat és peronoszpóra ellen.**

Evek óta az ország minden nagyobb szőlőgazdaságában a legjobb eredménnyel használatban.

Lajčo M. Šveiger, Subotica

Tolstojeva ul. 17 — Telefon 85

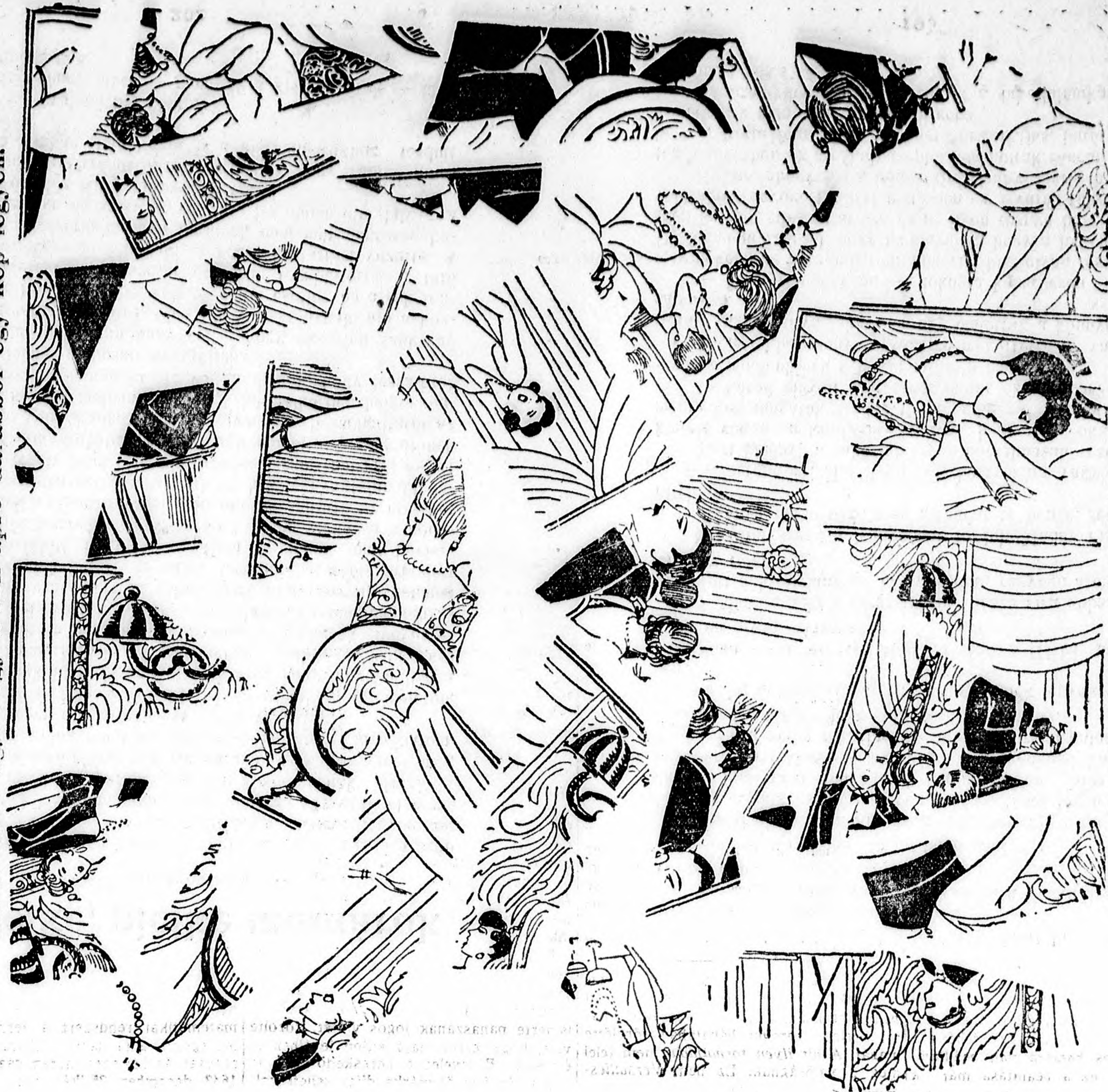
Viszontelárusítók kerestetnek

4527

RUFF köz-
ked-
csokoládé velt

Új összerakó játék

A képen látható egyes darabokat vágd ki és ragaszd rá egy kartonlapra úgy, hogy a sok apró darabból egy kép legyen.

A Habostortában minden második vasárnap közlünk összerakó képet. Az, aki karácsonyig minden összerakó képet helyesen összeállítva elküldi Palázs bácsinak, gyönyörű újévi ajándékot kap.

ÜZENETEK:

Lediczy Palika. A képeket szépen és ügyesen ragasztodtad össze. — *Szügyi Margitka.* A jutalom elindítását rendbe hozom, légy türelemes. Tényleg sokáig ér hozzád, ha már annyi ideje várod. De hisz vannak dolgok amiket már évek óta várunk és még sem értek ide... Vigasztalódj, neked nincs ilyen súlyos eseted. — *Szigeti Ferenc.* Leveled jól volt címezve és meg is kaptuk és már hipp-hopp, választ is kaptál! Ugy-e gyorsan ment!? — *Weimann Gyuri.* A jutalom elnyerése a helyes megfejtésen kívül még szerenese dolga is. A te szerenésed kissé késik, de ne busuj, mert a várók mindig jól járnak. — *Tóth testvérek.* Nehezebb dolgot küldjetelek, két testvér közös erővel szép és nagy dolgot tudhat művelni. Várom a műveleteket! — *Sebők Lilike.* A képet köszönöm. Igazán furcsa egy kis ketrec az, egyszer macska, máskor meg kutya bámul ki belőle. De érdekes lenne, ha egyszerre ü'nének bent kutya és macska. A figyelmeztetésem jóakaratu volt és épp ezért szívesen kell vened, nem pedig elkésередni és még kevésbbé haragudni. Csak rajta továbbra is gyakorold a levélírást. — *Schossberger Tibi.* Lám, rád is sort kerített a szerenese kereke. — *Csetle Aci.* Az új pajtásnak örülnék és a beküldött rejtvényt már is leadjuk. Kopogtass be máskor is! — *Temunovits Lionka Senta.* Édes gyerekem, nem szabad ily gyorsan kedvet veszteni. Valószínűleg nem voltak kifogásatlánok a rejtvények. Nálunk nagyon komoly bácsik vizsgálják meg a rejtvényeket és bizony a hibákat nem nézik el senkinek. Evvel szemben a jókat mindenkor megdicsérik és az alkalmasokat leközzöljük. Próbálkozz többször. Nem magad vagy, akinek nem mindig sikerül. Az elcsüggedés az erőtlenség jele, te pedig úgy tudom erős akarású kis lány vagy. Szervusz!

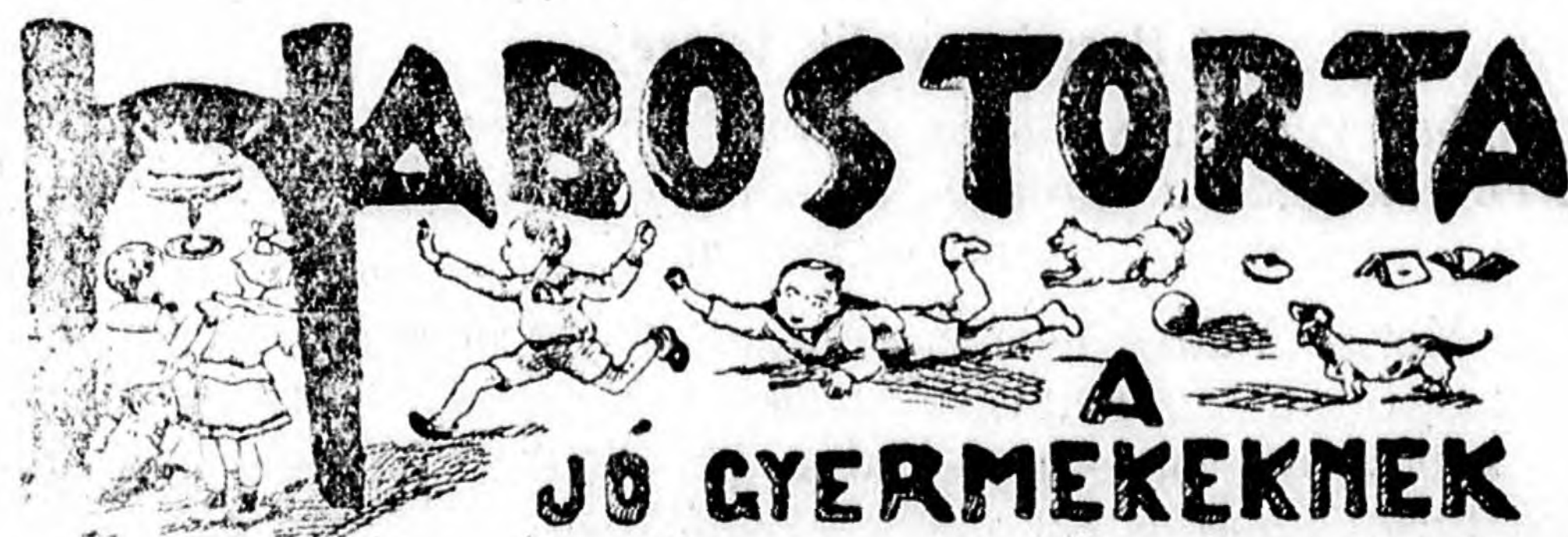
csal
á

Beküldő: Csetle Aci, Senta

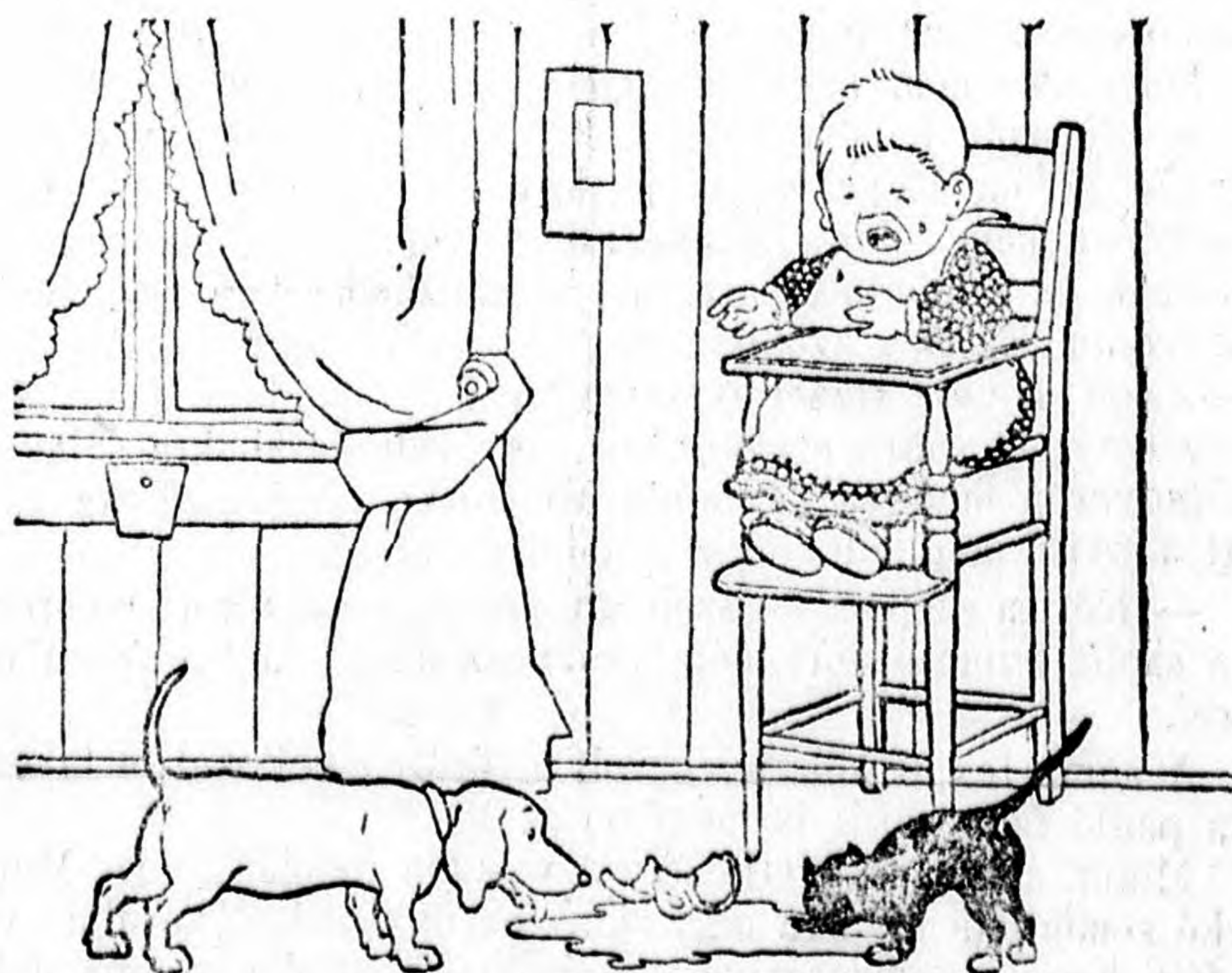
A BÉCSMÉZVEI NAPLÓ vasárnapi inóvanmelléklete

BÉCS, 1927. május 8.

19

Pistika sir

Pistika sir brühaha,
Oda lett az uzsonna,
Asztaláról lefordult a
Padlora.
Csésze széttört, kávé szétfolyt
Kutyuskának, Cicuskának
Kapóra.

Örül ennek Kutyuska,
Meg pajtása Cicuka.
Egy kettőre ottermettek:
Futottak.
Pistikének kávéjából,
Szegénykének bánatára
Jóllaktak.

— Még most sincs vége.
Karcasonykor meg is tartották a lakodalmukat, aminek cselédéhez nem volt durva, goromba.
De is váltotta fogadalmát. Mindenkihez nyájas, barátságos lett.
Ez lám, ahogy sirt a gögös királyiudán, máris mulni kezd-
valóságos ragyogó ühndert mutasson ez a varázstűkőr.
szép legyen, mint az arcom és ne ilyen rusnya boszorkány, de
De fogadom szemüli, hogy megjavulok, hogy a lelkem is olyan
meg nekem, ne haragudj rám, amiert eddig olyan rossz voltam.
— Edes völegényem, — zokogta keservesen — bocssás
zaporesd.
A királykisasszony egyszerre megerítte a varázstűkőr
titkát. Bizony sirva fakadt és ugy omlottak a könnyei, mint a
szén ez mindenkinék a lelkét mutatja meg...
— Látod milyen csuf arcot mutat ez a tükör? Mert hi-
megjéjden magától. Madár Pista pedig ezt mondta:
kintett vissza a királykisasszonyra, hogy volt oka rá, hogy
Mert bizony a tükörből olyan borzalmasan csuf arc te-
— Teremtőm! Hát ilyen csuf boszorkány vagyok?
rályiudán.
— Most pedig nézd meg magadat te benne, felesleges ki-
S azután ismét a leányzóhoz fordult Madár Pista:
solygott feleje.
pillantott a királyiudán — hát egy deli, ragyogó arcu ifju mo-
S odaadta neki a varázstűkört: nézze meg abban. Bele is
gyok en olyan szornyeteg?
Nono, — intette őt Madár Pista. — Hát ha nem is va-
sége?
— Jaj nekem! Hát ilyen szornyetegnek legyek én a fele-
csak elrejtent am töle a szép királykisasszony.
Madár Pista pedig diadalmasan indult a királyi palotába, ahol
egy perc, már kivetelte nyergéből a hetvenkédő Vaskirályt.
minden királyiudán pompásabbn fegyverzenben. Nem télt bele
ba. Hát csodák csodája: iziben aranyfűtéses lovon ült teljes
Madár Pista azonban résen volt. Belelűt a kis aranyfű-
— Pusztulj előlem, te madárifjesztő!
hogy hullanak rakásra a deli legények. Mert kegyetlen, rossz
szíve van ám a királykisasszonynak.
S csakugyan már vágatott is elébe a Vaskirály fia vasas
vitézei élen.

Morgó Mackó esetei

Irta: Kubán Endre

Harmicegyedik fejezet,

melyben végre a szállodai számla kifizetése után a nemzetes urék elutaznak a városból, de a vonaton baj kerekedik a vasuti jegyek miatt.

Morgó Mackó nemzetes uram összecsomagolt, aztán becsengette a szobapincért és kérte a számlát. Hamar megkapta, de nagyon csodálkozott, amikor a szobán kívül hat törött ablak is szerepelt a számlában.

— Mordizomadta — mondta mérgesen, — én nem törtem be semmiféle ablakot!

— Nem is a nemzetes ur, — felelte a pincér, — hanem a Muncurkó urfi, amikor gummipuskával játszott.

— Igaz ez? — kérdezte a nemzetes ur Muncurkótól és vésztjóslóan nézett feléje.

Muncurkó nem mert azonnal válaszolni. Sőt egyáltalán nem is válaszolt, hanem abban a hitben, hogy most ugyis kijár neki pár pofon, usgye, sietve az ágy alá menekült. Azonban sietségében nem találta mindjárt a helyes irányt, nekiment a mosdónak és feldöntötte azt. A következő percben árvíz volt a szobában. Ez még azonban nem lett volna nagy baj. A nagy baj az volt, hogy a vízzel együtt a lavor is a padlóra került. És ahogy a víz tócsákra szakadozott, ugy vált darabokra a lavor is. Magyarán mondva: eltörött. Muncurkó mindettől az ágy alatt annyira megijedt, hogy a fogai vacogtak.

— Kérem szépen, — szölt a főpincér, — a törött lavorért és a szoba felmosásáért még százhusz dinárt kell a számlába beírni.

A nemzetes ur kénytelen volt a törött ablakokat, a lavort és a padló felmosását is megfizetni.

Mikor aztán elkövetkezett a vasutra indulás ideje, Muncurkó semmiféle hívásra nem akart az ágy alól előkerülni. Attól félt, hogy a nemzetes ur megabriktolja. Hiába mondta neki hogy most nem ér rá őt megverni, nem hitte el neki. Végre is becsületszavára jelentette ki, hogy nem bántja. Így is csak akkor jött elő, mikor a nemzetes ur ráadásul még azt is megígérte neki, hogy vesz egy kiló török mézet utraváló csemegeinek.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy gyönyörű szép ház, amelynek Test volt a neve. Ennek a háznak nagyon sok lakója volt, kik valamennyien szorgalmasan végeztek el munkájukat a csahádtó parancsára, akit Embor urnak hívták. A Test számos apró részre volt osztva, amelyeknek mindnek meg volt a saját külön munkája, melyet pontosan és mondhatom, nagyon ügyesen és szorgalmasan el is végeztek.
Szemiké és Szemecske, két nővér ott lakott az emeleten, közel az ablakokhoz és az ő dolguk volt, hogy megmondják a többieknek, mit látnak a nagyvilágban. Fülüké és Fülüké két ember fia, akik a ház jobb- és baloldalán foglaltak helyet és ugyancsak félreverték a dobort, ha valami veszedelem fenyegette Embor urat, mert ők voltak azok, akik éber figyelmével ügyeltek minden neszre és zajra. Orondi bácsi ott árkodott a Szajkapu fölött, hogy lássa, vajjon az élelem, amit bevisznek a házba, tiszta és egészséges-e? A ház szakácsa a kedélyes és jólleltü Gyomor bácsi volt, aki elkészítette az ételket és szeljelosztotta azt igazságosan. A ház legnyugtalanabb lakója a kis Nyelv Náci volt, aki örökösen izgett-mozgott és ott lakott egy kis szobában a Szajkapu mögött. A csahádtóknak kötelessége volt Gyomor bácsinak pontosan beszolgáltatni az ételt és a kicsiny molnároknak, akik két félkörben helyezkedtek el a Szajkapu mögött, az volt a dolguk, hogy leszállítsák előt az élelmet alaposan megtöröljék.
Ez a család olyan nagy volt, hogy okvetlen szükségre volt egy telefonközpont. Ideg Ida kisasszonynak, aki a központot kezelte, elég dolga volt reggeltől estélig, ha a sok fontos beszélgetést és parancsot pontosan továbbította. A telefon alatt lakott Agvele nőni, aki az egész háztartást vezette. A család két leoszorgalmassabb tagjának nem volt pontosan beosztott munkája, de azért ők voltak a legjobban elfoglaltak, ez Kéz Kati és Kéz Kitti kisasszony volt.
Egy napon Orondi bácsi észrevette, hogy valami nincs rendben a házban. Legelőször is a kis molnárokhöz fordult kérdéssel:
— Nincs valami baj nálatok?
— El, dehogynincs — mondták a kis molnárok — bíba van a munkédében.

— Tanulságos mese —

Az icike, picike molnárok

Villám — átengedjék, de először egy próbát kell kiállnod, három napra a szolgálatomba fogadlak, ha az alatt egy könnyet se hullatsz, átmehetsz a szivárvány hidján.»

Bátran követte Hajnal új gazdáját gomolygó fekete várába és bátran, könnyhullatás nélkül pucolta, fényesítette három nap, három éjjel a rozsdás vilámmnyilakat. Nagyon hosszú volt szegénynek a három nap, félt a Villámtól, mikor váratlanul beugrott a szobába, félt a fekete kastélyban egyedül és százszor is megsebezte finom kis rózsás ujjacskáit a nyilakkal. De csak elfelt az is, beugrott a villám és nagyot csattant rá: »Mehetsz!» Boldogan szedelőzködött össze Hajnal, boldogan várt rá Szellő a fekete vár előt.

Elindultak hát a szivárvány-hidon, mindig följebb, följebb. Mikor a szivárvány tetejére értek, hát uram fia, ki nyargal velük szembe más, mint az Alkonyati szellő és nyomában boldog mosolyval maga az Alkonyat. »Csakhogy megtalálalak drága, jó testvérem!» — kiáltott a Hajnal és örömben szóltlanul borult a karjába Alkonyat.

Legutóbbi rejtvényünk helyes megfejtése: Ötlet. A helyes megfejtők közül a jutalmát Schossberger Tibi Noviszed és Bakos Margit Padéjnak juttattuk.

A megfejtők névsora a következő: Szügyi Margitka, Steiner György, Spitzer György, Berki Ilke, Miskolczy Testvérek, Thiring József, Bordás Lacika, Eckhard Klári, Kocsmár József, Jakob Erzsébet, Temunovics Ilonka, Schossberger Tibor, Galambos Dezső, Juhász Ernő és Jenő, Kovács Sándor, Toldi Ilonka, Singer Elza és Gergely Kató, Schmidt László, Tóth Jolánka, Komlós Csöppi, Palfaykovics Magdika, Weimann Gyuszi, Róth Manci, Szigeti Ferenc, Milutinovics Imre, Pető Erzsébet, Wálfisch Ilonka, Nagy Maca, Ripp Petyi, Mezei Miklós, Klemancz Gyuszi, König Irén, Bordás Lalika, Kovács J. László, Szögi Icuka, Gamai Lili, Sporer Laci.

— Hat csakugyan, helyesen következtettem — mondta Ortondi bácsi.

— A dolog ugy van — mentegetődztek a kis molnárok, — hogy annak a sok árnak, amit fel kellene dolgozunk, vagyis hát apróra törölve leküldenünk Gyomor bácsihoz, itt marad köztünk a hulladék.

— Ej, hát miért nem tisztogatjátok el? — kérdezte Ortondi bácsi.

— Nem tudjuk egyedül — panaszkodtak a kis molnárok és törölk, törölk nagy iparkodással, de a nyugtalan Nyelv Náci fogta és leküldte az egész rakományt Gyomor bácsihoz. — Jaj, ne még! — kiáltották ijedten a kis molnárok még nem vagyunk készen munkánkkal.

— Nem várhatok, sok a dolgom! — kiáltotta Nyelv Náci és a félig megrágott, vagyis megörölt élelt leküldte a konyhába, azaz a gyomorba, sajnos meg volt neki az a rossz szokása, hogy mindig nagyon elhamarkodta a dolgokat és nem volt különösen megfontolt, mert ha az lett volna, több időt engedett volna a kis molnároknak munkájuk elvégzésére.

— Mi az, mi az? — kábálta lentől a szakács, Gyomor bácsi — meg vagytok boldondulva, hogy akkora falatokat küldtek le nekem. Hogyan tartsam rendben ilyen módon a ház egészségét?

— Nem tehetünk róla — panaszkodtak a kis molnárok — mi igazán megteszünk minden tőlünk telhetőt.

Lassan, lassan a kis molnárok mindjában elhanyagolták munkájukat és mindkevesebbet és kevesebbet tudtak elégelni kötelezettségüknek. Egy éjjel aztán heves fájdalommal érezték, oly annyira, hogy felkeltek Ideg Ida kisasszonyt, a telefonközpont kezelőjét, aki azonnal jelentést tett Agyvelő néninek.

Szörnyű éjszaka volt ez!

A kis molnárok sirtak és zokogtak a fájdalomtól. Az egész házat felzavarta lármájuk s a telefon hol ide, hol oda csendesített segítségért, — de senki sem tudta a kis molnárok fájdalmát enyhíteni.

Másnap reggel aztán azt mondta Agyvelő néni: — Elmegegyünk a fogorvoshoz, az ilyen bajokra ő ért orvoslást.

Kézenfogta a kis molnárokat és elment velük a fogorvoshoz, aki miután megvizsgálta őket, alaposan csóválta a fejét:

reszketve szólt: «Ne haragudjon kedves Nénem, azért indulunk, hogy megkeressük szép testvéreimet, az Alkonyatot. Ne haragudjon, hanem engedjen tovább utunkon!» «Szerencséd, hogy nénednek szolítottál s azért meg is engedem, hogy tovább menjetek, de csak úgy, ha nem ilyen urasan, felhő-kocsin utaztok, hanem ha úgy vándoroltok tovább, mint a közönséges földi emberek.» Azzal leszáltak a földre. Az Éjszaka pedig kajánul vigyorgott utánuk.

Amint tovább vándorolnak, egyszerre csak elérnek egy rengeteg nagy várkastély elé. Sok-sok kicsi tornya, zászlója, szélkakasa volt, körülötte szelek tombolva száguldoztak, benne is zugott, süvöltött minden. Veszett gyorsasággal forogott az egész vár a kacsalábon s még veszettebb gyorsasággal forogtak, csikorogtak a szélkakasok rajta. A szellő ösmerhette a kastélyt. «Jártam itt már valaha — mondta — s akármi legyenek, ha ez nem nagybátyám, a Vihar száztornyú kastélya». Bekopogtat ak, bekéredzettek és mert szívesen látta őket a kastély gazdája, meg is pihentek.

Hajnalnak persze megint első kérdése volt: «Nem láttad Vihar bátyám szép testvéreimet, az Alkonyatot?» De láttam én, mondta a Vihar s meg is mondom, hol találász reá: menjetek csak mindig Észak felé, három napi járóföldre innen van a Villám réztornyú kastélya, az ő határában ér le a szivárvány a földre, ha a szivárvány hidján átkeltek, biztosan megtalálják ok Alkonyatot. Csak az a baj, tette hozzá tünődve, hogy a szivárvány hidjára nem léphet senki, akinek a lába már földet ért.

A Hajnal öröme megint bura változott, de azért azt mondta a szeliőnek: «Jössz-e velem tovább is hűsleges szolgám, mert én mégis csak megpróbálkozom.» Akkor menjünk — mondta a szellő — mert én meg el nem hagylak szépséges szép Asszonyom.

Azzal elbucsztak Vihar bátyjától és utnak eredtek. Mentek, mentek, rengeteg földet bejártak, míg meglátták messziről a Villám gomolygó fekete felhőkből épített réztornyú várát. Ablak, ajtó, kapu nem volt a váron, a falakon jött, ment, bujt ki, bujt be szakadatlanul éktelen csattogással, süvöltéssel a kastély gazdája, a Villám.

Egyszerre előjük ugrott a Villám és rájuk csattant nagy mérgesen: «Mit kerestek itt?» Előadta szegény Hajnal a kívánságát, hogy átszeretne menni a szivárvány hidján, hogy találkozzon testvéreivel, az Alkonyattal. «Jó, — mondta a

Apálian-nyugtalan árva volt szegény. A többi gyerekek mind csak gunyóhtak, mert nemcsak szegény, de csunya is volt Madár Pista. Apró feje, hosszú lába, lompos karja egészen olyan volt, akár egy gölyőnak.

Egy éjszaka világgá ment, hogy szerencsét próbáljon. Ment mendegélt, egyszer csak nagy sikoltozást hall s látja, hogy egy öregasszony éktelenül sikolkodik.

— Mi a baj anyámasszony? — kérdezte ijedten. — Jaj, jelkem, értem jött a fekete boszorkány, cizem a szagát a levegőben. Farkasbőrbe bujt, ugy követi a nycomat. Madár Pista kimeresztette a szemét, hát látja is ám, hogy csakugyan arra jön a sötétben valami farkasféle, Madár Pista azt gondolta, ha ez a vénasszony segített rajta ismeretlenül, ő se hagyhatja el most a vészedelemben.

— Ne félj, öreganyám! — sugta oda a sipitözö öregnek — mindjárt elmézem én a dolgot!

Azzal felragadt a földről egy hatalmas fitykóst és kiállt a farkas elébe.

A fitykós lesújtott és egyenesen fején találta a fekete boszorkányt. Elterült a földön nyirkában nélkül. De halálkodott ám az öregasszony:

— No, édes fiam, — mondotta, — nem is tudod, kivel tetteél jót? Én vagyok a tündérkirályné dédanyja! Huszonöt-ezer esztendője élek a világon, hát egy kicsit megörögedtem. Hzzel elővett egy sipot, aranykeretes kis tükröt.

— Ez a bővös sip, ebbe befűtisz, ha babban vagy. Ez meg a varázstükrő. Ezeket adom neked ajándékba. — S kód előtte, kód utána, már el is tűnt, mintha ott se lett volna.

Ment hát a fű tovább, magával vitte tartisznyájában a varázstükröt. Hgy szer azán egy ragyogó palota elé ért, aminek az ablakán egy szépséges leány nézett ki.

— Ki ez a gyönyörű kisasszony? — kérdezte Madár Pista. — Ez a gyémántkirály leánya, — felelt az ör a palota kapujában.

— Egy életem, egy halálom, ez lesz a feleségem.

— Az ugyan nem — csóválta meg fejét a kapuor. — Mert még aki a királykisasszonyt feleségül akarja venni, mind levágja a Vaskirály fia. A Gyémántkirály leánya meg örül neki.

Varázstükrő

Végre aztán nagynehezen mégis csak eltávoztak a szállodából. Csakhogy mielőtt a szálloda kapuján kiléptek volna, ott állott az előcsarnokban a portás, a szobalány, a pincér, a szolga és még egy csomó személyzet. Valamennyi a kezét tartotta a nemzetes ur felé.

— Milyen barátságosan bucsuznak ezek tőlem, — gondolta a nemzetes ur és sorra kezét fogott velük.

Csudálkozott azonban, hogy azok a kézfogás után megint csak nyújtogatták a kezüket.

— Ezek alighanem akarnak valamit, mordizomadta, — gondolta a nemzetes ur és meg is kérdezte az egyiktől:

— Borravalót kérünk, — felelte az kurtán.

— Fiaim, — szólt a nemzetes ur oktatólag hozzájuk, — ne igyanak soha életükben bort, mert attól be lehet rugni. Részegségben pedig sok galibát lehet csinálni. Tudom ezt magamról. Azért hát nem is adok maguknak borravalót, ne-hogy valami rosszat csináljanak.

— Mordizomadtal —

Fel napig tartott, míg a sinek mellett mindent összeszedtek, mert a be nem csukott koferekéből származó szördők mindenben csak ennyit mondott:

— Mordizomadtal! —
 Ezen aztán összeveszték. Jött egy kis állomás. A dühös kalauz a nemzetes urat és Muncurkót kitessekkelte a vonatból mely mindjárt tovább ment. A holmijukat egyenként dobálta utánk.

— Aztán bejelentette, hogy a nemzetes urnak nemcsak a jegyek árát kell megfizetni, hanem büntetést is. A nemzetes ur azt válaszolta, hogy fizessen a kisasszony, aki rossz jegyeket adott neki.

— Persze a jegyirodában, — nevetett a kalauz, — a színházi jegyirodában.

— Hogy lehet ez? Hiszen a jegyirodában vásároltuk azokat a vasútra, hanem a színházba.

— A jegyek mára szólnak és első osztályúak is, — válaszolta a kalauz: —

— Miert nem volna jó, — méltatlankodott a nemzetes ur, — hiszen mára kértém a jegyeket, még pedig két első osztályú.

— Nem jól!

— A kalauz nézte a jegyeket, aztán kijelentette: —

— A nemzetes ur benyúlt a mellényzsebbe és odaadta a két jegyet.

— Kérem a jegyeket, — szolt a kalauz, benyitva a fülkébe.

— Remek, — ufongott Muncurkó, — legalább nem kell mosakodni!

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

— Aztán meg akartak győződni róla, hogy mi mindent felejtettek a vonatban a Muncurkó lábujjain kívül. Kinyitották a lámpányi kofertjüket és megállapították, hogy a lábadán kívül csak a szappant felejtették el magukkal hozni.

lakarítást, hogy csak egy ragyogott ott minden.

A kis molnárok tovább örültek, de a hü szolgák, Kéz Kitty és Kéz Kati pontosan az utasítások szerint végzetek a

Ugy is lett.

ur tanácsát.

— Kösönöm a jó tanácsot — mondta Agyvelő néni boldogan — és ígérem, hogy mindenben megfogadom a jó doktor

gedve.

Agyvelő néni — Gyomor bacsit mindenki meg lesz elé-

lesz több fájdalom. Vidámra fog uralkodni az egész házban!

— Akkor aztán meglátjátok, sohase lesz többé baj. Nem

— Szivesen.

fogorral és dörzsöljétek meg alaposan vele a kis molnárokat.

— Aztán vegyék valami jófajta fogkefét, hintseték meg

— Igenis...

hogy a feldolgozott anyag hulladékát kibővítsék...

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

— Nos hát — szolt a fogorvos — minden egyes ütés

végzetével kihalhatok fel egy pohár vizet a kis molnároknak.

A hajnal és az alkonyat

Két szép lánya volt az öreg napkirálynak, Hajnal meg az Alkonyat. Szépek voltak mind a ketten, szépek és kedvesek. Ha aranyhajukat kiterítették az égen, örültek az emberek, összecsapták a kezüket és azt mondták: »jaj de szép«. Nagyon szerették egymást a testvérek, mindig együtt sétáltak, játszottak, csillagvirágot szedtek az égi mezőkön. Egyszer amint éppen nagyban hancuroztak egy fodros fehér felhőn, sikongtak, kacagtak, nem alhatott tőlük a csuf, fekete boszorkány, az éjszaka. Nagyon megharagudott a két szép napleányra és megátkozta őket, hogy többé ne lehessenek együtt, ha az Alkonyat jön, tűnjön el a Hajnal, ha a Hajnal jön, távozzon az Alkonyat. Ugy is volt ezután, hosszú idő-kön át. Lement a nap, jött az Alkonyat, kiterítette aranyos haját az égen, megmutatta rózsás arcát az embereknek és testvéreire, a Hajnalra gondolván, kit oly régen nem látott, könnyezett. »Milyen szép Alkonyat«, mondták az emberek és milyen harmatos a fü. Eltűnt az Alkonyat, jött a csuf boszorkány, az Éj és ha csak ő távozott, tűnhetett föl a keleti égen a bűbajos Hajnal. Tartott ez időtlen időnkig, hogy nem látták egymást a napleányok busak voltak mind a ketten s ha akármelyikük megjelent az égen, harmatos lett könnyüktől a föld. Megunta a sok but, bánatot még látni is a Hajnal hűsége szolgálja, a Szellő, azt mondta hát egyszer urnőjének: Szép asszonyom, ne busulj már tovább, inkább keljünk vándorutra, keressük meg testvéredet, az Alkonyatot. Örült a Hajnal az utazásnak, még tapsolt is rózsás kis kezével, örömében. Elindultak. Mentek, mentek, sok földet bejártak, míg egyszer csak egy nagy fekete kastély állott előttük. Fekete volt a fala, fekete a teteje, a fák körülötte, az ablakokban sem látszott világosság és a nagy kapu előtt egy rengeteg nagy kutya bóbiskolt. Bóbiskolt ám, de csak addig, míg a Szellő egy lehelete nem érte nagy lompos fejét. Erre fölugrott és kezvetlen ugatásba fogott.

»Hau-u, hau-u, hau-u.« A harmadik ugatásra csörömpölve tárult ki egy ablak és kis csillaglámpával a kezében megjelent benne az Éjszaka, a csuf boszorkány. Megijedt a Hajnal, de még jobban a Szellő és éppen futásra akarták venni a dolgot, mikor éles hangján rájuk kiáltott a boszorkány: »Megálljatok!« Mit volt mit tenniök, megállottak és a Hajnal

Siremlékek

WEIGNER KÁROLY

géplüzemre berendezett sírkőipartelepén és műkögyárában

Óriási választékban gránit- és márványsírkövek
Sírkeresztek, kőszobrok készítése. Műkövek,
betoncsövek, cementlapok meglepő olcsó áron beszerezhetők

STARIBEČEJ

3550

Prodaje se u Daruvaru

donjem u neposrednoj blizini samoga Daruvar trgovišta

Ilijepi posjed

sastojeći se iz 155 jutara prvoklasne zemlje, ivade, oranice, vinogradi, šume, živi i mrtvi inventar, ma i vno gradjenih družinskih kao i gospodarskih zgrada, u vinogradu vila i t. d. Posjed koji na državnoj cesti, sposoban za jednoga ili više kupaca, što ovisi prema potrebi i dogovori. Poblize upute u tome pruža:

Prva Hrvatska Štedionica
podružnica, Daruvar 4515

REJTVÉNY

Doktor

A múlt vasárnapl számlán közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Szinpárto'ó“

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapl számlán közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Függőleges: 1. Osztó, 2. Szu, 3. Om, 4. Ne, 5. At, 6. Ee, 7. Rrr, 8. Anima, 9. Esti, 10. Iromba, 11. Emilia, 12. Anód, 13. Ae, 15. Ané, 17. Dd, 18. Férc, 19. Kerge, 20. R. L., 21. Ke, 22. Atlas, 24. Isme, 29. Nas, 30. Angolna, 32. Emigrál, 33. Ars, 35. Remél, 36. Iritá (i), 38. Grófi, 40. Prior, 41. Eitel, 43. Non, 44. Oim, 48. Tat, 49. Ekkor, 51. Operó, 52. Nap, 53. Fett, 54. Szólás, 55. Faktor, 57. Tova, 62. Okos, 63. Nesze, 65. De, 66. Aag, 67. El, 68. Emese, 69. Pasz, 71. Ók, 74. Gs, 76. ter, 78. fér, 80. Ge, 81. És, 83. Él, 84. Vő.

Vízszintes: 1. Oson, 5. Aera, 9. Eszmei, 11. Eterna, 13. Aszu, 14. Ram, 16. Rind, 18. Fett, 19. Krónika, 23. Módi, 25. Jó, 26. Elmélet, 27. Ad, 28. Rn, 30. Ar, 31. Le, 33. Am, 34. Caring, 37. Aga, 39. Ampere, 42. Sergen, 44. Osiris, 45. Mis, 46. Ónodi, 47. Git, 48. Tétlen, 50. Moroen, 53. Falánk, 54. Sii, 56. Párlat, 58. Et, 59. Ak, 60. El, 61. Po, 62. On, 64. Odoaker, 68. Ep, 70. Tőke, 72. Relatio, 73. Maga, 75. Kósa, 77. Ágo, 78. Fess, 79. Szeges, 82. Révész, 85. Eres, 86. Lőre.

CSÉPLŐGÉPEK

részére ajánlunk bel- és külföldi

SZENET valamint TÚZIFÁT

„CARBON“

Adolf Nathan & Co. K.D.
Novisad

Trg Oslobođenja 6 Telefon 24-83

Gabonakereskedelmi részvénytársaság

Bačka-Topola, Feketič, Torzsa és más nagyobb községekben

bevásárlókat keres

Kizárólagosan megbízható és feltétlen becsületos fiatal egyénekre reflektálunk, akik kellő biztositókat tudnak nyújtani és eddig a gabonaszakmában nem működtek. — Írásbeli ajánlatokat „Gabona-bevásárló“ jelige alatt továbbít a kiadóhivatal

1 drb Badénia tuhevített 8-as

magánjáró

továbbá 1 drb 8-as láncos magánjáró használt, de gyárilag teljesen átjavított állapotban raktáron

Gustav Findeisen i Drug
NOVISAD
Hotel Orient-épület

Utazó-bőröndök

lego'csóbb és legfinomabb kivitelben berendezett kázztárak, legmodernebb női ridikülök, pénztárcák csakis

Schlager Henrik

speciális bőraru- és bőröndös szaküzletében kaphatók. — Megrendelések, javi asok elfogadotnak

Mindenki csak a PYRAM

cipőkrémet használia!

Gazdák!

A valódi

Zöldpor

1/2 kgos csomagokban „Aeroplan“ védjeggyel, mint itt látható, jön forgalomba

Viszonteladónak szállítja:

Kemikalija
Novisad

Futoški put 27.

RAKETHURT

a legfinomabb kivitelben és legolcsóbb árban, csakis a gyárban kaphat

Bélipar d. d. za izradu creva Subotice, Halaš i put.

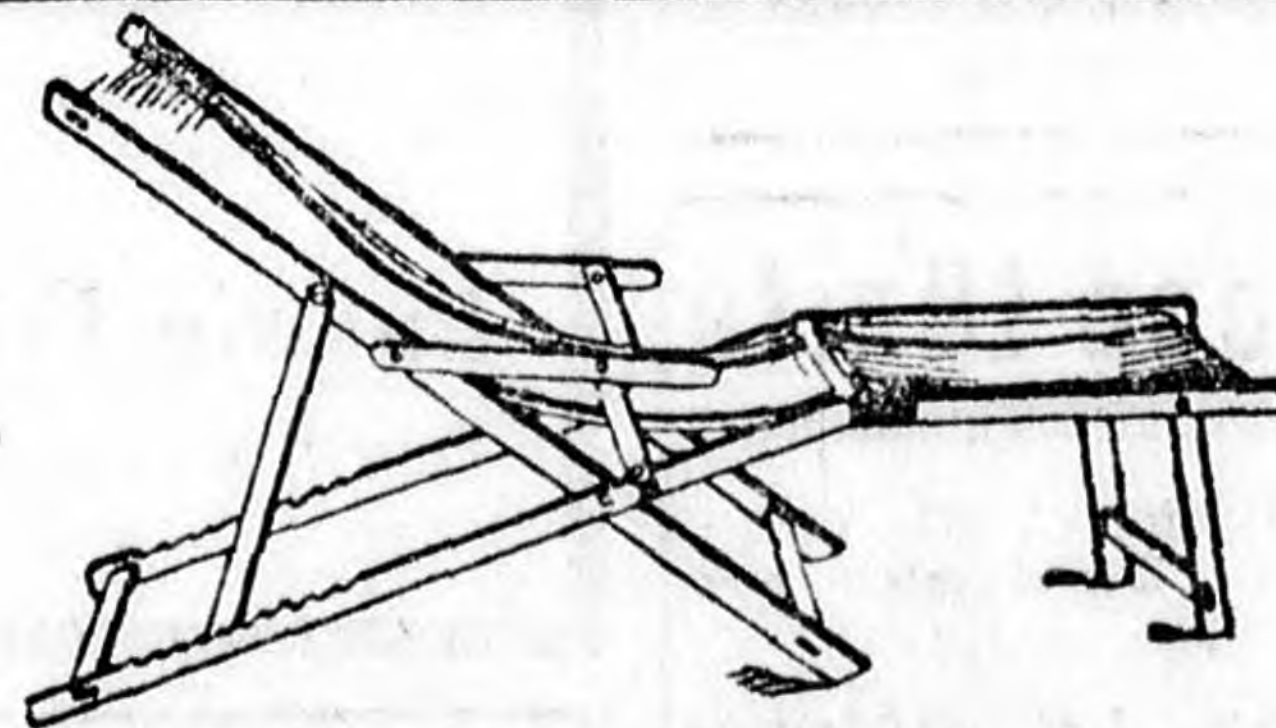

Ez a valódi **Daruvary Krém**

Háromsarkos piros dobozban. Ne fogadjon el más. Kapható minden jobb üzletben. Ahol nem kapható

rendelje postán a készítőnél.

Blum gyógyszerár, Subotica
Főpostával szemben.

Nyugágy

keményfából, I-a lenhuzattal, elsőrendű kivitel **darabonként Din. 170** ab Subotica, nagyobb vételnél megfelelő árendemény.

Weitzenfeld és Társa, Subotica

MOTORHAJO-VÁLLALAT

Stari Bečej és Novi Bečej közötti személyszállítás, stégekke, vontató ha'ó 2 szívógázberendezésű motorra, dereglyéve, 1 drb 35 HP szívógázmotor és 2 üléses Opel autó kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Schumacher Gyula
Stari Bečej

Jégszekrények

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére **40% jégmegtakarítás**

BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

Oltott mész, érett Darabos mész Építési mész Porlandcement Dunai homok Beto akvies Kópor Kátránypapír elszigetelőlemez budai föld
 igyszintén; 4430
pécsi és belvárosi kovácszén, 1-a rostált retorta faszen
 legolcsóbban kapható:
Sipos Sándor
 építőanyag-ke eskedőnél
Subotica
 Városi rakár és iroda:
 I., Sokolska (Gombkötő) ul. 6 telefon 868
 Mészégetőtelep:
 Aleksandrovo
 Telefon 867

Gyümölcs-, fa- és szőlőpermetezők figyelmébe!
Kékkő, montecatini
Rézkénpor, 10- és 20%
Kénpor, forienstella
Keserü A'Ve 45.7
Schneinfurth
 zöld 99%
Klór-mész 115%
Quessija Légyforgács Raffia, extra majunga
 legolcsóbban beszerezhető nagyban és kicsinyben
Kurtes Miloš
 fűszer- és csemege kereskedésben
 Subotica, husipiac. Tel. 483

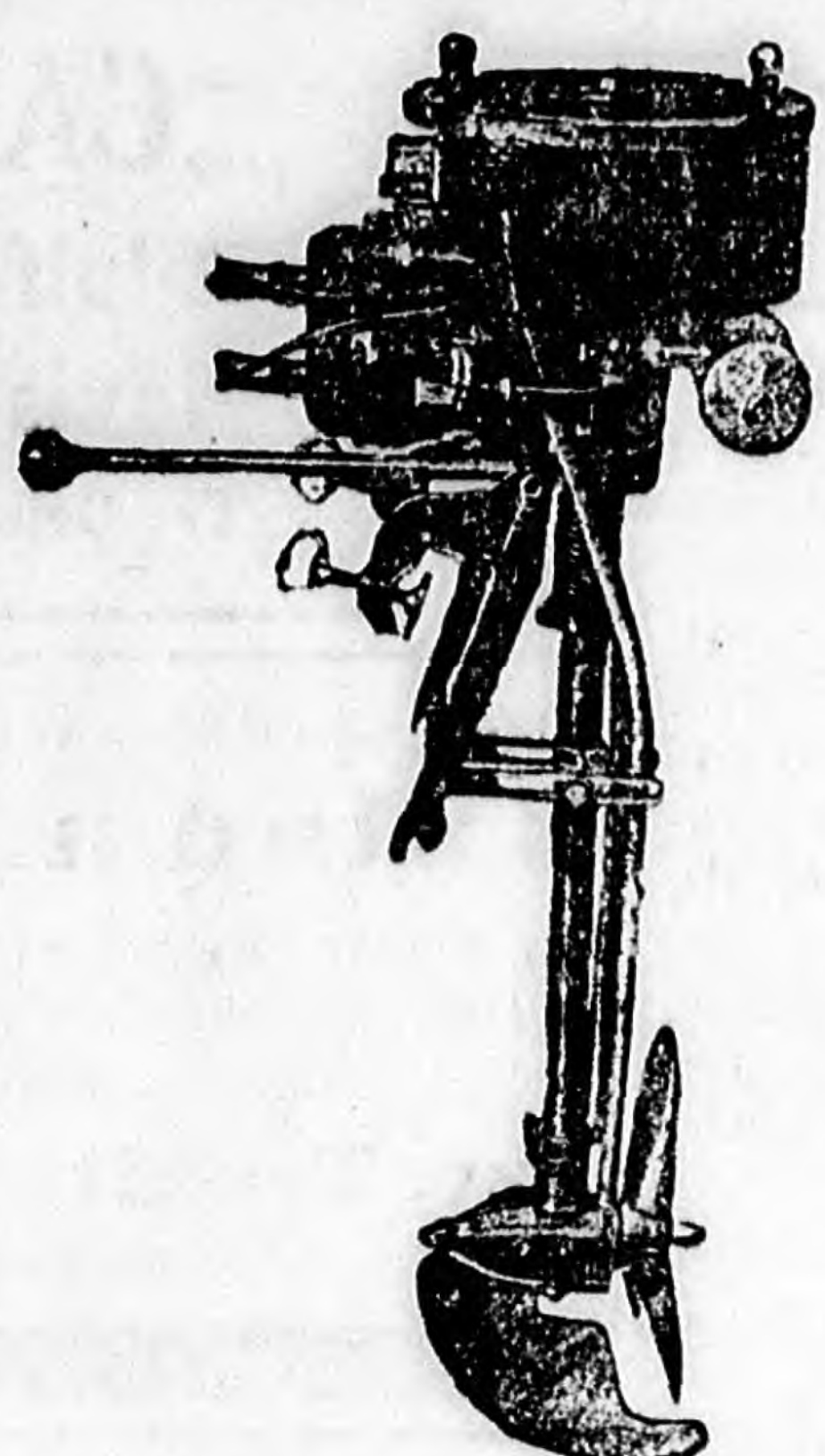
Előltető és miatt eladó
 Egy drb 4/12 HP Praga pikoló 4 ülésű keveset használt automobil, két kenderítőgép husz drb kézipucolóval, egy drb Seidl & Co.-é e komplett fésülőgép (Hechl maschine), amelyek azonnal átvehető. Az összes gépek minden elfogadható áron eladók. Közelebbi felvilágosítás St. Moravicián Tumbas Ivan tulajdonosnál, ahol a gépek fekszenek, vagy dr. Vojnics Tunics István suboticei ügyvédnél lehet kapni 3091

Olcsó tűzifa
 100 kg. várt és piltott fű 30 dinár házhoz szállítás
Puha, 10 méteres lécc kötözve, csomózva 24 dinár 100 kg.
 Pontos mérésért garantiálunk
 Kiszállítás szolid és gyors
Bosna
 fakereskedés
Subotica
 a vá uti teher pályaudvar mellett Telefon 512

Háziaszonyok figyelmébe!
 Olcsóbb, mint bárhol Sphinx 1-a koral és önlít
VASEDÉNYEK
 kefék, sziták, piaci utazó és papír
KOSARAK
 virág és kézimunka állványok
METEOR-KÁLYHÁK
 tűzhelyek és kályhatekák
LÁBTÖRLŐK
 nagy vá asztalokban
Ehrenfreund Géza
 háztartási és konyhafelszerelést
 Újleány, Rudic ut. 1

Autó- és alkatrész-üzlet
 kizárólagos **külföldi képviselőtel**, jól bevezetve, nagy vojvodinai városban, kedvező fizetési feltételek mellett
átadó. Az üzlet kellő szorgalom mellett ur megélhetést biztosít. Komoly és tőkével, vagy garanciával rendelkező reflektánsok sziveskedjenek e lap kiadóhivatalához „Autó” jelige alatt, pontos címek megjelölése mellett, fordulni. 4477

PENTA
 svéd külsőfedézetű motor nagy tétel van utban!!
 Jugoszláviában eddig már sok ily motor került eladásra!!
 Referenciákkal szolgálunk!!
 Tartalékalkatrészek állandóan raktáron
Ing. Al. Kapović
 svéd ipari képviselő
Beograd, Jugovića 16

Friedmann szerencsésejékolosszális!
 6,000,000 dinárt
 (750,000 sillinget) nyerhet esetleg egyetlen sorsjeggyel. Nyeremények 500,000, 250,000, 100,000 silling s b. készpénzben, minden levonás nélkül
A világ legelőnyösebb sorsjátéka!
 100,000 sorsjegy — 50,000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer. — Huzás (I. osztály) 1927 június 21 és 23-án

Sorsjegy/rak	1/8	1/4	1/2	1/1
os.tályonként	S. 4.—	S. 8.—	S. 16.—	S. 32.—
	Din. 35.—	Din. 70.—	Din. 140.—	Din. 280.—

Rendelje meg azonnal!
 A rendelés kézhezvétele után elküldjük az e-ed ti sorsjegyet a hivatalos játéktervezettel együtt. Fizetendő a sorsjegy kézhezvétel után. Rendelések zárt borítékban a következő címre intézendők:
Ludwig Friedmann, Wien, I., Salzries 12/52
 Az V. osztály 100,000 sillinges (800,000 dinár) főnyereményét a nálunk vásárolt 54,524-es sorsjegy nyerte 409

OSIJEKI VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T. OSIJEK
 Mielőtt komlószáritót vesz, kérjen tőlünk árajálatot új rendszerű
komlószáritónkról
 Nagy teljesítőképesség. — Olcsó ár — Szolid kivitel
 Vezérképviselő:
Reith Mihály, Novi-Futog

A költők már ósidők óta megénekelik azt a kelemes illatot, ami a szép nőnek csodás báj köcsönöz, amit a nő formás keze és ruganyosan karcsu teste áraszt ki magából és ez az illat az, ami a női lény titokzatosságát kábitóan árulja el. Ilyen csodás és finom vonzóerőt csak a halhatatlan KHASANA tud varázsolni.
Dr. M. ALBERSHEIM
 Frankfurt a/M. — London
 Ne feledje el:
 „Khasana Eau de Cologne“
 a kedvelt frissítőszer. Bájos, utazásra is alkalmas, szóródugós üvegcsekben. 3719

A szőlőmoly elleni védelem megoldva!
ARZOLA MOLEX
 arzénpermetezőszer arzénporozószer
 Bordói léhez már a legelső permetezéstől kezdve állandóan keverjen 100 literenként 30-40 dg ARZOLÁT

Virágzaskor és julius végefele egyszer-kétszer porozza meg a fűrtöket MOLEX arzénporral
 Kérjen ismertetőt! Vizonteladók kerestetnek
Arzola din. 44 kg-ként
Molex din. 30 kg-ként
KAŠTEL D. D.
 KARLOVAC

SZENTI ÉS VIRAG
 épület- műbutor-azta oszru ipartelep
Subotica. Telefon: 3-83.
 Készítenek: műbutort, épület, portál, parkett, üzletberendezést stb.
 Nyári, kerti és tonett székek raktáron és olcsón kaphatók.
 Árajálatot díjmentesen küldünk bárhová.

Ludasi tóra
halcsősz keresünk
Halászbérlőség
Wilsonova ul. 11.
4673

680 kgr tiszta buzaszem
völi az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral lettsépelve, betétsines géppel, szakértő bizottság előtt utána csépeletünk
Pénzt, időt és munkát takarítanak meg.
a dobkosár betétléc alkalmazásával.
Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást.
BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD
ŽELJFZNIČKA UL. 105-107 1444

Cséplőgépek
a legjutányosabb áron készít és szállít a leggyorsabban
4607
Weiss kefeárugyár Subotica

Üzletáthelyezés!
Van szerencsém az igen tiszteit rendelőimet értesíteni, hogy szabóműhelyemet a Rudics ul. 9. szám alól a
Zrinjski trg 2. szám alá
Csajkás ház, az udvarba helyeztem át. A n. b. közönség további szíves pártfogását kérve, a lok szolgáltatukra
Miskolczi Vince férfi szabó
4332

A legrégebb bécsi szarvasmarha- és sertésbizományi és exportüzlet
Otto Benedekovits
Wien, III/4 - St. Marx
Telefon interurbán 92-402. Alapítva 1868
Éjjeli tel. 98-402
Sanatorium Semmering
(ezelőtt Vécsey Semmering) Tulajdonos:
Otto Benedekovits
Telefon Semmering 10. Egész éven át nyitva! 1136

Figyelem!
Kerékpár, varrógép és grammofon
üzletünket
áthelyeztük
Rudičeva (Gyümölcs piac) 3 sz. alá, ahol szükségletét minlenkor tovább a is elismerten a legszolidabb árakon szerezheti be
S. Ad. Engl Subotica
4330

Velika Srbija Szálloda
Pancsevó
a város le jobban menő és legelőkelőbb szállodája a vá osházt- ren (Kralja Petra trg), 30 vendég-szoba, étterem, kávéház és személyzeti lakások kifogástalan teljes berendezéssel; pince és konyha felszereléssel, autogara e, saját vízvezeték berendezés, — szabad kézből, betegség miatt —
ELADÓ
Háztulajdonos vevőnek illetve bérlőnek hat éves szerződést biztosít, Erdeklődni lehet a jelenlegi bérlőnél
Tarr Sándor szállodás, Pancsevó
4272

Fűszer- és csemegekereskedésbe
Jobb üzletekben már szervizozott, idősebb, tapasztalt, lehetőleg helybeli, nőtlen
elsősegéd felvétetik
Cim a kiadóhivatalban.
4644

JUNIPER ZÖLD SÓSBORSZESZ
minden más gyártmánynál hatásosabb
Győződjön meg róla. Kérjen a fűszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leírással
Mr. Alfred Blum Subotica
1281

SOLFÓR-MECHANIKUS TANFOLYAM
nyit meg az Első Szerb Privát Solfőr Iskolában Beograd, Koszovszka 37. A tanfolyamon résztvehet bárki, minden előképzettség nélkül. Tanfolyam végeztével a tanulók állami vizsgát tesznek és engedélyt kapnak bármilyen gépkocsi hajtására (érvényes külföldre is). Tanulá. és vizsga szerb, német, vagy magyar nyelven. Az eredményért teljes felelősséget vállal az iskola. Tandíj lakással együtt 1800 dinár. Bővebb felvilágosítást kívánatra küld az iskola.
2688

»TOBLER«
a világhírű
csokoládé-, cukorka és kakaógyár
gyártmányai az ország területén 2000 üzletben kaphatók.
Az utolsó évben vevőinknek
1200 gyönyörű jutalmat adtunk ki.
Vezérképviselőt és raktár: „OBOROT“ Beograd
Trgovačka — Telefon 31-89

Dr. Schaefer's Epilepsan
Epilepsziás görcsök és eskór ellen
15 év óta legjobban bevált. Naponta beérkező köszönőlevelek. Közeli felvilágosítás és székü dős: Apoteka Sv. Stepanu Mr. M. Fiat r Osijek III.
4613

OLCSÓ KÖNYVSOROZATOK
X csoport
Anatol. France: Nyárs, orgató, Jakab meséi
Ka-inthi Frigyes: Két mo oly
Kruđy Gyula: Nagy kópé
Voltaire: Vadember
Sasó Ernő: Elaló hatnya
Mindazot könyv ára
50 dinár
Portókó tség 5 dinár
MINERVA
KÖNYVOSZTÁLYA
SUBOTICA

Elsőrendű, puha-fával égetett **MÉSZ** saját iparvágánnyal rendelkező mész-égető telepünkről **GLIED BERNÁT** „István“ téglagyár **SUBOTICA** minden minőségben és mennyiségben **TÉGLA** kapható
Városi iroda: Zrinjsi i trg 31. Telefon 873 Gyári telefon 30
4187

CSINOS GYEREKEK A SZÜLŐK ÖRÖME!
De csak az egészséges gyerek a szép és az egészség fenntartásához tartozik a rendszeres
FOGÁPOLÁS!
PEBECO
fogpaszta sok embernek, akik csodás fogaikkal feltűnést keltenek, elválaszthatlan kísérője az életben. Ennél nincs jobb! A PEBECO egészen különleges, nem édeskés, de nem is izetlen, hanem nagyon frissítő és rendkívüli hatású
Ne felejtse el a PEBECO-t!
P. BEIERSDORF & CO. A.-G. HAMBURG

Alapítva 1825
Gózerőre berendezett kelmefestőüzem. Szőrmecsávázás és festés
Ferd. Sax utóda
Albert Ondrušek
Osijek III.
Ruhafestés megadott színre. — Szövet dekaturózás, appreturozás és plisszirozás
Vidéki megrendeléseket leglétkiisméretebben és gyorsan elintézek.
3747

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy
bor-, sör- és pálinkakimérési üzletemet
Wilsonova ulica 22. szám alul a főpostával szemben 25. számú ház üzlethelyiségébe helyeztem át. Ugy mint eddig, ezután is legjobb minőségű italokkal, legszolidabb árak mellett fogom t. vevőimet kiszolgálni.
Teljes tisztelettel
Frank Sándor
4481

DARUVÁR
ÁSVÁNY- és ISZAPFÜRDŐ
Radioaktív 38-50°C. fokos melegforrások
Rendkívüli gyógyhatás;
női bajoknál, reumánál, ischiásnál, vérszegénységénél.
Kellemes nyaralóhely! Egész éven át nyitva!
Kedvező vasuti összeköttetések!
Mérsékelt árak!
— Főszezonon kívül nagy árengedmények! —
Prospektust kívánatra.
Füüdőigazgatóság
3721

Épület - műbutor - parkett
állandó raktár
FISTER 12075
gőperőre berendezett árutlet- és műbutor üzembén
Subotica, Gajeva 38
Tel.: 4-20 Árajánlat díjmentes

I-a angol gépszijak, cséplőponyvák, rostalemezek, dobsinek golyóscsapágyak, kazán- és gázcsövek, oxigén, armaturák, autó- és hintógumik, Ewart- és Galláncok, tömitések, gép, cylinder, traktor és nyersolajak, Hille-féle motorok, „Hamba“ kazánköelleni szer jutányosan kapható

Kemény Gyula
műszaki üzletében
SUBOTICA
Telefon 29. Jelašičeva ulica 5.

Vámmentes
k é k k ő
99 % - os
kapható
Sugár Manó
Subotica, Telefon 47.

Komplett
fűszertűzet-berendezés-eladó
(esetleg egyes darabok külön is). Bővebbet Pollák cipőüzletben Novisad. (Apolló mozi épület)

90 dinártól
konyha és szobafestést, azonkívül előnyösen vállalatoknál és kápolnafestést
Horváth Almási József
Skotina Viator ul. 75. 2544

Ford-autók **Autó- és traktoralkatrészek**
új és használt **30% engedménnyel!**
teherautó **Klein Géza és Fiai**
eredeti gyári áron **Subotica** 4478

Hölgyek figyelmébe!
Minden nőnek nélkülözhetetlen Szenzációs szabadalma öltözött cikk prospektusát és leírását 10 dinár b. küldése ellenében (bélyéggel is) ajánlott levélben díjiszó nélkül a vezérképviselet. Rendelésnél ezen összeg visszatérítetik
Subotica posta iók 136

Zenjorák Pianók
a világ legjobb márkái. Hosszú lejárati részlet-fizetéssel a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészítő Subotica, Városháza épület.

Mázoló és fényező munkát a legeszebb tőbbtől a legszebb kivitelben készíti
MEZEI
Subotica, Ilrska ulica
Kakas iskolánál.

Mindenki érdeke
hogyan üzletünk 50 éves fennállása alkalmából rendezett jubileumi vásárt, mely május 21-ig tart, kihasználja, mert ezen idő alatt az összes raktáron levő árukat, u. m.:
tavaszi szövet és selyemköpenyeket, blouseokat és modelleket, selyemruhákat, férfi és fiu felöltőket és ruhákat
vám elengedésével ugyiszólván **beszerzési áron** árusítjuk ki. — Ezzel akarjuk hálánkat igen tisztelt vevőinkkel szemben leróni
Róth Manó és Fiai Novisad, Wagner palota

MOSTER LAKU NEMA PREMCA!

MOSTER TVORNICA LAKA I BOJA D.D. ZAGREB KR. DVORSKI DOBAVLJAČ.

LE

a kötőszal és nyissák ki már egyszer szemüket, ne vásároljanak üzletekben, ahol silány árut drága pénzért kínálnak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot, és írjon azonnal a több ezer ábrás képes árjegyzékért
B. Stermecki nagyruházának Celje 1061 Slovenija 27. szám
ahol csodálatos olcsó árakban talál ruhaneműt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, boróvákát, toaletti, divat és sok más galanterie tárgyat. 500.— dináron felüli rendeléseket bérmertve Ha az áru nem felel meg, kicserélem, vagy a pénzt visszaküldöm

Telefon **55**
1 kgr finom kávé — — 44 dinár
1 „ Ceylon-tea — — 90 „
1 „ mandula — — 55 „
1 „ mogyoró — — 45 „
1 „ csokoládé — — 40 „
és minden más
fűszer- és gyarmatáru, konzervek, likőrök, festék, firnisz, padlólaak, ecsetek legolcsóbb áron
kiváló minőségben 4479
Klein Géza és Fiai
Subotica, Bene Sudarevičeva ul. 6
Minden rendelést házhoz szállítunk!
Viszontárusítóknak előnyárak!

ÜZLETÁTHELYEZÉS
Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy női-kalapdivattermet a volt Kron házból
Kr. Aleksandra ul. 15 szám alá az örmény templom udvarba helyeztem át.
A vevőközönség nagybecsű további támogatását kérve, vagyok
kiváló tisztelettel
„MAISON ANCI“
tulajdonos ALBRECHT ANCI

„JUGOPROTEZIA“ ZEMUN

KÉSZIT:
Műlábakat és műkarokat
Ortopéd apparátusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra
Ortopéd fűzőt ferde és görbénövésű testrészekhez
Különböző kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Súlyedés, sérv és köldöknek
Hygienikus fűző a test formálására és fűzésére. Az összes cikkeket az egészség ápolásához és a betegség gyógyításához. Speciális kidolgozás!
Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében úgy a külföldön, mint a belföldön konkurrenciánélkül.

SREBRNJAK SZANATÓRIUM ZAGREB
Új belgyógyászati szanatórium nyílt meg Srebrnjakon 62. szám alatt, a Medjašna ulicai villamos állomástól 10 percrenyire, alacsony dombon, ideális helyen fekszik. Körülötte szőlők és erdők. Gyönyörű kilátás a Száva völgyére és a zagrebi hegyekre. Az összes belsőbajok részére, kivéve a fertőző és elmebajokat. Dietetikus, fizikális és medikamentális gyógyítás a legmodernebb terápiai módszerek szerint.
Főorvos: Dr. Franjo Kavčić.
Méréselt árak! 11243 Telefonszám 2318

Komló-peronoszpóra

és minden komlókártevő ellen a

LUPULUS

komlópermetezőszer biztos eredménnyel nyújt védelmet
Az egész világon a legnagyobb sikerrel használatban!

100 liter vízbe méshozzáadása nélkül 1 kilogram **LUPULUS**. — A **LUPULUS** komlópermetezőszer 50 kilogramos zsákokban vagy kimérve kapható
Ára kilogramonként 25.— dinár
Kapható:
Subotica: Manó Sugár
Novisad: Bröder i Kovács
Sombor: Bácskai Gazdasági Egyesület és az összes 106 fiókegyesülete útján
Odžaci: Rausch Ede
Pašicevo: Karl Mädl
Gložan: Jan Kolar
Petrovac: Pavle Mayer